

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt av vissa andra lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, barnskyddslagen, yrkeshögskolelagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, teater- och orkesterlagen, museilagen och statsunderstödslagen ändras.

Det föreslås att bestämmelserna om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras. I den justering av kostnadsfördelningen som utförs vart fjärde år skall de kalkylerade kostnader och priser per enhet som ligger till grund för statsandelarna justeras enligt de faktiska kostnaderna och staten skall delta i dessa kostnader enligt bestämningsgrunderna med en procentandel som anges i lag. Avsikten är att om statsandelsprocenterna skall bestämmas särskilt vart fjärde år. Vidare föreslås att grunderna för bestämmande av statsandelen dessutom årligen skall justeras med ett nytt fullt index som beskriver kostnadsutvecklingen inom den kommunala basservicen. Bestämmelserna om kostnadsfördelningen tillämpas första gången vid fastställandet av statsandelarna för 2008. Det nya beräkningssättet för indexet tas i bruk vid ingången av 2006. Det föreslås att möjligheten att kompensera en ändring i kostnadsnivån på en nivå som är lägre än nivån för det fulla indexet slopas från ingången av 2008.

Enligt förslaget ändras lagen om

statsandelar till kommunerna så att kommunernas allmänna statsandel höjs med ett nytt tillägg som grundar sig på en betydande förändring av kommunens invånarantal. Det föreslås att bestämningsgrunderna för skärgårdstillägget och fjärrortstillägget i den allmänna statsandelen ändras och tätortstillägget för trafiken ersätts med ett strukturtillägg för tätorter. I propositionen föreslås dessutom att en förutsättning för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning till kommunerna skall vara att kommunen gör upp en plan för åtgärder som skall vidtas för att balansera kommunens ekonomi.

Det föreslås att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras i fråga om vissa grunder för bestämmande av statsandelen för social- och hälsovården. Den fjärrortskoefficient som utgör statsandelsgrund för social- och hälsovården föreslås bli ändrad så att koefficienten fastställs enligt det fjärrortstal som bestäms på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlaget enligt vad som anges i lagen om statsandelar till kommunerna. Som en ny bestämningsgrund införs en handikappkoefficient som skall beakta de kostnader som tjänsterna till gravt handikappade föranleder kommunen. Dessutom skall enligt förslaget det särskilda system för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet som grundar sig på faktiska kostnader ersättas med en ny barnskyddskoefficient som beskriver behovet av barnskydd.

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås ett flertal ändringar. Det föreslås att sättet att kalkylera de priser per enhet som används som grund

för den statsandel som beviljas för driftskostnaderna för den grundläggande utbildningen görs enklare och att vikten av grunderna för bestämmande av priserna per enhet ändras. Den skolnätsskod som inverkar på statsandelen för den grundläggande utbildningen skall beaktas endast i de glesast bebodda kommunerna och skärgårdskommunerna. Vidare föreslås att antalet elever med ett främmande språk som modersmål tas i bruk som en ny grund för gradering av statsandelen för den grundläggande utbildningen.

Det föreslås att resultatet av verksamheten tas i bruk som en bestämningsgrund för finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen. Avsikten är att utbildningsanordnarna skall belönas för resultatrik verksamhet, i vilken beaktas de studerandes etablering i arbetslivet och i fortsatta studier på högre nivå, minskat antal avbrott i studierna, genomströmningsgraden i utbildningen samt undervisningspersonalens kompetens liksom utbildningsanordnarens satsning på personalutveckling.

Enligt förslaget skall finansieringen av yrkeshögskolorna ändras så att den blir stabilare, mer kalkylerad och mer sporrande än för närvarande. Som grund för finansieringen skall i stället för det faktiska antalet studerande användas det antal studerande som anges i det målavtal som undervisningsministeriet och yrkeshögskolans huvudman tillsammans ingått med yrkeshögskolan. Enligt förslaget skall det pris per enhet som används som grund för den statliga finansieringen till yrkeshögskolan utgöras av en del som bestäms enligt antalet studerande och antalet avlagda examina. Priserna per enhet för yrkeshögskolor skall inte längre räknas ut på grundval av examina. Den yrkespedagogiska lärutbildningen skall beviljas statsandel i stället för statsunderstöd.

Det föreslås att man i finansieringen av yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna frångår de särskilda statsandelar som beviljas

för anläggningskostnader, de så kallade investeringstillägg som hänförs till kostnaderna för anläggningsprojekt och höjningen av det pris per enhet som görs på grundval av den årshyra som fastställs av undervisningsministeriet. I stället för dem skall avskrivningar enligt bokföringen hos anordnare av yrkesutbildning och huvudmän för yrkeshögskolor tas med i de riksomfattande totalkostnader som används vid beräkningen av priset per enhet.

Vidare föreslås att den bosättningsstrukturgruppering som används vid beräkning av det pris per enhet som används som grund för statsandelen för bibliotekens driftskostnader frångås och att man i stället övergår till ett pris per enhet. Avsikten är att priset per enhet dock skall höjas i de glesast bebodda kommunerna. Dessutom föreslås att undervisningsministeriet skall kunna höja priset per enhet på grund av en särskild uppgift som åläggs ett bibliotek.

I priset per enhet för teatrar skall enligt förslaget göras en årlig indexjustering. Det föreslås också att de priser per enhet som ligger till grund för statsandelen till teatrar, museer och orkestrar beräknas utifrån driftskostnaderna för respektive typ av institution vart fjärde år.

Dessutom föreslås att de statsunderstöd som beviljas vissa utbildningsanordnare och anordnare av kulturverksamhet dras av från de kostnader som används som grund för priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006. Avsikten är att bestämmelserna om revidering av förfarandet för justering av kostnadsfördelningen likväl tillämpas första gången då grunderna för statsandelen för 2008 slås fast. Propositionen omfattar arrangemang som vidtas under en övergångsperiod för att jämna ut verkningarna av reformens ikraftträdande. Propositionen hänförs sig till budgetpropositionen för 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
ALLMÄN MOTIVERING	6
1. Inledning	6
2. Nuläge och bedömning av nuläget.....	7
2.1. Strukturen av kommunernas statsandelssystem.....	7
Nuläge	7
Bedömning av nuläget.....	9
2.2. Grunderna för bestämmande av kommunernas allmänna statsandel och finansieringsunderstöd enligt prövning	11
Nuläge	11
Bedömning av nuläget.....	12
2.3. Grunderna för bestämmande av statsandelen för social- och hälsovården.....	12
Nuläge	12
Statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader.....	12
Systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet.....	15
Bedömning av nuläget.....	15
2.4. Grunderna för bestämmande av finansieringen till undervisnings- och kulturverksamhet.....	16
Finansiering av den grundläggande utbildningen.....	16
Nuläge	16
Bedömning av nuläget.....	18
Finansieringssystemet för yrkeshögskolor och yrkesutbildning	18
Nuläge	18
Bedömning av nuläget.....	21
Finansieringen av investeringar inom yrkesutbildningen och yrkeshögskolor	22
Nuläge	22
Bedömning av nuläget.....	23
Allmänna bibliotek	23
Nuläge	23
Bedömning av nuläget.....	24
Teatrar, orkestrar och museer	24
Nuläge	24
Bedömning av nuläget.....	24
Beaktande av vissa av undervisningsministeriet beviljade statsunderstöd i finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet.....	25
Nuläge	25
Bedömning av nuläget.....	26

Förkortande av återbetalningstiden för statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt	26
Nuläge	26
Bedömning av nuläget.....	26
Utvidgning av tillämpningsområdet för statsunderstödslagen.....	27
Bedömning av nuläget.....	27
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	27
3.1. Målsättning	27
3.2. De viktigaste förslagen.....	28
Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.....	28
Allmän statsandel till kommunerna och finansieringsunderstöd enligt prövning	29
Statsandel för social- och hälsovården.....	30
Statsfinansieringen för undervisnings- och kulturverksamhet.....	31
Allmänt	31
Finansiering av den grundläggande utbildningen.....	32
Finansiering av yrkesutbildningen.....	33
Finansieringen av yrkeshögskolorna	33
Systemet för finansiering av investeringar inom yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning	34
Allmänna bibliotek	35
Teatrar, orkestrar och museer.....	35
Beaktande av vissa av undervisningsministeriet beviljade statsunderstöd i finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet.....	35
Förkortande av återbetalningstiden för statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt	36
Utvidgning av tillämpningsområdet för statsunderstödslagen.....	36
4. Propositionens konsekvenser	36
4.1. Ekonomiska konsekvenser.....	36
Konsekvenser för statsfinanserna samt för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna	36
Konsekvenser per kommungrupp och på regional nivå beräknat enligt 2005 års nivå.....	39
4.2. Konsekvenser för ordnandet av basservicen.....	42
5. Beredningen av propositionen.....	42
6. Samband med andra propositioner.....	44
6.1. Reformen av arbetsmarknadsstödet.....	44
6.2. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	45
6.3. Finansieringen av det fria bildningsarbetet	45
DETALJMOTIVERING	45
1. Lagförslag	45

1.1.	Lagen om statsandelar till kommunerna	45
1.2.	Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården....	52
1.3.	Barnskyddslagen.....	56
1.4.	Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	56
1.5.	Lagen om yrkesutbildning	70
1.6.	Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning	70
1.7.	Yrkeshögskolelagen.....	71
1.8.	Teater- och orkesterlagen	71
1.9.	Museilagen.....	71
1.10.	Statsunderstödslagen	71
2.	Noggrannare bestämmelser och föreskrifter.....	71
2.1.	Bestämmelser som utfärdas med stöd av lagen om statsandelar till kommunerna	71
2.2.	Noggrannare bestämmelser för undervisnings- och kulturverksamheten.....	72
3.	Ikraftträdande	73
LAGFÖRSLAGEN	74
	om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	74
	om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	77
	om upphävande av 5 a —5 c § i barnskyddslagen.....	80
	om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	80
	om ändring av 46 § i lagen om yrkesutbildning	89
	om upphävande av 18 § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning	90
	om upphävande av 32 § 2 mom. och 34 § i yrkeshögskolelagen.....	90
	om ändring av 6 a § i teater- och orkesterlagen.....	90
	om ändring av museilagen	91
	om ändring av 3 § i statsunderstödslagen.....	91
BILAGA	93
PARALLELLTEXTER	93
	om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	93
	om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	100
	om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	109
	om ändring av 46 § i lagen om yrkesutbildning	130
	om ändring av 3 § i statsunderstödslagen.....	131

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

Systemet med statsandelar till kommunerna reviderades i sin helhet år 1993. Då övergick man från uppgiftsbaserade och på faktiska kostnader grundade statsandelar till övergripande statsandelar som grundar sig på kalkylerade kostnader. Reformen gällde statsandelssystemen för inrikesministeriets, social- och hälsovårdsministeriets samt undervisningsministeriets förvaltningsområde. I och med reformen fick kommunerna och andra mottagare av statlig finansiering rätt att besluta om inriktningen av statsandelar för olika ändamål, varvid grunderna för beräkning av statsandelen inte längre var juridiskt bindande för användningen av statsandelar. Kalkyleringen av statsandelarna innebar också att kommunerna med vissa undantag inte längre genom sina egna beslut kunde påverka statsandelsbeloppet, vilket ökade kommunernas kostnadsmedvetenhet. Statsandelsprocenterna baserade sig fortfarande på kommunernas bärkraftsklassificering.

Från ingången av 1996 och 1997 gjordes betydande strukturella ändringar i det kalkylerade statsandelssystemet. Då frångicks kommunernas bärkraftsklassificering och ersattes med en på kommunernas skatteinkomster baserad utjämning av statsandelarna. De kommunvisa statsandelsprocenterna slopades och i stället övergick man till ett system där statsandelen för en enskild kommun fastställs så, att kommunens självfinansieringsandel dras av från den grund för statsandelen till kommunerna som räknas ut på basis av de kalkylerade kostnader och pris per enhet som används som grund för statsandelen. Självfinansieringsandelen per invånare är lika stor i alla kommuner. Statsandelsprocenten bestämmer kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i fråga om finansieringen av basservicen på riksomfattande nivå.

I det kalkylerade statsandelssystemet har under dess giltighetstid gjorts många ändringar, av vilka största delen har gällt

sättet att bestämma de kalkylerade kostnader som används som grund för statsandelen för social- och hälsovården och de priser per enhet som används som grund för den statliga finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandelssystemet har också använts som ett instrument för att balansera den offentliga ekonomin (sparbeslut inom den offentliga ekonomin) samt vid genomförandet av vissa andra kostnadsneutrala reformer mellan staten och kommunerna (t.ex. slopande av systemet med återkrav av mervärdesskatteåterbäringen hos kommuner och kompensering av de inkomstbortfall som förorsakas kommunerna av de avdrag som genomförts inom den kommunala beskattningen).

Det har visat sig vara nödvändigt att fortgående följa upp och utveckla bestämningsgrunderna för statsandelarna till kommunerna. Detta beror på att kommunernas service- och kostnadsstruktur samt vissa förhållanden (t.ex. befolkningens stigande medelålder och flyttningsrörelsen) ständigt är föremål för förändringar. Statsandelsgrunderna skall följa utvecklingen. Å andra sidan påverkar statsandelssystemet kommunernas vilja att svara mot nämnda förändringar. Systemet bör stöda kommunerna då de genomför nödvändiga reformer av servicestrukturen i stället för att förstärka befintliga strukturer.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering för regeringen en långsiktig och stabil kommunpolitik. Tillgången till kommunal basservice av god kvalitet tryggas i hela landet genom en skälig skatte- och avgiftsbörda. Förutsättningarna för att tillhandahålla kommunal basservice tryggas med hjälp av en funktionsduglig och livskraftig kommunstruktur och en hållbar finansiering av servicen. Kommunernas finansiella bas tryggas och tillräckliga resurser anvisas för nya uppgifter och för en utvidgning av de tidigare uppgifterna. Kommunernas finansierings- och statsandelssystem bedöms i sin helhet fram till år 2005.

Enligt regeringsprogrammet utvecklas

statsandelssystemet för att främja nya servicestrukturer och produktionssätt samt samarbete mellan kommunerna. Skillnader i kostnadsstruktur som beror på servicebehovet och serviceomständigheterna, större städers särskilda förhållanden samt förändringar i flyttningsrörelsen och befolkningsstrukturen beaktas i större utsträckning inom statsandelssystemet. Sektorspecifika statsandelar görs enhetligare och klarare.

2. Nuläge och bedömning av nuläget

2.1. Strukturen av kommunernas statsandelssystem

Nuläge

Staten och kommunerna deltar i finansieringen av de kommunala tjänsterna i enlighet med kommunernas statsandelssystem. Kommunernas statsandelssystem består av en övergripande lagstiftning för tre förvaltningsområden. Inrikesministeriet ansvarar enligt lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) för den allmänna statsandelen till kommunerna, en utjämning av statsandelarna baserad på skatteintäkter och ett finansieringsstöd som efter prövning beviljas de kommuner som på grund av främst exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt understöd. De övriga beståndsdelarna i statsandelssystemet är statsandelen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) samt statsfinansiering inom undervisningsministeriets förvaltningsområde enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) och lagen om fritt bildningsarbete (632/1998).

Inom social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten fastställs statsandelarna för en enskild kommun så, att kommunens självfinansieringsandelar, vilka fastställs separat för respektive förvaltningsområde, dras av från den kalkylmässiga grund för statsandelen som beräknats separat för

respektive förvaltningsområde på basis av kalkylerade kostnader (SHM) och priser per enhet (UVM). De kalkylerade kostnaderna och priserna per enhet varierar inom olika åldersgrupper (SHM) och olika utbildningsformer (UVM). I de kalkylerade kostnaderna och priserna per enhet beaktas även faktorer som beaktar olika slags förhållanden i kommunen och påverkar kostnaderna för servicen. Faktorerna varierar mellan de olika kommunerna. Däremot är kommunernas självfinansieringsandelar per invånare lika stora i alla kommuner.

Grundtanken i systemet är att man med varierande priser per enhet och varierande kalkylerade kostnader kompenserar kommunerna för de kommunvisa skillnaderna i faktorer som påverkar servicebehovet och andra förhållanden i anslutning till tillhandahållandet av service. Genom den på kommunernas skatteinkomster baserade utjämningen av statsandelen jämnar man ut skillnaderna i kommunernas inkomstbas medan de jämnstora självfinansieringsandelarna för kommunerna avser att jämna ut skillnaderna i kommunernas utgifter. Inom detta system beskriver de sektorspecifika statsandelsprocenterna endast de andelar genom vilka staten och kommunerna finansierar tjänster på riksnivå. Statsandelsprocenterna uttrycker sålunda inte statens deltagande i finansieringen av basservicen i en enskild kommun.

Trots avvikelserna i fråga om beräkningsgrunderna för statsandelssystemet inom de olika sektorerna är den statliga finansiering som grundar sig på statsandelssystemet övergripande och icke-öronmärkta pengar för kommunerna, och kommunerna ansvarar själva för den interna allokeringen av dessa pengar. De sektorspecifika statsandelarna står också i övrigt i nära samband med varandra, speciellt via utjämningen av statsandelar utifrån kommunens skatteinkomster samt justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Inom det system för utjämning av statsandelar som grundar sig på skatteinkomster enligt lagen om statsandelar till kommunerna tryggas för varje kommun

en kalkylerad skatteinkomst per invånare som är 90 procent av den genomsnittliga skatteinkomsten per invånare i landet (utjämningsgräns). De kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomst per invånare understiger denna utjämningsgräns beviljas ett så stort utjämningsstillägg att deras kalkylerade skatteinkomst når upp till utjämningsgränsen. Om kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare däremot överstiger utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandel med ett utjämningsavdrag. Utjämningsavdraget är 40 procent av skillnaden mellan kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare och utjämningsgränsen. Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteinkomst beaktas kommunalskatten, kommunens andel av intäkterna av samfundsskatten samt fastighetsskatten. Utjämningsstilläggen och utjämningsavdragen beaktas vid betalning av de sektorspecifika statsandelarna i samma förhållande som statsandelsanslagen i statsbudgeten.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna grundar sig på lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Kostnadsfördelningen grundar sig på de enligt lag baserade sektorspecifika statsandelsprocenterna inom undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården samt på de med vissa års intervall återkommande justeringarna av de priser per enhet (UVM) och de kalkylerade kostnader (SHM) som utgör grunden för statsandelen (justering av kostnadsfördelningen). Kommunernas allmänna statsandel enligt lagen om statsandelar till kommunerna omfattas inte av justering av kostnadsfördelningen.

Statsandelsprocenten inom undervisningsverksamhet och bibliotek är 57 med undantag för vissa läroanstalter inom det fria bildningsarbetet, där den är högre. Inom social- och hälsovården är statsandelsprocenten 32,99. I praktiken är statsandelsprocenten inom undervisningsverksamhet och bibliotek dock lägre än vad som anges ovan, eftersom

kommunens finansieringsandel för undervisningsverksamhet och bibliotek höjs på grund av de sparbeslut som genomfördes inom den offentliga ekonomin på 1990-talet samt på grundval av de kostnader som föranleds staten för dels stödet för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning, dels finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Den faktiska statsandelsprocenten inom undervisningsverksamhet och bibliotek är för närvarande ungefär 45. För social- och hälsovårdens del har däremot inbesparingarna inom den offentliga ekonomin i den gällande lagstiftningen genomförts genom en sänkning av statsandelsprocenten.

Nämnda besparingar inom den offentliga ekonomin under 1990-talet genomfördes för undervisningsverksamhetens och bibliotekens del fram till år 1995 genom sänkningar av de pris per enhet som användes som grund för statsandelen. Avsikten var att på detta sätt ge kommunerna en signal om behovet att effektivisera anordnandet av tjänster och minska kostnaderna. Dessa besparingar har senare utgått genom höjningar av nivån på priserna per enhet så att de motsvarar de faktiska kostnaderna. Från och med 1996 riktades besparingarna inom den offentliga ekonomin i allmänhet till kommunekonomin utan att man hade någon särskild avsikt att befatta sig med kostnaderna för anordnandet av tjänster inom olika sektorer. Fr.o.m. 1996 var syftet med nedskärningarna av statsandelarna att genomföra ett sådant totalekonomiskt arrangemang mellan staten och kommunerna där statsandelarna minskades permanent på grund av statskulden och kommunernas ökade skatteinkomster. Minskningen var lika stor per invånare i alla kommuner och den genomfördes genom att kommunernas statsandelar minskades permanent i förhållande till de anslag som anvisats för statsandelar inom de olika förvaltningsområdena. Nedskärningarna av statsandelarna genomfördes tekniskt delvis på olika sätt inom de olika förvaltningsområdena.

De kalkylerade kostnaderna justeras vart fjärde år enligt den faktiska

kostnadsfördelningen inom social- och hälsovården och priserna per enhet inom undervisningsverksamhet och bibliotek vartannat år. Priserna per enhet inom undervisningsministeriets förvaltningsområde justeras samtidigt som kostnadsfördelningen inom social- och hälsovården vart fjärde år.

Vissa kostnader har lämnats utanför en justering av kostnadsfördelningen. Exempel på sådana är inom vartdera förvaltningsområdet anläggningskostnader, mervärdesskatteandel, kalkylerade räntor och avskrivningar samt kostnaderna för skötsel av lån. Enligt lagen om statsandelar till kommunerna gäller justeringen av kostnadsfördelningen inom undervisnings- och kulturverksamheten inte andra kostnader för kulturverksamhet än de som föränleds av bibliotek. Kostnadsfördelningen justeras inte heller till den del den uppskattade förändringen i kostnadsnivån enligt 3 § 2 punkten i lagen om statsandelar till kommunerna har beaktats till ett mindre belopp än det fulla beloppet. Såsom ovan konstaterats, omfattas kommunernas allmänna statsandel enligt lagen om statsandelar till kommunerna inte av justering av kostnadsfördelningen.

Avsikten är att kostnadsfördelningen bibehålls också de år som ingen justering av kostnadsfördelningen utförs. I de kalkylerade statsandelsgrunderna görs årligen de justeringar som följer av förändringar i kostnadsnivån samt de justeringar som föränleds av förändringar i arten eller omfattningen av verksamheten.

I statsandelsgrunderna görs årligen de justeringar som förändringarna i kostnadsnivån förutsätter. Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i förtjänstnivån i kommunen och i kommunernas lönebundna avgifter och en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån. Enligt lagen om statsandelar till kommunerna beaktas förändringarna i kostnadsnivån till högst det fulla beloppet och minst halva beloppet av den beräknade förändringen i kostnadsnivån.

Om kommunerna under åren mellan två justeringar av kostnadsfördelningen ges nya

uppgifter eller deras tidigare uppgifter utvidgas, bedöms de extra kostnader som dessa uppgifter föranleder kommunerna. Priserna per enhet och de kalkylerade kostnaderna höjs då utifrån den uppskattade förändringen i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena redan när reformen träder i kraft. Om den uppskattade förändringen i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena avviker från den faktiska förändringen rättas denna avvikelse till i samband med nästa justering av kostnadsfördelningen.

Bedömning av nuläget

Statsandelssystemet kan anses vara fungerande till sin grundstruktur, varför den inte avses bli ändrad i detta skede. Avsikten är dock att man i två skeden genomför till sin omfattning betydande ändringar av statsandelssystemet. I denna proposition ingår de ändringar som görs i det första skedet och träder i kraft vid ingången av 2006. Då justeras vissa statsandelsgrunder samt görs ändringar för att systemet skall bli klarare och mer sporrande samt revideras bestämmelserna om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Den justeringsmekanism som för närvarande tillämpas vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna har inte fungerat på önskat sätt. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna (fyraårsjusteringen) har inte efter att det kalkylerade statsandelssystemet trädde i kraft från 1993 verkställts en enda gång på det sätt som den permanenta lagstiftningen förutsätter. Statsandelssystemet reviderades från ingången av 1997, då man som jämförelsegrund för kostnadsfördelningen fastställde tidpunkten för den nya lagstiftningens ikraftträdande. Enligt det nya systemet skulle fyraårsjusteringen verkställas första gången för statsandelarna för 2001. Justeringen av kostnadsfördelningen reglerades med avvikelse från den permanenta lagstiftningen så, att under 2001 och 2002 betalades till kommunerna en justering på 433 miljoner euro i två poster

(50 procent vardera året). Den justering av kostnadsfördelningen som är avsedd att genomföras i statsandelarna för 2005, sammanlagt 502 miljoner euro, betalas enligt den lag som trädde i kraft vid ingången av 2005 till kommunerna under en tid av fyra år åren 2005—2008 så, att statsandelarna år 2005 ökas med sammanlagt 136 miljoner euro och åren 2006 och 2007 dessutom kumulativt med 86 miljoner euro vardera året och att det resterande beloppet på 194 miljoner euro betalas år 2008.

Den gällande justeringsmekanismen för kostnadsfördelningen är förknippad med flera problem. Då en heltäckande justering av kostnadsfördelningen utförs vart fjärde år är de enhetspriser och kalkylerade kostnader som utgör grund för statsandelen under de mellanliggande åren i praktiken ofta lägre än de faktiska kostnaderna, varför kostnadsfördelningen blir ofördelaktig för kommunerna. I fyraårsjusteringen har det år då kostnadsfördelningen justeras därför varit föremål för stora oförutsedda behov av höjning av priserna per enhet och de kalkylerade kostnaderna, vilket är ägnat att försvåra i synnerhet statens ekonomiplanering.

Justeringen av kostnadsfördelningen görs automatiskt på grundval av lag, vilket kan anses vara ett oflexibelt förfarande. Systemet beaktar inte i tillräcklig grad samhällsekonomin och den offentliga ekonominns helhetssituation och inte heller de orsaker som ligger bakom kostnadsutvecklingen. I praktiken har man varit tvungen att genomföra de avvikelser som betraktats som nödvändiga med tanke på kostnadsfördelningen på så sätt att man genom lag föreskrivit om avvikelser från den gällande justeringsmekanism för kostnadsfördelningen, vilken är avsedd att tillämpas på permanent basis.

Justeringen av kostnadsfördelningen behandlas dessutom administrativt på olika sätt inom olika förvaltningsområden. Förfarandet för utredning av de faktiska kostnaderna och praxis i fråga om hur ofta justeringen av kostnadsfördelningen utförs är olika inom de olika förvaltningsområdena. De kostnadsuppgifter som ligger till grund för justeringen av kostnadsfördelningen

härstammar från olika år inom olika förvaltningsområden.

Inom förvaltningsområdet undervisningsverksamhet och bibliotek tillämpas ett år färskare uppgifter än inom social- och hälsovården, varför uppgifterna för undervisningsverksamhet och bibliotek baserar sig på uppskattning vid uppgörandet av statsbudgeten.

Den i lagen om statsandelar till kommunerna angivna möjligheten att utföra den lagstadgade justeringen av kostnadsnivån så att den beaktas till ett mindre belopp än det fulla beloppet har upplevts som orättvis, eftersom indexminskningen gäller alla kommuner oavsett hur ekonomiskt lönsam deras verksamhet har varit. En stor del av orsakerna till förändringarna i kostnadsnivån är dessutom sådana som kommunerna inte kan påverka med sin egen verksamhet. Exempelvis baserar sig ökade löneutgifter på arbets- och tjänstekollektivavtal som är bindande för den största delen av kommunerna.

Det nuvarande indexet beskriver inte heller i tillräcklig mån den kostnadsutveckling som sker inom ordnandet av den kommunala basservicen, utan indexet påverkas genom förändringar i den allmänna prisnivån av faktorer som är oväsentliga med tanke på kostnadsutvecklingen inom basservicen. Den nuvarande fasta viktstrukturen av inkomstnivån och den allmänna prisnivån beaktar inte förändringarna hos indexet i kostnadsstrukturen för sådana uppgifter som hör till området för statsandelslagstiftningen. Viktstrukturen bör vara flexibel och på bästa möjliga sätt återspegla kommunernas servicestruktur. Exempelvis har den relativa andelen av köp av varor och tjänster i kommunernas utgifter ökat under de senaste åren. Konsumentindexet i sin nuvarande form klarar inte av att på ett lyckat sätt mäta prisutvecklingen i fråga om köp som görs inom kommunalekonomin. Konsumentindexet lämpar sig bättre för att mäta utvecklingen av hushållens köpkraft än för att fastställa kostnadsutvecklingen inom kommunalekonomin.

Om omständigheter som påverkar den faktiska kostnadsfördelningen föreskrivs på många ställen i lagstiftningen, varför det är

svårt att skapa sig en uppfattning om den faktiska kostnadsfördelningen. Statsandelsprocenterna ger en felaktig bild av kostnadsfördelningen, eftersom kommunernas självfinansieringsandelar har höjts till följd av inbesparingarna i den offentliga ekonomin och vissa faktorer som inte hör till statsandelssystemet.

2.2. Grunderna för bestämmande av kommunernas allmänna statsandel och finansieringsunderstöd enligt prövning

Nuläge

Den allmänna statsandelen till kommunerna enligt lagen om statsandelar till kommunerna består av en grunddel och ett miljötillägg. Grunddelen fastställs som ett belopp som räknas ut på basis av det genomsnittliga eurobeloppet per invånare och kommunens invånarantal. Grunddelen höjs på basis av miljötillägg. Miljötillägg är skärgårdstillägget, fjärrortstillägget, tätortstillägget för trafiken och språktillägget. Skärgårdstillägg eller fjärrortstillägg betalas till kommunen alternativt beroende på vilkendera som är förmånligare för kommunen.

Med avvikelser från de uppgiftsbaserade statsandelarna utgörs grunden för den allmänna statsandelen inte av kalkylerade kostnader, och den är inte heller föremål för justeringar av kostnadsfördelningen enligt statsandelslagen. I det genomsnittliga eurobeloppet görs likväl en justering av kostnadsnivån.

De i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) avsedda kommuner där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet, får i skärgårdstillägg ett eurobelopp som är sex gånger den allmänna statsandelens grunddel och kommuner med skärgårdsdelar ett eurobelopp som är antalet personer som bor i skärgården multiplicerat med 150 procent av det fastställda genomsnittliga eurobeloppet av den allmänna statsandelen.

Fjärrortstillägget betalas på grundval av fjärrortstalet. Fjärrortstalet bestäms på grundval av index som räknas ut enligt det

lokala och regionala befolkningsunderlaget. Kommuner vilkas fjärrortstal, som bestäms på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlaget, är 1,50 eller större får i fjärrortstillägg ett belopp som är sex gånger den allmänna statsandelens grunddel och kommuner vilkas fjärrortstal är 1,00—1,49 ett belopp som är fem gånger den allmänna statsandelens grunddel. Kommuner vilkas fjärrortstal är 0,50—0,99 får ett belopp som är tre gånger nämnda grunddel.

Kommuner som är tvåspråkiga enligt språklagen och kommunerna inom samernas hembygdsområde får i språktillägg ett belopp som är 10 procent av den allmänna statsandelens grunddel.

På grundval av antalet personer som bor i tätorter betalas ett tätortstillägg för trafiken till kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40000 personer. Beloppet av tillägget fås genom att antalet personer som bor i tätort multipliceras med 45 procent av det fastställda genomsnittliga eurobeloppet av den allmänna statsandelen.

Enligt lagen om statsandelar till kommunerna kan finansieringsunderstöd enligt prövning beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd. Vid bedömningen beaktas också lokala särförhållanden. För beviljande och användning av understödet kan statsbidragsmyndigheten ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi. Understöd skall sökas före utgången av augusti.

Understödet enligt prövning baserar sig i första hand på bedömningen av kommunens ekonomiska spelrum på grundval av bokslutsuppgifterna. De nyckeltal som tillämpas vid bedömningen beskriver huruvida kommunens finansiering är tillräcklig och kommunens soliditet. Understödet riktas huvudsakligen till kommuner för vilka typiska egenskaper är bl.a. lågt invånarantal, sjunkande invånarantal, ofördelaktig befolkningsstruktur, avsides läge, hög utgiftsnivå, störningar i näringslivet, arbetslöshet, kommunens skuldsättning och hög inkomstskatteprocent. I allmänhet har

tillräckligheten av kommunens finansiering och soliditet också försvagats på ett bestående sätt.

Bedömning av nuläget

De gällande grunderna för bestämmande av den allmänna statsandelen är inte föremål för några stora förändringstryck. Likväl föreslås att i de nuvarande miljötilläggen görs vissa ändringar som bättre än nu beaktar de faktorer som påverkar ordnandet av service i kommunerna.

I regeringsprogrammet konstateras att förändringar i flyttningsrörelsen och befolkningsstrukturen skall beaktas i större utsträckning inom statsandelssystemet.

Förändringarna i kommunernas invånarantal beror på flyttningsrörelsen samt på nativitet och dödlighet. Kommunens invånarantal inverkar för närvarande på de uppgiftsbaserade statsandelarna, kommunens självfinansieringsandel samt på beloppet av utjämnningen av statsandelarna. En särskilt kraftig befolkningsminskning förvränger kommunens befolkningsstruktur i en ofördelaktig riktning, men en minskning av serviceutbudet kan inte realiseras med samma tidtabell och i samma proportion. Å andra sidan medför en särskilt kraftig befolkningstillväxt att efterfrågan på kommunala tjänster ökar snabbare än kommunens inkomster. Befolkningstillväxten ökar kommunens behov av investeringar.

Befolkningens åldersstruktur beaktas i sig t.ex. vid bestämmandet av de åldersgrupperade kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården och genom elevantalet även i statsandelarna för undervisningen. En minskning av invånarantalet tillämpas som en egen statsandelsgrund bl.a. i Sverige. I Finland ingick denna grund i statsandelssystemet i början av 1990-talet.

Det går inte att fastställa ett exakt gränsvärde för hur stor en förändring av invånarantalet skall vara för att medföra problem med tanke på kommunens ekonomihantering och soliditet. Enligt vissa uppskattningar medför en bestående förändring på cirka en procent per år inte

ännu några problem när det gäller att anpassa kommunens ekonomi.

De glesast bebodda kommunerna och vissa skärgårdskommuner har ekonomiska svårigheter, då det nuvarande fjärrortstillägget och skärgårdstillägget inte har räckt till för att kompensera den ekonomiska börda som förorsakas kommunerna till följd av svåra förhållanden.

Finansieringsunderstöd enligt prövning har efter den statsandelsreform som genomfördes åren 1996 och 1997 årligen beviljats i genomsnitt ca 100 kommuner. För många kommuner har understödet utgjort en fortsättning på statsandelen under flera år. Understödet har inte på önskat sätt fått kommunerna att omorganisera sina system för tillhandahållande av service och effektivisera sin verksamhet. Därför vore det nödvändigt att öka effekterna av finansieringsunderstödet enligt prövning genom att bevilja allt färre kommuner understöd samtidigt som kommunerna förväntas vidta åtgärder för att sanera sin ekonomi.

Det har visat sig att den i lagen angivna skyldigheten att understöd skall sökas före utgången av augusti är ett stelt förfarande som onödigt fördröjer behandlingen av ansökningar och besluten om understöd.

2.3. Grunderna för bestämmande av statsandelen för social- och hälsovården

Nuläge

Statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader

Ansvar för anordnandet av social- och hälsovård ankommer på kommunerna. Lagstiftningen förpliktar kommunerna att ordna social- och hälsovårdstjänster för sina invånare, men innehåller inte några detaljerade bestämmelser om verksamhetens omfattning, innehåll eller anordningssätt. Kommunerna kan ordna tjänsterna genom att sköta verksamheten själv, i samarbete med andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun eller genom att köpa service från staten, andra kommuner eller privata

serviceproducenter. Dessutom kan vissa tjänster ordnas med hjälp av servicesedlar. I verksamheten kan förekomma kommunvisa skillnader som beror på de lokala förhållandena och på invånarnas behov. Detta betonar ansvaret hos de förtroendevalda i kommunerna och andra kommunala beslutsfattare när det gäller att se till att servicenivån och kvaliteten på servicen svarar mot kommuninvånarnas behov.

De social- och hälsovårdstjänster som skall ordnas av kommunerna finansieras i huvudsak med kommunernas skatteinkomster samt statsandelen för social- och hälsovården och klientavgifter. Genomförandet av de offentliga social- och hälsovårdstjänsterna liksom även annan kommunal basservice förutsätter tillräckliga resurser. Enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall varje kommun anvisa resurser för den social- och hälsovård som ligger till grund för statsandelen. I lagen anges dock inte omfattningen av resurserna. Utgångspunkten bör vara att de resurser som anvisas för verksamheten skall garantera serviceanvändarna jämlika tjänster oberoende av boningsort, social ställning eller språk.

Den statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader som årligen betalas till kommunerna fastställs enligt kalkylerade grunder som beskriver de faktorer som inverkar på kostnaderna för servicen. Statsandelen till kommunerna bestäms som skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för social- och hälsovården och kommunens självfinansieringsandel. De kalkylerade kostnaderna fastställs särskilt utifrån bestämningsgrunderna för social- och hälsovården och kommunens avsides läge. Bestämningsgrunderna är kommunens invånarantal, åldersstruktur, arbetslöshet, invånarnas sjukfrekvens samt den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, dvs. den s.k. sysselsättningskoefficienten.

De kalkylerade kostnader som behövs för att bestämma kommunernas statsandelar för social- och hälsovården i hela landet fås i regel från kommunernas ekonomi- och

verksamhetsstatistik. I den statsrådsförordning om resurser för social- och hälsovården som ges varje år fastställs för varje budgetår en uppskattning av det totala beloppet av driftskostnader som ligger till grund för statsandelen för social- och hälsovården, de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare.

Vid bestämmandet av de kostnader som utgör grund för statsandelen för social- och hälsovården beaktas kommunens invånarantal och åldersstruktur för såväl socialvårdens som hälso- och sjukvårdens del så, att de enligt åldersgrupp (5 åldersgrupper) fastställda kalkylerade kostnaderna multipliceras med det antal invånare i kommunen som hör till respektive åldersgrupp. Behovet av barndagvårdstjänster påverkar i hög grad servicebehovet inom socialvården och kostnaderna för den. Därför multipliceras de kalkylerade kostnaderna för socialvården i åldersgruppen 0—6-åringar med sysselsättningskoefficienten.

Sysselsättningskoefficienten räknas ut enligt den relativa andelen av kommunens invånare som arbetar i service- och förädlingsbranscherna. Enligt 15 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården uträknas sysselsättningskoefficienten genom att den andel av kommuninvånarna som arbetar i service- och förädlingsbranscherna och kommunens sysselsatta arbetskraft divideras med motsvarande andel för hela landet. När koefficienten fastställs används uppgifterna om sysselsättningen för det år som började tre år före verksamhetsårets början.

Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna räknas ut genom att den per invånare fastställda kalkylerade kostnaden multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten. Den enligt arbetslöshetsgraden fastställda koefficienten fås genom att kommunens arbetslöshetsprocent divideras med hela landets arbetslöshetsprocent. Dessutom inverkar även det absoluta antalet arbetslösa på statsandelarna, eftersom antalet arbetslösa

i kommunen multipliceras med den kalkylerade kostnad som fastställts särskilt för varje arbetslös.

De kostnader som bestäms enligt sjukfrekvensen räknas ut genom att det eurobelopp som särskilt fastställts för varje invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. Enligt 14 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården uträknas sjukfrekvenskoefficienten på grundval av det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension. Om det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension i förhållande till invånarna i åldern 16—54 år är detsamma i kommunen som i hela landet, är koefficienten ett. Om förhållandet mellan antalet personer med invalidpension och antalet personer i åldern 16—54 år i kommunen överstiger hela landets medeltal, höjs koefficienten, och om förhållandet underskrider hela landets medeltal, sänks koefficienten. Koefficienten höjs och sänks så att koefficienten motsvarar skillnaden mellan kommunen och hela landet. När koefficienten fastställs används uppgifterna om invaliditet för den treårsperiod som började fyra år före verksamhetsåret.

De kalkylerade kostnader för kommunen som utgör grund för statsandelen fås genom att de kalkylerade kostnader för socialvården och hälsovården adderas. Om en fjärrortskoefficient har fastställts för kommunen, multipliceras summan dessutom med fjärrortskoefficienten. I statsrådets beslut om fjärrortskoefficienter som används vid beräkning av social- och hälsovårdens statsandel (1364/1996) anges de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken av koefficienten för respektive kommun enligt 16 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. I beslutet har fastställts en koefficient på 1,15 för 11 kommuner, en koefficient på 1,05 för 22 kommuner och en för skärgårdskommuner avsedd koefficient på 1,10 för 6 kommuner (sammanlagt 39 kommuner). Fjärrortskoefficient kan fastställas för en kommun som i fjärrortstillägg år 1994 betalade minst 3

procent av driftskostnaderna för kommunens social- och hälsovård och vars fjärrortspoäng enligt det kommunala tjänstekollektivavtalet var minst 2. Den högre koefficienten (1,15) kan fastställas för en kommun vars fjärrortspoäng var minst 5. Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är fjärrortskoefficienten för en sådan kommun 1,10.

Inom social- och hälsovården är vikten av de faktorer som ligger till grund för statsandelarna för social- och hälsovården följande (2005):

Socialvård	%	%
0—6-åringar (inkl. sysselsättningsfaktorn)	15,5	
7—64-åringar	11,0	
65—74-åringar	2,3	
75—84-åringar	8,9	
85 år fyllda	7,1	
Enligt åldersgrupp sammanlagt		44,8
Socialvård	%	%
Andel enligt arbetslöshetsgraden		1,7
Andel enligt antalet arbetslösa		1,0
Socialvården sammanlagt		47,5

Hälsovård	%	%
0—6-åringar	1,9	
7—64-åringar	21,7	
65—74-åringar	5,7	
75—84-åringar	7,1	
85 år fyllda	3,6	
Enligt åldersgrupp sammanlagt		40,0
Sjukfrekvens		12,2
Hälsovården sammanlagt		52,2
Fjärrortsförhöjning (inom både social- och hälsovård.)		0,3

Systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet

Systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet trädde i kraft vid ingången av mars 1999. Systemet har som syfte att jämna ut kommunernas stora kostnader inom barnskyddet mellan medlemskommunerna enligt specialomsorgsdistrikt. Om systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet, grunderna för de utjämningsersättningar som betalas till kommunerna samt finansieringen av utjämningsystemet bestäms i barnskyddslagen (683/1983). Om finansieringen av systemet i förhållande till systemet med statsandelar för social- och hälsovården bestäms i sin tur i 4 a kap. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

På grundval av barnskyddslagen skall varje kommun höra till utjämningsystemet för att jämna ut kommunernas ekonomiska börda till följd av stora kostnader inom barnskyddet samt för att styra resurserna så att barnskyddets klienter tillhandahålls ändamålsenliga tjänster vid rätt tid. En kommun har rätt att från utjämningsystemet i ersättning få 70 procent av sådana kostnader som orsakas av barnskyddsåtgärder som finns antecknade i vårdplaner och som familjevis sammanräknat överskrider kommunens självrisk på 25 000 euro om året. En samkommun för ett specialomsorgsdistrikt kan även besluta att kommunens självrisk skall vara lägre eller högre än detta eller att den ersättning som betalas till kommunen för kostnader som överstiger självrisken skall vara större än vad som anges ovan.

Staten deltar i finansieringen av utjämningsystemet så att statens ersättning utgör hälften av det totalbelopp utjämnningen uppskattas uppgå till. Då ersättningen räknas ut används beloppet av de utjämningsersättningar som betalts till kommunerna under det år som började två år före verksamhetsåret. Samkommunernas andelar grundar sig till hälften på antalet invånare under 21 år i medlemskommunerna i specialomsorgsdistriktet enligt 5 a § i socialvårdslagen och till hälften på beloppet

av de utjämningsersättningar som betalts till specialomsorgsdistriktets medlemskommuner.

Kommunerna finansierar utjämnningen till den del nämnda ersättning från staten inte täcker den. Om inte något annat har överenskommit, fastställs kommunernas finansieringsandel på basis av antalet invånare under 21 år i respektive medlemskommun i samkommunen.

Bedömning av nuläget

Statsandelssystemet för social- och hälsovården är till sina principer genuint kalkylmässigt och möjliggör olika sätt för anordnandet av tjänster liksom också samarbete mellan kommunerna när det gäller att anordna tjänster i praktiken. Systemet är också sporrande på så sätt att kommunerna har fördel av att servicen genomförs på ett kostnadseffektivt sätt. De allmänna kraven på bestämningsgrunderna i statsandelssystemet för social- och hälsovården är fortfarande befogade och därför är det utifrån en uppskattning av den aktuella situationen inte motiverat att ändra de huvudsakliga principerna för bestämningsgrunderna. Vissa saker i det nuvarande systemet bör dock ses över.

Fjärrortskoefficienten enligt den gällande lagstiftningen är efter sin tid eftersom systemet med kommunvisa fjärrortstillägg i praktiken har upphört att gälla. För närvarande betalar kommunerna lönetillägg till personalgrupper inom social- och hälsovården, t.ex. läkare, oberoende av om kommunen har ett avsides läge eller inte. Utgångspunkten för användningen av fjärrortskoefficienten är att då avstånden mellan kommunens serviceställen och invånare är längre än genomsnittet medför detta i genomsnitt större kostnader. T.ex. transporttjänster för gravt handikappade är subjektiva rättigheter, varvid kommunens ansvar att anordna tjänster är ovillkorligt. Målet med tjänsterna till de äldre är att i så hög grad som möjligt stödja boende i hemmet, vilket förutsätter en ökad användning av hemservice och hemsjukvård. Även anordnandet av dessa tjänster föranleder de facto kommunerna betydande kostnader. I fråga om vissa tjänster inom

social- och hälsovården (t.ex. åtgärder av engångskaraktär inom den specialiserade sjukvården) är de merkostnader som följer av längre avstånd inte lika betydande, men som helhet betraktat måste ett avsides läge eller kommunens interna invånarstruktur fortfarande ses som en motiverad grund för bestämning av statsandel för social- och hälsovården.

Det nuvarande statsandelssystemet beaktar inte i tillräcklig grad de särskilt stora kostnader som tjänsterna för gravt handikappade förorsakar kommunerna. Kostnaderna för handikappservice har under de senaste åren ökat med drygt 10 procent på årsnivå. Den nedsatta funktionsförmåga som hänför sig till den tilltagande åldrande befolkningen ökar behovet av handikappservice även framöver. Antalet personer som fick handikappförmåner år 2003 var cirka 220 000 medan antalet gravt handikappade på institutioner för utvecklingshämjade var cirka 2 700. Antalet mottagare av handikappförmåner kommer att öka även i fortsättningen. Det nuvarande statsandelssystemet beaktar inte i tillräcklig grad de betydande kostnader som föranleds kommunerna på grund av tjänsterna för multihandikappade och gravt handikappade personer.

Det nuvarande systemet med utjämning av stora kostnader inom barnskyddet har visat sig vara svårt att förutse vad gäller kostnaderna och dessutom har systemet ansetts vara regionalt ojämnt. Erfarenheterna av hur utjämningssystemet fungerat ger för handen att systemet inte de facto på ett effektivt sätt har stött verksamheten i just mindre kommuner. Administreringen av systemet och insamlingen av de uppgifter som behövs har också krävt en betydande arbetsinsats, vilket medför kostnader.

2.4. Grunderna för bestämmande av finansieringen till undervisnings- och kulturverksamhet

Finansiering av den grundläggande utbildningen

Nuläge

Den finansiering som beviljas för driftskostnaderna för den grundläggande utbildningen bestäms enligt antalet elever och per elev på basis av det pris per enhet som fastställs i 17 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, nedan finansieringslagen. För varje kommun bestäms ett eget pris per enhet. Detta enhetspris tillämpas vid sidan om den grundläggande utbildningen även på påbyggnadsundervisning och den förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning. På finansieringen av förskoleundervisningen tillämpas ett pris per enhet som är 91 procent av det pris per enhet som utbildningsanordnaren tillämpar i fråga om den grundläggande utbildningen (för barn som omfattas av förlängd läroplikt är priset per enhet dock detsamma som priset per enhet inom den grundläggande utbildningen). Priserna per enhet bestäms på förhand för följande budgetår.

År 2005 är det genomsnittliga priset per enhet för den grundläggande utbildningen 5 043 euro per elev. Enhetspriset varierar beroende på kommun från cirka 4 000 euro till över 10 000 euro. Priserna per enhet för vissa privata sammanslutningar som tillhandahåller undervisning för mycket gravt utvecklingsstörda elever är över 23 000 euro per elev.

Storleken av priset per enhet är beroende av kommunens befolkningstäthet, strukturen hos kommunens skolnät, dvs. skolornas antal och storlek, antalet elever i årskurs 1—6 och årskurs 7—9, antalet elever som flyttats till specialundervisning och antalet elever som deltar i svenskspråkig undervisning. Priset per enhet i skärgårdskommunerna höjs på grund av svåra trafikförbindelser. Enhetspriserna avser följande kostnadsstrukturen för den grundläggande utbildningen i de olika kommunerna. Finansieringen av priserna per enhet är dock inte öronmärkt, utan varje kommun beslutar självständigt om hur de riktar medlen till olika uppgifter.

Priset per enhet för grundläggande utbildning beräknas enligt 1—3 § i förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

(806/1998) som ett vägt medeltal av två olika eurobelopp. Effekten av det eurobelopp som beräknas enligt kommunens befolkningstäthet är 60 procent och effekten av det eurobelopp som beräknas enligt den grundläggande utbildningens nyckeltal 40 procent. Vid beräkning av priserna per enhet delas kommunerna in i fem olika grupper beroende på befolkningstäthet. Vid beräkning av eurobeloppet enligt nyckeltal beaktas de faktorer som nämns ovan, dvs. strukturen hos kommunens skolnät, antalet elever i årskurs 1—6 och årskurs 7—9 samt antalet elever som flyttats till specialundervisning.

Vid beräkning av eurobeloppet enligt nyckeltal beaktas skolnätstrukturen för det första så, att i små skolor med färre än 80 elever höjs priserna per enhet på grundval av antalet elever som får undervisning i årskurs 1—6. Dessutom höjs priset per enhet i kommuner som ordnar grundläggande utbildning på samma språk för färre än 180 elever i årskurs 7—9 för dessa elevers del. Annars är vikten av elever i årskurs 1—6 mindre än av elever i årskurs 7—9 då priset per enhet räknas ut, eftersom kostnaderna för undervisningen är högre på de senare nämnda årskurserna. Vidare höjs priset per enhet utan hänsyn till nyckeltalet för elever som får specialundervisning som baserar sig på 11-årig läroplikt. Højningen av enhetspriset fås till dessa delar genom att det riksomfattande genomsnittliga priset per enhet multipliceras med två och i fråga om mycket gravt utvecklingsstörda elever med 3,5.

Priset per enhet för en samkommun bestäms på samma sätt som priset per enhet för en kommun. Befolkningstätheten bestäms dock som medeltalet av befolkningstätheterna för medlemskommunerna vägt enligt det antal elever från medlemskommunerna som deltagit i undervisning.

I fråga om elever som fyllt 18 år (vuxenstuderande) är priset per enhet med avvikelse från vad som anges ovan 60 procent av priset per enhet för den som ordnar utbildningen i fråga. Det lägre enhetspriset motiveras med att studiemängden i fråga om vuxenstuderande

är mindre än i fråga om läropliktiga.

Priset per enhet för anordnare av privat undervisning bestäms på basis av priset per enhet för den grundläggande utbildningen i den kommun där undervisningen huvudsakligen ordnas. Priset per enhet för sådana nya anordnare av grundläggande utbildning som inlett sin verksamhet efter den 31 juli 1998 är dock 90 procent av priset per enhet för den kommun där utbildningen ordnas.

Undervisningsministeriet kan dessutom på ansökan och enligt prövning höja priset per enhet för en utbildningsanordnare. En højning enligt prövning kan komma på fråga främst i situationer där kostnaderna för en utbildningsanordnare av godtagbara skäl, t.ex. på grund av en särskild utbildningsuppgift eller exceptionella förhållanden, är avsevärt högre än utbildningsanordnarens pris per enhet. År 2004 höjde undervisningsministeriet priset per enhet för grundläggande utbildning av särskilda skäl i 53 kommuner och för 21 privata sammanslutningar.

År 2003 fanns det sammanlagt 3 524 grundskolor. Av dessa skolor hade 1 120 (32 procent) färre än 50 elever, 666 (19 procent) 50—99 elever, 1 057 (30 procent) 100—299 elever, 557 (16 procent) 300—499 elever och 124 (3 procent) minst 500 elever. Från år 1999 till år 2003 har antalet grundskolor minskat med 263.

Besluten om inrättande, nedläggning eller sammanslagning av grundskolor baserar sig på kommunernas eget beslutsfattande. Enligt 6 § i lagen om grundläggande utbildning skall undervisningen i kommuner ordnas så att elevernas resor med hänsyn till bebyggelsen, skolornas och andra undervisningsplatsers placering samt kommunikationerna är så trygga och korta för eleverna som möjligt. Enligt 32 § i lagen om grundläggande utbildning får elevens dagliga skolresa med väntetider inberäknade ta högst två och en halv timme i anspråk. Om eleven när läsåret börjar har fyllt 13 år eller om eleven får eller har flyttats till specialundervisning, får skolresan ta högst tre timmar i anspråk. I annat fall skall för eleven ordnas inkvartering och helpension.

Bedömning av nuläget

De nuvarande beräkningsgrunderna för den finansiering som beviljas för grundläggande utbildning beskriver tämligen väl skillnaderna mellan kostnaderna för den grundläggande utbildningen i olika kommuner och utbildningsanordnarna har ansett att finansieringssystemet fungerar rätt så bra. Priserna per enhet har likväl släpat efter i förhållande till de faktiska kostnaderna.

Det nuvarande systemet har kritiserats för sitt invecklade beräkningssystem och för att kommunerna inte på förhand kan räkna ut det kommande finansieringsbeloppet. Dessutom har systemet fått kritik för att kommunerna genom sina egna beslut gällande skolnätet kan påverka finansieringsbeloppet, vilket strider mot de allmänna principerna för statsandelssystemet. Det har ansetts att det nuvarande systemet, där de inbesparingar som följer av att en skola läggs ned i och med att kommunens nyckeltal då sjunker inte helt och hållet kommer kommunen till godo, är ägnat att bromsa upp nedläggning och sammanslagning av skolor även i områden där det inte längre ur ekonomisk eller funktionell synvinkel finns några vettiga förutsättningar för att driva en skola.

Invandrare och andra elever med ett främmande språk som modersmål föranleder kommunerna merkostnader då den kulturella mångfalden ökar. Merkostnaderna beror bl.a. på ordnandet av religionsundervisning, stödundervisning och undervisning i det egna modersmålet. Genom det nuvarande finansieringssystemet riktas finansiering inte till sådana utbildningsanordnare som har ett större antal elever som har ett främmande språk som modersmål än genomsnittet. År 2002 var antalet invånare i grundskoleålder med ett främmande språk som modersmål drygt 18 000.

Finansieringssystemet för yrkeshögskolor och yrkesutbildning

Nuläge

I vårt land finns 29 yrkeshögskolor som är verksamma under undervisningsministeriets

förvaltningsområde. Av yrkeshögskolorna ägs sju av kommuner och elva av samkommuner medan aktiebolag är huvudmän för åtta och stiftelser för tre yrkeshögskolor.

Antalet yrkesutbildningsanordnare är sammanlagt 181. Av denna utbildning är kommunerna huvudmän för 29, samkommunerna för 56 och privata sammanslutningar eller stiftelser för 95 läroanstalter. Staten är huvudman för fem specialyrkesläroanstalter och Sameområdets utbildningscentral. Dessutom är ett statligt affärsverk huvudman för en yrkesläroanstalt.

Lagstiftningen gällande yrkeshögskolor ändrades år 2003. Den nya yrkeshögskolelagen (351/2003) och statsrådets förordning om yrkeshögskolor (352/2003) trädde i kraft den 1 augusti 2003. Vid reformen bibehölls finansieringssystemet för yrkeshögskolorna oförändrat. I yrkeshögskolelagen genomfördes endast några smärre ändringar i vissa begrepp som gällde finansiering.

Om den statliga finansiering som beviljas för yrkeshögskolornas drifts- och anläggningskostnader bestäms utöver yrkeshögskolelagen även i finansieringslagen samt förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, nedan finansieringsförordningen. Enligt 46 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998) beviljas för utbildning enligt lagen finansiering för anläggningsprojekt och driftskostnader så som bestäms i finansieringslagen.

Finansieringen av driftskostnader för yrkeshögskolor och yrkesutbildning enligt finansieringslagen bestäms i fråga om den som anordnar utbildning vid en yrkeshögskola eller yrkesutbildning på basis av antalet elever och de per elev bestämda priserna per enhet. Det elevantal som utgör grund för finansieringen räknas ut i två faser. Då statsfinansiering beviljas för följande budgetår används som studerandeantal det faktiska antalet studerande för föregående år. Statsfinansiering som beviljas i slutet av ett budgetår justeras så att det stämmer överens med det faktiska genomsnittliga antalet studerande under budgetåret, men likväl inverkar det faktiska antalet studerande inte på de priser per enhet som fastställts för

budgetåret.

Grunden för beräkning av priserna per enhet för utbildning i yrkeshögskolor och i yrkesutbildning utgörs av de av statsrådet fastställda genomsnittliga priserna per enhet för utbildning i yrkeshögskolor och i yrkesutbildning.

Priserna per enhet per studerande i yrkeshögskolor beräknas vartannat år per yrkeshögskoleexamen genom att de riksomfattande totalkostnaderna för utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen vid alla yrkeshögskolor under året före det år då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som avlägger denna examen och utgör grund för beviljande av statsandel nämnda år.

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning i sin tur beräknas vartannat år för varje utbildningsområde genom att de riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning.

Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildning som leder till examen, beräknas priset per enhet på basis av de beräknade totalkostnaderna för utbildning som leder till respektive examen eller i fråga om yrkesutbildning per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

Priserna per enhet vid yrkeshögskolor kan graderas enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet så att de väsentliga skillnaderna i kostnaderna för utbildningsprogram som leder till examen och för andra undervisningsarrangemang beaktas. Enligt finansieringsförordningen är priserna per enhet per examen vid yrkeshögskolorna högre än priserna per enhet i annan utbildning som leder till samma examen i utbildningsprogrammet för

brandbefäl, vilket leder till yrkeshögskoleexamen i teknik, i utbildningsprogrammet för tandteknik, vilket leder till yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området och i utbildningsprogrammet för brottspåföljdsområdet som leder till samma examen samt i utbildningsprogrammen för scenkonst, för danspedagog och för musik, vilka leder till yrkeshögskoleexamen inom kulturbranschen. Dessutom höjs priset per enhet i fråga om studerande som får särskilda undervisnings- eller elevvårdstjänster på grund av handikapp eller någon därmed jämförbar orsak. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl höja priset per enhet enligt prövning.

Priserna för enhet i yrkesutbildning graderas enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet, på basis av specialundervisning och andra faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildningen. Med undantag av turism-, kosthålls- och ekonomibranschen finns det graderad utbildning inom alla utbildningsområden inom yrkesutbildningen. Graderingen varierar mellan 15 och 100 procent. I utbildning som ordnas som specialundervisning är priserna per enhet inom samtliga branscher 50 procent högre än inom den övriga undervisningen inom branschen och i specialläroanstalter ännu högre. Priserna per enhet höjs också i fråga om studerande som åtnjuter inkvarteringsförmån.

Undervisningsministeriet kan dessutom enligt prövning höja priset per enhet på basis av en särskild utbildningsuppgift som fastställts i tillståndet för anordnande av utbildning eller av andra särskilda skäl.

När en yrkeshögskola ordnar utbildning som leder till två eller flera examina eller när yrkesutbildning ordnas inom två eller flera utbildningsområden bestäms priset per enhet för yrkeshögskolan enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande som avlägger olika examina och priserna per enhet och inom yrkesutbildning enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande på de olika utbildningsområdena och priserna per enhet.

Priset per enhet för yrkesinriktade specialiseringsstudier är detsamma som det pris per enhet som fastställts för yrkeshögskolor.

Om utbildningen med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning ordnas i hyrda lokaler, kan det pris per enhet som bestämts för yrkeshögskolan och för utbildningsanordnaren på basis av hyreskostnaderna höjas med ett belopp som räknas ut genom att den årshyra som ministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerande vid yrkeshögskolan eller med antalet studerande i yrkesutbildning som utbildningsanordnaren står för. Undervisningsministeriet beslutar om höjningen och i höjningen beaktas den andel av kapitalkostnader som ingår i den hyra som betalas.

Priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning är 80 procent av det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning. Undervisningsministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Likaså bestäms priserna per enhet per studerandeårsverke för yrkesinriktad tilläggsutbildning, med undantag av utbildning som ordnas av specialläroanstalter och tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, på basis av det genomsnittliga pris per enhet som fastställts för yrkesutbildning. Om graderingen av priserna per enhet i olika prisgrupper bestäms i finansieringsförordningen.

Lagen om försök med påbyggnadsexamina vid yrkeshögskolorna (645/2001) trädde i kraft vid ingången av 2002. Försöket avslutas vid utgången av juli 2005. I fråga om finansieringen av utbildning som leder till påbyggnadsexamen har iakttagits vad som i finansieringslagen bestäms om finansiering av yrkesinriktade specialiseringsstudier vid yrkeshögskolor. I försöket har deltagit 24 yrkeshögskolor. Yrkeshögskolelagen ändrades genom lagen av den 10 juni 2005 så att vid yrkeshögskolor utöver

yrkeshögskoleexamina kan genomföras studier som leder till högre yrkeshögskoleexamen. Samtidigt ändrades 20 § 1 mom. i finansieringslagen så att vid beräkning av priserna per enhet enligt yrkeshögskoleexamen skall utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen och utbildning som leder till högre yrkeshögskoleexamen betraktas som en helhet. Lagarna träder i kraft den 1 augusti 2005.

I statsbudgeten för 2005 har de kalkylerade driftskostnaderna för yrkeshögskolorna uppskattats till cirka 686 miljoner euro och för statsandelar som beviljas för driftskostnaderna har reserverats cirka 310 miljoner euro. Det genomsnittliga pris per enhet för yrkeshögskolor som fastställts till grund som finansieringen av driftskostnaderna är 6 408,62 euro per studerande år 2005.

Det finns en yrkespedagogisk högskola i anslutning till fem yrkeshögskolor. Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas med stöd av finansieringslagen årligen statsunderstöd för lärarutbildning. Statsunderstöden motsvarar ungefär de totala kostnaderna för lärarutbildningen. I statsbudgeten för 2005 har reserverats 10,6 miljoner euro för statsunderstöd för lärarutbildningen.

Den finansiering av driftskostnaderna för den grundläggande yrkesutbildningen som baserar sig på antalet studerande multiplicerat med beloppet av priset per enhet har fr.o.m. 2002 kompletterats med ett statsunderstöd som baserar sig på resultat. Den resultatbaserade finansieringen består av resultatfinansiering som baserar sig på kvantitativa indikatorer samt på ett kvalitetspris. Dessa bildar en helhet av resultatbaserad finansiering, som har som mål att sporra dem som anordnar yrkesutbildning att utveckla kvaliteten på resultatet av utbildningen. Med hjälp av den resultatbaserade finansieringen uppmuntras anordnarna av yrkesutbildning att vidta åtgärder för att bl.a. främja sysselsättning och placering i fortsatta studier, minska antalet avbrott i utbildningen och utveckla undervisningspersonalens behörighet och kunnande.

Alla som ordnar grundläggande yrkesutbildning deltar i bedömningen av hur resultatrik verksamheten varit. Kvalitetsprisen delas årligen ut på basis av ansökningar. Det centrala målet för kvalitetsprisen är att stödja och sporra utvärderingen av kvaliteten på och resultatet av de grundläggande uppgifterna samt utvecklandet av verksamheten hos dem som anordnar yrkesutbildning samt att sprida de bästa förfaringssätten till förfogande för andra utbildningsanordnare.

Åren 2002—2004 har cirka 2,2 miljoner euro i resultatbaserade pengar årligen delats ut till 15—18 utbildningsanordnare. I kvalitetspris har beviljats cirka 250 000 euro. År 2004 beviljades tre anordnare av yrkesutbildning ett kvalitetspris.

I statsbudgeten för 2005 har de kalkylerade driftskostnaderna för den yrkesinriktade utbildningen beräknats uppgå ca 1 059 miljoner euro och för de statsandelar som beviljas för driftskostnaderna har reserverats ca 425 miljoner euro. Det genomsnittliga pris per enhet för yrkesinriktad utbildning som fastställts som grund för finansieringen av driftskostnaderna är 7 640,28 euro år 2005.

Bedömning av nuläget

Det kalkylerade finansieringssystemet för yrkesutbildning förmår inte i tillräcklig grad sporra utbildningsanordnaren att ordna resultatrik och samhälleligt effektfull verksamhet. Det finns ett behov av att minska andelen finansiering som baserar sig på elevantalet samtidigt som finansiering som baserar sig på resultat bör ökas. I de nuvarande finansieringsgrunderna har man inte beaktat utbildningsanordnarens resultat av verksamheten.

Det nuvarande finansieringssystemet i fråga om yrkeshögskolorna återspeglar det skede då yrkeshögskolesystemet infördes och motsvarar till sin struktur finansieringssystemet för yrkesläroanstalterna. Systemet avviker väsentligt från det finansieringssystem som tillämpas på universitet. Principerna för finansieringen avviker också väsentligt från de olika finansieringssystem som tillämpas vid europeiska högskolor.

Förslag om att finansieringssystemet för yrkeshögskolor bör ändras har framförts i många olika sammanhang. Utredningsman, professor Pentti Meklin, som förordnats av undervisningsministeriet, föreslog i sin till undervisningsministeriet riktade utredning som blev färdig i februari 2000 bl.a. att man i finansieringen av yrkeshögskolorna i första hand bör övergå till en finansieringsmodell som baserar sig på en på prestationer baserad finansieringsmodell där finansieringen bestäms på basis av antalet utexaminerade eller någon annan motsvarande prestation. Även i den utvärdering av yrkeshögskolesystemet som OECD offentliggjorde i juni 2003 föreslogs att man övergår till ett mer sporrande system.

Det nuvarande finansieringssystemet för yrkeshögskolor har i olika sammanhang även kritiserats bl.a. för att det rådande systemet inte är särskilt överskådligt och att bildandet av ett pris per enhet är en kalkyltekniskt invecklad process. Även den omständigheten att det är svårt att jämföra högskolornas och yrkeshögskolornas finansiering med varandra utgör ett problem. Det nuvarande priset per enhet per studerande har ansetts lämpa sig bäst för homogena yrkeshögskolor med endast ett utbildningsområde. Den på examina baserade beräkningen med sina många graderingar har ansetts i för hög grad bygga på förfluten tid och har även ansetts överföra gamla finansieringsstrukturer till framtiden.

Det nuvarande systemet med pris per enhet som baserar sig enbart på antalet studerande sporrar inte yrkeshögskolorna till tillräckligt effektiv verksamhet och uppmuntrar inte yrkeshögskolorna heller att i tillräckligt hög grad se till att deras studerande utexamineras.

Den omständigheten att finansieringen fördelas mellan yrkeshögskolorna har i likhet med finansieringen till universiteten inte någon koppling till produktiviteten i yrkeshögskolornas verksamhet, dvs. examina som avlagts, liksom inte heller till det ständigt växande forsknings- och utvecklingsarbetet eller regionutvecklingsarbetet.

Det har ansetts att fastställandet av ett pris per enhet per examen gör det svårt att leda yrkeshögskolorna på ett målinriktat sätt. De

priser per enhet för olika områden som tillämpas vid beräkningen anses som sådana höra till respektive område trots att finansieringen inte är bunden vid något specifikt ändamål. Av detta har i vissa fall följt att utrymmet för strategiskt ledarskap inskränkts.

Läroutbildningen är en etablerad del av verksamheten vid de fem yrkeshögskolorna. Utbildningen ordnas i samma lokaler som den övriga yrkeshögskoleundervisningen. Det nuvarande förfarande, som avviker från de andra finansieringssystemen för yrkeshögskolor, dvs. att finansiering beviljas som statsandel inom ramen för det anslag som reserverats i budgeten, har i praktiken lett till underbudgetering i förhållande till de faktiska kostnaderna för läroutbildningen. I finansieringsbeloppen har inte t.ex. i tillräckligt hög grad beaktats de kostnader som följer av investeringar som behövs inom läroutbildningen.

Finansieringen av investeringar inom yrkesutbildningen och yrkeshögskolor

Nuläge

För förvärv av lokaler som behövs vid anordnande av utbildning vid yrkeshögskolor och i yrkesutbildning kan enligt finansieringslagen särskilt beviljas statsandel.

Byggnad, förvärv, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lösegendom i samband med sådana åtgärder betraktas som anläggningsprojekt, om åtgärdens beräknade totalkostnader i regel uppgår till minst 320 000 euro. Projekt som är mindre än detta räknas till driftskostnader, och för dem beviljas statsandel genom de priser per enhet per studerande som ligger till grund för statsandelen för driftskostnader.

Förvärv av markområden, med undantag av förvärv av gårdsbruksenheter och övningsskog för yrkesutbildning och yrkeshögskolor, betraktas inte som anläggningsprojekt.

I praktiken genomför många utbildningsanordnare anläggningsprojekt som uppfyller de angivna kriterierna utan att

ansöka om eller få statsandel för dem. Kostnader som förorsakas av sådana projekt får inte uppges i kostnadsuppgifterna för de pris per enhet per studerande som utgör grund för finansieringen av driftskostnader. Enligt 18 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) kan byggande, förvärv och grundlig reparation av lokaler som förutsätts för utbildning enligt lagen stödas med ett statsunderstöd enligt prövning vad avser beloppet. Även då är en förutsättning för beviljande av understöd att de uppskattade totala kostnaderna för projektet är minst 320 000 euro.

För anläggningsprojekt beviljas statsandel motsvarande 25—50 procent av den kalkylerade grund för statsandelen som fastställts för projektet. Statsandelen bestäms utifrån den utjämnade kalkylerade skatteinkomsten per invånare i kommunen.

Enligt finansieringslagen kan statsandelen betalas antingen som finansiering under byggskedet under den tid projektet beräknas pågå eller som efterfinansiering under sju år räknat från ingången av kalenderåret efter det då projektet slutfördes.

De kostnader som föranleds av anläggningsprojekt beaktas inte vid beräkning av priset per enhet per studerande i yrkesutbildning eller yrkeshögskolor, eftersom de finansieras särskilt med den statsandel som beviljas för detta syfte.

Till den finansiering för driftskostnader som betalas till anordnare av grundläggande yrkesutbildning och huvudmän för yrkeshögskolor skall enligt 46 § 3 mom. i finansieringslagen i utbetalningsskedet adderas ett s.k. investeringstillägg med vilket kommunerna kalkylmässigt deltar i totalkostnaderna för anläggningsprojekt. Storleken av investeringstillägget per studerande är 4,3 procent av de genomsnittliga priserna per enhet för driftskostnader i yrkesutbildning eller yrkeshögskolor. Om priset per enhet för en anordnare av yrkesutbildning eller huvudman för en yrkeshögskola har höjts med en särskild hyra, skall investeringstillägget sänkas för att undvika överlappande finansiering. Vid uträkning av finansieringsandelen för kommunerna beaktas det belopp som motsvarar

investeringstillägget.

I 19 och 20 § i finansieringslagen, vilka gäller priserna per enhet för yrkesutbildning och yrkeshögskolor, anges att om utbildningen med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning ordnas i hyrda lokaler, kan det pris per enhet som bestämts för utbildningsanordnaren eller yrkeshögskolan höjas med ett eurobelopp som räknas ut genom att den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerande. Den förhöjning av priset per enhet som görs på grundval av särskilda hyror utgör ett alternativ till den statsandel som beviljas för anläggningsprojekt. Därför har höjningar av priset per enhet kommit på fråga endast i begränsad utsträckning och i fråga om sådana hyreslokaler som till sin storlek kan jämföras med lokaler för vilka kan beviljas statsandel för anläggningsprojekt.

Med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992) kunde för hyror under en övergångsperiod beviljas särskild statsandel under förutsättning att läroanstalten i fråga huvudsakligen var verksam i hyrda lokaler. Genom den ändring (718/1993) av finansieringslagen som trädde i kraft vid ingången av 1994 slopades den särskilda statsandel som beviljades i anslutning till hyror. I stället kunde priset per enhet årligen höjas på basis av den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för bestämning av statsandelen, om läroanstalten huvudsakligen ordnade sin utbildning i hyrda lokaler. En läroanstalt ansågs huvudsakligen vara verksam i hyrda lokaler om minst hälften av de nödvändiga lokaler som skolan hade till sitt förfogande var hyrda lokaler. Från ingången av 1998 ändrades de i lagen angivna förutsättningarna för höjning av priset per enhet på grundval av årshyran så att priset per enhet kunde höjas om läroanstalten med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetade i hyrda lokaler. Avsikten var att de höjningar av priset per enhet som baserade sig på särskilda hyror skulle bibehållas oavsett eventuella ändringar

i systemet för underhåll av yrkesläroanstalter och yrkeshögskolor, t.ex. sammanslagning av läroanstalter, förutsatt att de ovan angivna kriterierna uppfylldes.

I enlighet med ett beslut av undervisningsministeriet har år 2005 priset per enhet för 12 yrkeshögskolor höjts på basis av hyreskostnader. Höjningarna motsvarar sammanlagt cirka 6,0 miljoner euro. På motsvarande sätt har priset per enhet för 28 anordnare av yrkesutbildning höjts på basis av hyreskostnader. Höjningarna uppgår sammanlagt till ca 7,7 miljoner euro.

Bedömning av nuläget

Den nuvarande modellen för finansiering av investeringar har upplevts som problematisk. Finansieringsbeloppen har ansetts vara otillräckliga. Vidare är en omständighet som upplevts som synnerligen problematisk att det har varit svårt att förutse investeringsfinansieringen t.ex. till följd av att de anslag som reserverats för finansiering av anläggningsprojekt har varit otillräckliga och att man har varit tvungen att senarelägga projekt till en med tanke på verksamheten sämre tidpunkt på grund av den statliga finansieringens tidtabell. Dessutom har olika behandling av kostnader för lokaler t.ex. i fall av byggande och hyrning lett till oändamålsenliga avgöranden, eftersom beslutet nödvändigtvis inte har grundat sig enbart på vad som är ändamålsenligt och förmånligt med tanke på avgörandet, utan också på de olika former av statligt stöd som eventuellt ansluter sig till de olika avgörandena.

Allmänna bibliotek

Nuläge

Enligt 24 § i finansieringslagen beräknas priserna per enhet per invånare för bibliotek vartannat år för kommuner med olika bosättningsstruktur så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för biblioteken under året före det år då priset per enhet bestäms divideras med dessa kommuners invånarantal. Det finns fem grupper, vilka bestäms enligt kommunens

befolkningstäthet. Skärgårdskommunerna hör oberoende av sin befolkningstäthet till grupp 1 och de kommuner som har ett landskapsbibliotek till grupp 5. I det statsandelssystem som trädde i kraft 1979 finansierades skötseln av de riksomfattande och regionala uppgifter som genom förordning fastställts för centralbiblioteket och landskapsbiblioteken som en del av systemet. Numera sköts finansieringen genom statsunderstöd enligt prövning. De utgifter som föranleds av centralbibliotekets och landskapsbibliotekens uppgifter ingår i den kostnadsbas som utgör grund för beräkning av priserna per enhet.

Bedömning av nuläget

Grupperingen enligt bosättningsstruktur togs i tiden i bruk eftersom det ansågs att befolkningstätheten i betydande grad inverkar på variationen i fråga om utgifterna för biblioteksväsendet i de olika kommunerna. Eftersom ordnandet av bibliotekstjänster inte definieras närmare i lagstiftningen, existerar dylika verkningar de facto inte. Alla bosättningsstrukturgrupper har en synnerligen stor spridning i fråga om utgifterna. Finansieringen av kommunernas biblioteksverksamhet beskriver inte de faktiska kostnadsskillnader som uppstår i olika situationer, utan i stället den allmänna kvalitativa och kvantitativa nivån på biblioteksverksamheten.

Det ökande samarbetet mellan kommunerna, kommunsammanslagningar och gemensamma biblioteksväsenden är ägnade att förorda övergången till ett mer enhetligt enhetsprissystem.

I fråga om centralbiblioteket och landskapsbiblioteken har det utretts om de utgifter som förorsakas av särskilda uppgifter kunde ersättas till kommunerna i fråga genom att höja deras pris per enhet.

Teatrar, orkestrar och museer

Nuläge

Huvudmännen för teatrar, museer och orkestrar beviljas finansiering som en del av systemet för finansiering av undervisnings-

och kulturverksamhet. Finansieringen bestäms utifrån det antal kalkylerade årsverken som fastställts för institutionen och det pris per enhet som bestämts för det kalkylerade årsverket. Undervisningsministeriet beslutar inom ramen för statsbudgeten om antalet årsverken.

Undervisningsministeriet fastställer med stöd av 28 och 29 § i finansieringslagen såsom pris per enhet för museer och orkestrar det för föregående år för dem fastställda priset per enhet, justerat enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som statens åtgärder föranleder. Undervisningsministeriet fastställer med stöd av 30 § i samma lag årligen inom ramen för statsbudgeten priset per enhet för teatrar. Förfarandet för fastställande av priset per enhet för teatrar ändrades vid ingången av 1997 så att det avviker från det system som tillämpas i fråga om andra konstinstitutioner.

Utöver statsandel kan konstinstitutionerna även beviljas statsunderstöd enligt prövning. Teatrar och orkestrar som har riksomfattande eller regional betydelse kan beviljas understöd för bl.a. regional teaterverksamhet, barnteaterverksamhet och dansteaterverksamhet eller för turnéverksamhet samt därtill för teaterverksamhet på svenska..

Bedömning av nuläget

Undervisningsministeriet utredde år 2003 hur statsandelssystemet för teatrar fungerar (UVM:s arbetsgruppspromemorior och utredningar 2003:13). I samband med behandlingen av statsbudgeten för 2005 konstaterade finansutskottet i sitt betänkande (FiU 41/2004 rd) att utöver underskottet i antalet årsverken vid teatrar är det skäl att utreda möjligheterna att även för teatrarnas del på nytt ta i bruk den s.k. indexparagrafen i finansieringslagen.

Eftersom priserna per enhet inte har räknats ut på basis av de egna driftskostnaderna för respektive institutionsform, har priserna avsevärt släpat efter jämfört med de faktiska kostnaderna. Det nuvarande priset per enhet är för teatrar uppskattningsvis 33 procent, för

museer uppskattningsvis 42 procent och för orkestrar uppskattningsvis 30 procent lägre än vad priset per enhet på grundval av de faktiska kostnaderna skulle vara. Priset per enhet för teatrar släpar efter också på grund av att i priserna inte har gjorts några indexjusteringar efter år 1996. Eftersläpningen i priserna försvårar också planeringen och utvecklandet av konst- och kulturinstitutionernas verksamhet på lång sikt, i synnerhet för de privata konst- och kulturinstitutionernas del.

Beaktande av vissa av undervisningsministeriet beviljade statsunderstöd i finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet

Nuläge

Till driftskostnaderna för grundläggande utbildning, gymnasier, yrkesutbildning, yrkeshögskolor, grundläggande konstundervisning och fritt bildningsarbete räknas alla kostnader som föranleds av verksamhet enligt de lagar (verksamhetslagarna) som gäller utbildningsformerna i fråga. Av bibliotekens driftskostnader räknas alla utgifter som föranleds av verksamheten vid bibliotek som upprätthålls av kommunerna. I 23 § i finansieringslagen anges vissa utgiftsposter som inte anses som kostnader som skall beaktas vid finansieringen. Kostnader som inte skall beaktas är kostnader för anläggningsprojekt, kostnader för ordnande av skolskjuts för studerande, med undantag för grundläggande utbildning, mervärdesskattens andel i anskaffningspriset för varor och tjänster, kostnader för skötsel av lån, kalkylerade räntor och avskrivningar, kostnader för vilka lagstadgad statsfinansiering beviljas särskilt, och andra kostnader än sådana som direkt hänförs till ordnande av förvaltningen. Finansieringslagens 23 § gäller i tillämpliga delar även beräkningen av kostnaderna för bibliotek.

I annan undervisnings- och kulturverksamhet än sådan som nämns ovan baserar sig finansieringen inte på kostnader för direkt verksamhet, och därför skall de

bestämmelser och principer som gäller nämnda kostnader inte tillämpas på dem. De pris per enhet som utgör grund för finansieringen bestäms då antingen utifrån priserna per enhet för det föregående året eller på basis av statsbudgeten.

För inkomsternas del iakttas inom finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet den s.k. bruttoprincipen. Enligt bruttoprincipen skall de övriga inkomster som anordnarna av undervisnings- och kulturverksamhet får för sådan verksamhet som avses i lag inte minska beloppet av den finansiering som beviljas anordnarna med stöd av finansieringslagen. De kostnader som motsvarar inkomsterna nettas med andra ord inte.

I fråga om det stöd som beviljas ur Europeiska gemenskapernas (EU) strukturfonder och det direkta stödet från EU iakttas dock en sådan praxis att till kostnaderna för respektive utbildningsform och för biblioteksverksamhet räknas endast verksamhetsanordnarens egen andel av kostnaderna för den EU-finansierade verksamheten. Enligt utbildningsstyrelsens anvisningar får sådana andelar av kostnaderna som motsvarar stöd som erhållits av EU eller motsvarande nationellt stöd inte anges som kostnader för verksamheten som skall beaktas vid finansieringen.

För sådan utbildning och biblioteksverksamhet inom de olika utbildningsformer inom undervisnings- och kulturverksamhet som nämns ovan beviljas utöver statsandelsfinansiering även olika slag av statsunderstöd. En del av statsunderstöden beviljas med stöd av bestämmelserna i finansieringslagen och yrkeshögskolelagen och en del direkt på basis av statsbudgeten.

Bestämmelsen om understöd enligt finansieringslagen ingår i lagens 42 §. Enligt 1 mom. kan en privat utbildningsanordnare eller en anordnare av annan verksamhet beviljas extra statsunderstöd för anläggningsprojekt och driftskostnader inom ramen för anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. I 2 mom. anges att för försök som syftar till att utveckla verksamhet, för behövliga specialuppgifter i samband med verksamheten och för inledande av

verksamheten kan statsunderstöd beviljas inom ramen för anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Enligt 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen kan undervisningsministeriet inom ramen för ett anslag i statsbudgeten bevilja huvudmannen för en yrkeshögskola projektfinansiering för att utveckla och stöda yrkeshögskolans verksamhet.

Även understöd som beviljats direkt på grundval av statsbudgeten kan riktas till kostnader enligt nämnda verksamhetslagar.

Beloppet av statsunderstöd som beviljats 2004 på grundval av nämnda bestämmelser är enligt verksamhetsområde följande:

Verksamhet	mn euro
allmänbildande utbildning	8,2
yrkesutbildning	3,5
yrkeshögskolor	15,1
bibliotek	1,5
Sammanlagt	28,3

Bedömning av nuläget

Det gällande systemet har kritiserats för att de kostnader för verksamhet enligt nämnda verksamhetslagar, vilka separat beviljas statsunderstöd, även kan anges som kostnader som omfattas statsandelsfinansieringen. Då beviljas både lagstadgad statsandel och statsunderstöd enligt prövning för samma verksamhet. Kostnaderna beaktas också vid beräkning av kommunernas finansieringsandelar.

Missförhållandena framgår särskilt tydligt i fråga om de understöd som beviljas på grundval av nämnda 42 § i finansieringslagen och 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen, eftersom det stöd som beviljas enligt nämnda bestämmelser huvudsakligen riktas till verksamhet som helt omfattas av statsandelsfinansieringen. Däremot inriktas t.ex. stöd som beviljas direkt på grundval av budgeten i allmänhet på ändamål som inte annars kan täckas med statsandelsfinansiering eller så hör det till verksamhet som endast delvis omfattas av den statliga finansieringen. En indelning av stödet beroende på om det hör till

verksamhet som omfattas av statlig finansiering eller annan verksamhet är inte entydig. Utöver detta finns det andra slag av understöd, vilkas användningsändamål inte kan fastställas så att det omfattas av statsandelsverksamheten.

Den praxis som iakttagits i fråga om stöd från EU och motsvarande nationella stöd baserar sig inte på någon uttrycklig lagbestämmelse utan på de anvisningar som utbildningsstyrelsen meddelat om saken.

Förkortande av återbetalningstiden för statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt

Nuläge

Enligt 49 § 1 mom. i finansieringslagen kan undervisningsministeriet bestämma att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel eller det statsunderstöd som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten avslutar eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Om återbetalning skall inte bestämmas, om det förflutit över 30 år sedan statsandelen beviljades. Då statliga yrkesläroanstalter har omvandlats till kommunala eller privata läroanstalter har staten i huvudsak överlåtit de fastigheter och det lösöre som behövs för utbildningen till utbildningsanordnaren. På basis av överlåtelseavtalet är den överlåtna egendomen föremål för samma återbetalningsskyldighet som den som gäller för statsandelen enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för överlåtelsen. På grundval av den lagstiftning som gällde vid tidpunkten för överlåtelsen har för den skyldighet som hänför sig till den egendom som överlåtits till en kommunal utbildningsanordnare inte fastställts någon maximitid inom vilken återbetalning skall ha skett. Tidsfristen för överlåtelse av egendom till privata aktörer är 30 år.

Bedömning av nuläget

Under de senaste åren har de återbetalningar av statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt huvudsakligen riktat sig till sådana små grundskolor omfattande årskurserna 1—6 i glesbygden som lagts ned i samband med utvecklandet av skolnätet. På grund av de nedlagda skolornas läge och lokaler har försäljningspriserna varit mycket låga, och i vissa fall har inga godtagbara anbud lämnats in. Eftersom återbetalningen bestäms på grundval av det gängse värdet, har de återbetalningar som fastställts för de låga försäljningspriserna varit några tiotusental euro på årsnivå. Dessutom har en eventuell återbetalning i vissa fall fördröjt en ändamålsenlig utveckling av skolnätet eller styrt utvecklingen i en oändamålsenlig riktning.

De frågor som gäller återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt i anslutning till yrkesutbildning och yrkeshögskolor har främst hänfört sig till utvecklingen av anordnandet av utbildning och effektivisering av verksamheten, varvid man har gett ifrån sig lokaler som varit oändamålsenliga med tanke på utbildningen. Arrangemangen har i allmänhet förutsatt att andra lokaler ställs till förfogande någon annanstans antingen genom sanering eller byggande, varvid undervisningsministeriet inte har krävt återbetalning av statsandelen, utan i stället har den statsandel som i annat fall kunde ha återkrävts överförts till detta nya projekt. Endast i vissa fall har man bestämt om återbetalning och även då har det varit fråga om fastigheter som överlåtits av staten. Det föreslås inte några ändringar beträffande återbetalningstiden för sådana. Dessutom har de byggnader och fastigheter i fråga om vilka användningen av statsandelar har frångåtts oftast varit belägna på sådana ställen där efterfrågan på dylika byggnader har varit liten, varvid det har visat sig vara svårt att sälja byggnaden eller fastigheten och försäljningspriset har varit lågt.

De fall som gällt återbetalning av statsandelar och statsunderstöd som beviljats för anläggningsprojekt för annan verksamhet har varit sporadiska, varvid en förkortning av återbetalningstiden inte är av någon större betydelse.

Utvidgning av tillämpningsområdet för statsunderstödslagen

Bedömning av nuläget

Statsunderstödslagen (688/2001), som trädde i kraft vid ingången av 2001, tillämpas inte på statsandelar eller statsunderstöd enligt finansieringslagen eller lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). I avsaknad av bestämmelser har man i fråga om beslut om statsunderstöd enligt finansieringslagen varit tvungen att som grund för besluten tillämpa fall som motsvarar bestämmelserna i statsunderstödslagen. I finansieringslagen ingår inte heller några bestämmelser om granskning, övervakning, avbrytande av utbetalning, återkrav eller handräckning. I syfte att undvika tolkningsproblem har det i praktiken ansetts nödvändigt att bestämmelserna görs klarare i fråga om både statsandelar och statsunderstöd, i synnerhet med tanke på privata anordnare av utbildning.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Propositionen har fyra centrala mål. Genom att revidera grunderna för bestämmande av den sektorvisa statsandelen för social- och hälsovård samt undervisnings- och kulturverksamhet främjar man först och främst en bestående finansiering av tjänster. Grunderna för bestämmande av statsandelen skall på bästa möjliga sätt beskriva de faktiska behoven av finansiering för ordnande av tjänster. Genom propositionen går man till dessa delar in för att även reagera på de ändringar som skett i omvärlden efter den statsandelsreform som genomfördes åren 1996 och 1997. De gällande grunderna för bestämmande av statsandelen är delvis föråldrade.

För det andra är avsikten med en revidering av grunderna för bestämmande av statsandelen att avlägsna de strukturella hindren för samarbetet mellan kommunerna. En del av de nuvarande grunderna för bestämmande av statsandelen sporrar

kommunerna att anordna tjänster ensamma eller i små enheter. Detta leder i många fall till lösningar som är oändamålsenliga med tanke på både kvaliteten på tjänster och ekonomiska aspekter. Sålunda har de föreslagna ändringarna av grunderna för bestämmande av statsandelen till dessa delar ett nära samband med behovet att öka lönsamheten och produktiviteten inom den kommunala basservicen, vilket är det tredje grundläggande målet med propositionen.

Det fjärde målet i propositionen är att göra statsandelssystemet mer förutsebart och åskådligt. Detta mål gäller i synnerhet regleringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Om kostnadsfördelningen föreskrivs för närvarande på flera ställen i lagarna, varför den faktiska kostnadsfördelningen är svår att gestalta. Det nuvarande förfarandet med justering av kostnadsfördelningen har också lett till oförutsebara behov av tillägg till statsandelarna i samband med den justering av kostnadsfördelningen som utförs vart fjärde år, vilket har försvårat statens ekonomiska planering.

3.2. De viktigaste förslagen

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Det föreslås att bestämmelserna om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras. Avsikten är att vid den justering av kostnadsfördelningen som utförs vart fjärde år skall de kalkylerade kostnader och pris per enhet som används som grund för statsandelen justeras automatiskt med stöd av lag så att de stämmer överens med de faktiska kostnaderna och att staten deltar i de kalkylerade kostnaderna enligt dessa bestämningsgrunder med en procentandel som anges i lag. Enligt förslaget skall det vart fjärde år särskilt föreskrivas om statsandelsprocenterna i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

samt i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Eftersom justeringen av kostnadsfördelningen utgörs av ett totalekonomiskt arrangemang mellan staten och kommunerna föreslås att det överlämnas en gemensam regeringsproposition som omfattar de förvaltningsområdesvisa lagar som gäller bestämmande av statsandelsprocenterna inom social- och hälsovårdsministeriets samt undervisningsministeriets förvaltningsområden.

I propositionen föreslås att justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall omfatta samma kommunala tjänster som för närvarande. Sålunda skall justering av kostnadsfördelningen inte heller framöver göras i fråga om den allmänna statsandelen till kommunerna eller den övriga kulturverksamheten med undantag av bibliotek.

Avsikten är att om justering av kostnadsfördelningen skall föreskrivas i lag såväl i fråga om de kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen som i fråga om statsandelsprocenten. De kalkylerade kostnaderna och priserna per enhet föreslås grunda sig på lagstadgade faktiska kostnader liksom för närvarande. Avsikten är att de skall beskriva de faktiska enhetskostnaderna för tjänster oberoende av till vilka delar kostnaderna har föranletts av statens åtgärder eller kommunens egna åtgärder.

Statsandelsprocenten fastställs alltid särskilt genom lag i samband med att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras. Avsikten är att man inte längre i lagstiftningen skall ange någon fast statsandelsprocent för de tjänster som omfattas av förfarandet för justering av kostnadsfördelningen. Uppgifter som inte omfattas av kostnadsfördelningen föreslås dock även framöver ha en fast statsandelsprocent.

Avsikten är att man vid bestämmandet av statsandelsprocenten i samband med justeringen av kostnadsfördelningen skall utgå från de statsandelsprocenter som gällde under de år som föregick justeringen. Det

föreslås att bestämmandet av statsandelsprocenterna i basserviceprogrammet skall göras utifrån en tväradministrativ helhetsbedömning då ramarna för statsfinanserna fastställs för regeringsperioden. Vid bestämmandet beaktas många olika faktorer, såsom att finansieringen är tillräcklig med tanke på ordnandet av de lagstadgade kommunala tjänsterna i olika slags kommuner, behovet att utveckla servicen, den offentliga ekonomins helhetssituation, den kommunala ekonomins helhetssituation och den kommunala ekonomin i olika slags kommuner samt faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen.

I anslutning till revideringen av förfarandet för justering av kostnadsfördelningen föreslås att möjligheten att i de kalkylerade kostnader och pris per enhet som ligger till grund för statsandelen beakta en ändring i kostnadsnivån till ett mindre belopp än det fulla beloppet frångås. Det föreslås att i de kalkylerade kostnader och pris per enhet som utgör grund för statsandelen skall årligen automatiskt göras fulla indexjusteringar. Samtidigt föreslås att fastställandet av indexet ändras så att den bättre än för närvarande motsvarar utvecklingen av kostnadsnivån inom den kommunala sektorn.

Det föreslås att i de kalkylerade kostnaderna och priserna per enhet skall liksom för närvarande årligen göras även de justeringar till följd av sådana förändringar i verksamhetens kvalitet och omfattning som beror på åtgärder av staten, såsom meddelande av nya anvisningar till kommunerna eller en utvidgning av uppgifterna. Avsikten är att de beräknade ändringarna i verksamhetens omfattning och kvalitet skall beaktas i grunderna för statsandelen för de följande åren. Om uppskattningarna avviker från de faktiska kostnaderna skall skillnaden beaktas då grunderna för statsandelen ses över i samband med följande justering av kostnadsfördelningen på så sätt att de överensstämmer med de faktiska kostnaderna.

Avsikten är att justeringen av kostnadsfördelningen beaktas i statsandelarna för de år som följer på

justeringen. Enligt förslaget skall justeringar inte göras retroaktivt i statsandelarna för de år som föregick justeringen. I dem hade ändå årligen gjorts fulla indexjusteringar med ett index som bättre än för närvarande beskriver kostnadsutvecklingen inom den kommunala sektorn.

Samtidigt föreslås att statsandelssystemet förtydligas så att de särskilda höjningar och sänkningar av kommunernas självfinansieringsandelar som påverkar kostnadsfördelningen frångås och att de i stället beaktas genom en ändring av statsandelsprocenterna.

Avsikten är att kostnaderna följs upp och utreds varje år, fastän kostnadsfördelningen inte justeras årligen. Det föreslås att även orsakerna till kostnadsutvecklingen utreds mer systematiskt än för närvarande för att anordnandet av tjänster skall kunna effektivieras genom särskilda åtgärder som inte hör till statsandelssystemet.

Allmän statsandel till kommunerna och finansieringsunderstöd enligt prövning

Det föreslås att lagen om statsandelar till kommuner ändras så att den allmänna statsandelen till kommunerna höjs med en ny koefficient som baserar sig på en betydande förändring i kommunens invånarantal. Höjningen avses gälla kommuner där invånarantalet under de tre senaste åren har ändrats med sammanlagt minst 6 procent. Det föreslås att höjningen fastställs så att den allmänna statsandelens grunddel multipliceras med 1,39 i nämnda kommuner.

Det föreslås att grunderna för bestämmande av skärgårdstillägget och fjärrortstillägget ändras och att tätortstillägget för trafiken ersätts med ett tätortsstrukturtillägg.

Beloppet av skärgårdstillägg föreslås bli höjt i skärgårdskommuner samt i sådana kommuner med skärgårdsdelar där andelen invånare som bor i skärgården är minst 1 200. I propositionen föreslås att skärgårdstillägg är sju gånger (för närvarande sex gånger) den allmänna statsandelens grunddel i kommuner, där minst hälften av

befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet och fyra gånger (för närvarande tre gånger) den allmänna statsandelens grunddel i andra skärgårdskommuner. Det föreslås att skärgårdstillägget i nämnda kommuner med skärgårdsdelar skall vara lika stort som grunddelen för kommunernas allmänna statsandel. I de övriga skärgårdskommunerna skall skärgårdstillägget liksom för närvarande vara ett eurobelopp som är antalet personer som bor i skärgården multiplicerat med 1,5 av det fastställda genomsnittliga eurobeloppet av den allmänna statsandelen. Dessutom föreslås att alla kommuner med skärgårdsdelar som får skärgårdstillägg i motsats till situationen i dag samtidigt skall vara berättigade även till fjärrortstillägg.

Enligt förslaget skall fjärrortstillägget höjas i de glesast bebodda kommunerna, dvs. kommuner med en befolkningstäthet på högst 0,5 invånare per landkvadratmeter. Fjärrortstillägget föreslås vara nio gånger den all-

männa statsandelens grunddel. Det föreslås att tätortstillägget för trafiken ersätts med ett tätortsstrukturillägg, vars belopp föreslås sjunka då antalet invånare i tätorter stiger.

I syfte att göra finansieringsunderstödet enligt prövning mer effektivt, främja omorganiseringen av anordnad av tjänster och effektivisera verksamheten föreslås bestämmelser om att kommunen gör upp en plan för de åtgärder som skall vidtas för att balansera kommunens ekonomi. Understöd skall framöver beviljas för ett mindre antal kommuner än förut. Avsikten är att statsunderstödsmyndigheten fastställer en ansökningstid för understödet, varvid bestämmelser om ansökningstiden inte längre skall ingå i lag.

Statsandel för social- och hälsovården

Det föreslås att bestämningsfaktorerna för de kalkylerade kostnaderna i systemet med statsandel för social- och hälsovården skall ses över. Enligt propositionen skall fjärrortskoefficienten för social- och hälsovården ändras så att den bättre motsvarar dagens behov. Det föreslås att den nuvarande fjärrortskoefficient som baserar sig på fjärrortstillägg och ingår i lönerna inom social- och hälsovården skall ersättas med en ny koefficient som beaktar kommunens avses läge och dess befolkningsstruktur. Fjärrortskoefficienten föreslås bli ändrad så att koefficienten bestäms på grundval av det fjärrortstal som bestäms enligt det lokala och regionala befolkningsunderlaget, om vilket föreskrivs i lagen om statsandelar till kommunerna. Avsikten är att fjärrortskoefficienten för skärgårdskommuner även i fortsättningen skall fastställas på samma sätt som i den gällande lagen.

Den allmänna målsättningen är att statsandelssystemet bibehålls så enkelt som möjligt. Därför har man vid beredningen förhållit sig med reservation till införandet av helt nya bestämningsgrunder. Å andra sidan bidrar en ändring av statsandelssystemet till att man bättre än tidigare kan beakta t.ex. kommunvisa skillnader i behovet att ordna tjänster och kostnaderna.

Såsom en ny bestämningsgrund föreslås en

koefficient som fastställs på grundval av den relativa andelen gravt handikappade. Med den föreslagna modellen täcks endast en del av de kostnader som föranleds av tjänsterna till gravt handikappade. Å andra sidan kan koefficienten föra med sig tillräckligt betydande verkningar med tanke på kommunerna för att ibruktagandet skall kunna anses vara motiverat. Avsikten är att koefficienten räknas ut genom att den relativa andelen gravt handikappade i en kommun divideras med motsvarande andel i hela landet. Enligt förslaget skall som beräkningsgrund användas det antal personer som får av Folkpensionsanstalten beviljat handikappbidrag, vårdbidrag till pensionstagare eller vårdbidrag för barn samt det antal personer som vårdas på institution på grund av handikapp.

Det föreslås att det särskilda systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet ersätts med en barnskyddskoefficient. Om utjämningssystemet frångås innebär det att det anslag (ca 55 miljoner euro) som reserverats för systemet återlämnas till statsandelarna för social- och hälsovården för att användas genom barnskyddskoefficienten. Koefficienten räknas ut genom att den relativa andelen omhändertagna barn i kommunen divideras med motsvarande andel i hela landet. Koefficienten avses beskriva behovet av barnskydd i kommunen.

Statsfinansieringen för undervisnings- och kulturverksamhet

Allmänt

Syftet med revideringen av bestämningsgrunderna för statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet är att främja den bestående finansieringen av tjänster och att förtydliga och förenkla finansieringssystemet. Med reformerna går man också in för att förbättra resultaten och de styrande effekterna i utbildningen. Det föreslås att kalkyleringssättet för priserna per enhet inom den grundläggande utbildningen förenklas i syfte att göra systemet mer åskådligt och att de inbördes vikt-koefficienterna för grunderna för

bestämmande av priset per enhet ändras.

Målet för revideringen av finansieringssystemet för yrkeshögskolor är att göra finansieringen mer stabil, kalkylerad och sporrande. Man går in för att förbättra verksamhetsbetingelserna för yrkeshögskolor så att de på ett framgångsrikt sätt kan sköta sin utbildningsuppgift på högskolenivå samt sin nationella och regionala innovationsuppgift. Det att finansieringen är stabil förbättrar yrkeshögskolornas förmåga till en långsiktig utveckling och personalpolitik, ökar förutsebarheten och underlättar såväl statens beredning av budgeten som budgetberedningen för yrkeshögskolornas huvudmän. En bättre kalkylmässig beredning bidrar bl.a. till att kostnaderna för privata yrkeshögskolor inte på samma sätt som nu inverkar på priserna per enhet eller graderingen av dem. Genom att öka systemets sporrande verkan strävar man efter ökad effektivitet och produktivitet. Yrkeshögskolorna har nytta av att i allt högre grad investera i stöd- och styrningsuppgifter för studerande, vilket i sin tur har direkta effekter på genomströmningen och antalet examina inom utbildningen.

Enligt den plan för utveckling av utbildningen och forskningen 2003—2008 som godkänts av statsrådet är de centrala utvecklingsmålen i fråga om yrkesutbildningen att förbättra utbildningens kvalitet, arbetslivsmotsvarighet och effektfullhet. Enligt planen skall utvecklandet av finansieringssystemet för yrkesutbildning basera sig på resultat och sporrande effekter på så sätt att resultatet av utbildningen beaktas som en del av finansieringen av driftskostnader.

Utgångspunkten för utvecklandet av resultatfinansieringen är att förstärka de styrande effekter som finansieringssystemet har och att belöna goda resultat. Det nuvarande kalkylmässiga finansieringssystemet sporrar inte i tillräcklig grad utbildningsanordnaren till en resultatrik och samhällsrelaterad effektfull verksamhet. Syftet med finansieringsreformen är att minska den andel av finansieringen som baserar sig på antalet studerande och öka den finansiering som baserar sig på resultaten av verksamheten.

Syftet med ändringarna i fråga om systemet för pris per enhet för bibliotek är att trygga så likvärdiga bibliotekstjänster som möjligt i olika delar av landet samt att underlätta samarbetet mellan nya förvaltningsstrukturer och kommunerna. Målet med ändringen av systemet för enhetspriserna för teatrar, orkestrar och museer är att säkerställa högklassiga och regionalt likvärdiga tjänster. Målet är också att underlätta en långsiktig planering och utveckling av verksamheten.

Finansiering av den grundläggande utbildningen

Det föreslås att kalkyleringssättet för priserna per enhet inom den grundläggande utbildningen förenklas i syfte att göra systemet mer åskådligt och att de inbördes viktcoefficienterna för grunderna för bestämmande av priset per enhet ändras. Samtidigt minskas kommunernas möjligheter att påverka beloppet av den finansiering som beviljas.

Avsikten är att man vid beräkningen av det eurobelopp som bestäms på grundval av befolkningstäthet och nyckeltal frångår den granskning av sambandet mellan befolkningstäthet och nyckeltal samt de per elev beräknade kostnaderna som baserar sig på den regressionsanalys som utförts vartannat år. I stället för den nuvarande bestämningsmetoden föreslås att i lagstiftningen fastställs koefficienter för de olika delfaktorer som påverkar priset per enhet. Detta avses ske genom en ändring av lagstiftningen. Avsikten är att koefficienterna fastställs så att de tydligt beskriver de olika faktorernas inverkan på kostnaderna för den grundläggande utbildningen.

Det föreslås att bestämningsgrunderna för priserna per enhet i övrigt bibehålls oförändrade. Likväl föreslås att man som en ny faktor som påverkar priset per enhet tar i bruk antalet elever med ett främmande språk som modersmål. Invandrare och andra elever med ett främmande språk som modersmål föranleder kommunerna merkostnader då den kulturella mångfalden ökar. Merkostnader uppstår av ordnandet av t.ex. religionsundervisning och stödundervisning.

Vid graderingen av priset per enhet per

elev inom den grundläggande utbildningen tillämpas således följande grunder:

- befolkningstäthet
- kommunens skolnät
- antalet elever i årskurs 7—9 (högstadiet)
- antalet mycket gravt utvecklingsstörda elever (EHA2)
- antalet andra specialelever som omfattas av förlängd läroplikt
- antalet andra specialelever
- antalet svenskspråkiga elever
- antalet elever med ett främmande språk som modersmål
- karaktären av skärgårdskommun
- tvåspråkighet.

Avsikten är att de priser per enhet som räknats ut enligt ovan nämnda grunder jämnas ut med en särskild utjämningsfaktor.

Enligt propositionen skall befolkningstätheten påverka storleken av priset per enhet endast i kommuner med en befolkningstäthet som är mindre än 40 invånare per kvadratkilometer.

Avsikten är att skolnätets inverkan på priset per enhet minskas. Enligt förslaget skall skolnätsfaktorn beaktas endast i fråga om de glesast bebodda kommunerna där man med tanke på tillgången på utbildning är tvungen att upprätthålla ett omfattande skolnät även med ett litet antal elever. I dessa kommuner, som ofta är föremål för ett minskande elevantal, bromsar beaktandet av skolnätsfaktorn även upp verkningarna av den minskade finansieringen till följd av det minskande elevantalet och ger således mer tid för att anpassa funktionerna till den nya situationen.

Skolnätsfaktorn skall beaktas om kommunens befolkningstäthet är mindre än fyra invånare per kvadratkilometer. Skolnätskoefficienten föreslås vara glidande i intervallet 3—4 invånare per kvadratkilometer. År 2004 var antalet kommuner med mindre än fyra invånare per kvadratkilometer sammanlagt 52 och antalet sådana skärgårdskommuner 14. Antalet elever i dessa kommuner uppgick till sammanlagt drygt 27 300 elever, vilket är något under 5 procent av det totala antalet elever inom den grundläggande utbildningen.

Finansiering av yrkesutbildningen

I propositionen föreslås ändringar i bestämningsgrunderna för priset per enhet för yrkesutbildning och i systemet för finansiering av investeringar.

Det föreslås att resultaten av verksamheten tas i bruk som en grund för gradering av den kalkylerade finansieringen av driftskostnaderna för yrkesutbildningen. Avsikten är att man genom att ta in resultatfinansiering som en del av den kalkylerade finansieringen förstärker finansieringssystemets styrande effekt. Syftet med revideringen är att minska den del av finansieringen som baserar sig på antalet studerande och öka den finansiering som baserar sig på resultaten av verksamheten. Avsikten är att finansieringen av yrkesutbildningen dock fortfarande i huvudsak skall grunda sig den finansiering som fås då antalet studerande multipliceras med priset per enhet. Av den totala finansieringen reserveras högst 2 procent för finansiering som baserar sig på resultatet av verksamheten. Andelen mottagare av resultatfinansiering avses öka väsentligt beroende på hur förfarandet genomförs. Antalet utbildningsanordnare som beviljats resultatfinansiering i form av extra understöd har uppgått till ca 15—18 och enligt förslaget kommer 2/3 av utbildningsanordnarna att få resultatfinansiering.

Avsikten är att utbildningsanordnarna skall belönas för resultatrik verksamhet. I denna beaktas de studerandes etablering i arbetslivet samt i fortsatta studier på högre nivå, minskat antal avbrott i studierna, genomströmningsgraden i utbildningen samt undervisningspersonalens kompetens liksom utbildningsanordnarens satsning på personalutveckling och förbättrande av yrkesskickligheten. Resultaten skall inte mätas utifrån en faktor, utan på grundval av en helhet som består av flera olika faktorer. I propositionen föreslås bestämmelser om förhöjning av priset per enhet på basis av resultatet av verksamheten, om den finansieringsandel som anvisas på grund av resultatet samt om de faktorer som anger resultatet av verksamheten. Det föreslås att

närmare bestämmelser om beräkningen av resultatfinansiering skall ingå i förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Avsikten är att kvalitetspriset fortfarande skall bibehållas som ett särskilt temabaserat understöd.

Finansieringen av yrkeshögskolorna

I propositionen föreslås ändring av de grunder enligt vilka statsandelen fördelas mellan yrkeshögskolorna, systemet för finansiering av investeringar samt finansieringen av den yrkespedagogiska lärarutbildningen. Avsikten är att finansieringen av yrkeshögskolor skall bibehållas som en del av kommunernas statsandelssystem.

Den kostnadsbas enligt vilken priset per enhet beräknas skall fortfarande täcka så gott som alla funktioner vid yrkeshögskolorna med undantag av den avgiftsbelagda servicen. Liksom för närvarande skall den vid sidan om de utgifter som hänför sig till undervisningen även innehålla bl.a. utgifterna för undersöknings- och utvecklingsarbetet. Avsikten är att statsrådet fortsättningsvis skall fastställa det genomsnittliga pris per enhet för yrkeshögskolor som utgör grund för de priserna per enhet per yrkeshögskola. Priset per enhet för en enskild yrkeshögskola fastställs på grundval av två faktorer. Som grund för fastställande av finansieringen föreslås ett på målavtal baserat kalkylerat antal studerande per utbildningsområde samt antalet avlagda examina under de senaste två åren.

Det föreslås att det pris per enhet som statsrådet fastställer skall beräknas med hjälp av det kalkylerade studerandeantal som överenskommit för kostnadsbasåret. Finansieringen av enskilda yrkeshögskolor beräknas på ovan angivet sätt på basis av studerandeantal och antalet avlagda examina och fastställs som beloppet av det pris per enhet och det kalkylerade studerandeantal som fastställs för respektive yrkeshögskola.

Om antalet studerande enligt målavtalet börjar tillämpas som grund för finansieringen, kan det system där

studerandeantalet justeras i efterhand så att det överensstämmer med det faktiska antalet studerande under budgetåret frångås. Då finns det tillgång till uppgifter om bestämningsgrunderna för finansieringen för följande år, varför finansieringen direkt kan beviljas till slutligt belopp. Denna finansieringsmodell underlättar både uppgörandet av statsbudgeten och budgeten för yrkeshögskolor. Genom att ta i bruk studerandeantalet enligt målavtalen slopas den på examina baserade finansieringen jämte graderingar, vilket också gör systemet enklare. Avsikten är att man också slopar det förfarande som går ut på att utbildningsprogram som är dyrare än genomsnittet skall beaktas i finansieringen. Detta är nödvändigt eftersom man annars vore tvungen att särskilt komma överens om antalet studerande inom utbildningsprogrammen, vilket skulle innebära en onödig åtstramning av avtalspraxis. En viss öppenhet i finansieringen ger huvudmännen och yrkeshögskolorna mer spelrum när det gäller att rikta finansieringen.

Den nya finansieringsmodellen avlägsnar de effekter som oväntade förändringar i antalet studerande medför på finansieringen. Ändringarna kan bero på t.ex. förändringar i arbetsmarknadssituationen eller av att studerande på ett oväntat sätt utnyttjar sin frånvarorätt. Vissa yrkeshögskolor har förbättrat sin ekonomiska situation genom att anta mer nya studerande än vad som avtalats. Behovet att ingripa i fenomenet med för stora antagningar försvinner i och med propositionen.

Det i målavtalet fastställda antalet nybörjarplatser för unga inom utbildningen skall anges enligt utbildningsområde och särskilt för den yrkespedagogiska lärarutbildningens del med en koefficient som beskriver den genomsnittliga omfattningen av examina inom utbildningsområdet i fråga. Avsikten är att beträffande utbildning som utförs som vuxenutbildning, dvs. utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen samt specialiseringsstudier skall antalet studerande beaktas enligt det studerandeantal som

fastslagits i målavtalet.

I syfte att göra systemet sporrande skall antalet avlagda examina betonas tillräckligt. Av det totala finansieringsbeloppet skall 30 procent fördelas på basis av avlagda examina. Vid beräkningen skall som antal examina användas medeltalet för det antal examina som avlagts under de två år som föregick fastställandet av priset per enhet. Vid beräkningen av antalet examina skall olika examina betonas med koefficienter som beskriver studiernas omfattning.

Undervisningsministeriet skall fortfarande enligt prövning och av särskilda skäl kunna höja priset per enhet för en enskild yrkeshögskola.

För närvarande vilar hela ansvaret för finansieringen av den yrkespedagogiska lärarutbildningen på staten. Enligt propositionen skall ansvaret för finansieringen av lärarutbildningen även framöver bibehållas hos staten. Avsikten är att kostnaderna för lärarutbildningen skall ingå i kostnadsbasen och i det av statsrådet fastställda priset per enhet på samma sätt som yrkeshögskolornas övriga funktioner, men att studerandena inom lärarutbildningen och kostnaderna för utbildningen inte skall beaktas vid beräkning av kommunens finansieringsandel. Det föreslås att lärarutbildningen skall behandlas som en sektor som jämföras med utbildningsområdena och har en egen kostnadsbas. Avsikten är att trafiklärarutbildningen, som i hög grad avviker från den övriga yrkespedagogiska lärarutbildningen, liksom för närvarande finansieras med statsunderstöd.

Systemet för finansiering av investeringar inom yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning

I propositionen föreslås att systemet för finansiering av investeringar inom yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen revideras i sin helhet. Avsikten är att de statsandelar som beviljas för särskilda anläggningskostnader och de statsandelar som beviljas särskilda

hyror som godkänns av undervisningsministeriet samt det s.k. investeringstillägg som betalas till anordnare av yrkesutbildning och huvudmän för yrkeshögskolorna slopas. Vidare föreslås att kostnaderna för s.k. mindre projekt (under 320 000 euro) inte längre skall beaktas vid beräkningen av priserna per enhet, med undantag för de årliga kostnaderna. Stödet för investeringar skall innefattas i priset per enhet så att de avskrivningar i bokföringen hos huvudmän för yrkeshögskolor och anordnare av yrkesutbildning vilka hänför sig till investeringar beaktas i kostnadsbasen. Avsikten är att det nya finansieringssystemet är så neutralt som möjligt avseende den omständigheten huruvida yrkeshögskolorna och anordnarna av yrkesutbildning bedriver verksamhet i egna eller hyrda lokaler. Samtidigt skall det nuvarande delvis konstgjorda specificeringen av driftskostnader och anläggningsprojekt frångås. I detta sammanhang slopas också det särskilda statsunderstödssystemet för anläggningsprojekt inom den yrkesinriktade vuxenutbildningen. Revideringen av det system som hänför sig till anläggningsprojekt återspeglar sig dessutom på bestämningsgrunderna för finansiering till den yrkesinriktade tilläggsutbildningen.

En betydande del av de lokaler som används av yrkeshögskolorna och inom yrkesutbildningen har erhållits som donation av staten i samband med att de statliga yrkesläroanstalterna kommunaliserades. Sålunda har de inget värde i balansräkningen och på dem kan inte heller göras avskrivningar. Även den statsandel som beviljats för anläggningsprojekt minskar balansvärdet. Därför är beloppet av avskrivningar som hänför sig till yrkeshögskolor och anordnare av yrkesutbildning lägre än den nuvarande finansieringsnivån. För att trygga finansieringen föreslås att man garanterar en förhöjning av priset per enhet i syfte att bevara den finansiering som beviljas för investeringar på samma nivå som i statsbudgeten för 2005.

Allmänna bibliotek

Det föreslås att den beräkning av kostnader för bibliotek som baserar sig på bosättningsstrukturgruppering frångås. Enligt de kalkyler som gjorts i samband med beredningen kommer priset per enhet för de glesast bebodda kommunerna att sjunka med 12—20 procent från den nuvarande situationen på grund av att graderingen på basis av befolkningstätheten slopas. På basis av detta föreslås att priset per enhet är 20 procent högre i kommuner med en befolkningstäthet på högst 2 och i skärgårdskommuner samt 10 procent högre i kommuner med en befolkningstäthet på över 2 men högst 5.

Dessutom skall undervisningsministeriet på grundval av de specialuppgifter (centralbibliotek, landskapsbibliotek) som enligt bibliotekslagen anvisats biblioteket kunna höja priset per enhet för biblioteket i kommunen. Avsikten är att höjningen fastställs så att den täcker de rimliga kostnader som föranleds kommunerna för skötseln av särskilda uppgifter. Då nivån på höjningen fastställs skall undervisningsministeriet vart fjärde år reda ut kostnaderna tillsammans med huvudmännen för nämnda bibliotek. Teatrar, orkestrar och museer

Det föreslås att priset per enhet för teatrar årligen skall indexjusteras på samma sätt som i fråga om orkestrar och museer. Dessutom föreslås att finansieringssystemet för teatrar, museer och orkestrar ändras så att de pris per enhet som ligger till grund för statsandelen beräknas vart fjärde år på basis av de faktiska riksomfattande totalkostnader som gäller för konst- och kulturinstitutionformen i fråga.

Vidare föreslås att teater- och orkesterlagen ändras så att statsunderstöd enligt prövning skall kunna anvisas även för utvecklingsverksamhet. Det föreslås att till museilagen skall fogas en bestämmelse om beviljande av statsunderstöd till specialmuseer.

Beaktande av vissa av undervisningsministeriet beviljade

statsunderstöd i finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet

I syfte att eliminera överlappande finansiering föreslås att de eurobelopp som motsvarar de statsunderstöd som beviljats för verksamhet som faller inom ramen för den statliga finansieringen enligt 42 § i finansieringslagen, 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen, 6 a § 2 och 3 mom. i teater- och orkesterlagen samt 4 a § i museilagen dras av från de totala kostnaderna för verksamheten i fråga (nettning). Ändringen minskar beloppet av både statsandelen och kommunernas finansieringsandel.

Avsikten är att undervisningsministeriet gör avdraget från kostnadsbasen för verksamheten i fråga enligt beloppet av de understöd som beviljats för verksamheten under det år då kostnaderna kalkylerats.

Vad gäller EU-finansiering och motsvarande nationell finansiering föreslås att nuvarande tillämpningspraxis tas in i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Förkortande av återbetalningstiden för statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt

Det föreslås att tidsfristen för återbetalning av statsandel och statsunderstöd som erhållits för anläggningsprojekt förkortas från 30 år till 15 år. Förslaget motsvarar den ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (716/2002) som trädde i kraft vid ingången av 2003. Dessutom föreslås att bestämmelserna om statsbidragsmyndighetens prövningsrätt när det gäller att besluta om storleken av återbetalningarna samt om att återbetalning inte skall erläggas ses över. Propositionen avser inte ingripa i de villkor för återbetalning som överenskommits i de överlåtelseavtal gällande fastigheter som staten överlätit utan vederlag i samband med kommunaliseringen och privatiseringen av statliga yrkesläroanstalter. I de överlåtelseavtal som ingåtts åren 1993—1997 i anslutning till kommunaliseringen av

statliga läroanstalter hänvisade man till 44 § i den då gällande lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992), enligt vilken det inte finns någon utsatt tid för återbetalningsskyldigheten. I samband med att de statliga läroanstalterna privatiserades gällde den nuvarande finansieringslagen, varvid återbetalningsskyldigheten är 30 år. Antalet privatiserade statliga läroanstalter är litet.

Utvidgning av tillämpningsområdet för statsunderstödslagen

Avsikten är att statsunderstödslagen (688/2001), som trädde i kraft vid ingången av 2001, inte skall tillämpas på statsandelar och statsunderstöd enligt finansieringslagen eller lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). I avsaknad av bestämmelser för beslut om statsunderstöd enligt finansieringslagen är måste bestämmelser i statsunderstödslagen motsvarande samma sak tas till grund för beslut.

Det föreslås att bestämmelserna om tillsyn, återkrav, avbrytande av utbetalning, inhämtande av uppgifter och handräckning i statsunderstödslagen separat tas in i finansieringslagen, varvid de gäller både statsandelar och statsunderstöd. Avsikten är att i fråga om statsunderstöd enligt finansieringslagen skall till övriga delar hänvisas till statsunderstödslagen.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för statsfinanserna samt för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Propositionens ekonomiska konsekvenser är förknippade med de lagändringar som träder i kraft från ingången av 2006 och gäller lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt vissa andra lagar som har samband med dem. Avsikten är att dessa

ändringar genomförs så att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte ändras på helhetsnivå.

I lagen om statsandelar till kommunerna föreslås vissa ändringar. Det föreslås att den allmänna statsandelen skall höjas till följd av stora förändringar i invånarantalet, vilket ökar statsandelsutgifterna med inemot 10 miljoner euro. Förhöjningen av fjärrortstillägget för de glesast bebodda kommunerna ökar statsandelsutgifterna med 987 000 euro och ändringarna i statsandelarna till skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdelar med 3 324 000 euro. Totalt ökar statsandelsutgifterna på grund av nämnda ändringar med 14 334 000 euro. För att finansiera dessa åtgärder minskas beloppet av den allmänna statsandelen med 2,74 euro per invånare. Tätortstillägget för trafiken ändras till ett tätortsstrukturillägg, och avsikten är att de kommunvisa ändringarna till följd av detta balanseras mellan de kommuner som får nämnda tillägg.

Avsikten är att förordningen om statsandelar till kommunerna ändras i anslutning till denna proposition så, att vid de utjämnings- och statsandelarna som grundar sig på kommunens skatteinkomster skall den kalkylerade fastighetsskatten för kraftverk och kärnkraftverk beräknas enligt den allmänna fastighetsskatteprocenten. Den ökning av statens utgifter motsvarande 2 479 000 euro som förorsakas av detta finansieras genom att den allmänna statsandelen till kommunerna minskas med 0,48 euro per invånare.

Det föreslås att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras i fråga om vissa grunder för bestämning av statsandelen för social- och hälsovården. Avsikten är att den fjärrortskoefficient som används som grund för statsandelen för social- och hälsovården revideras så att koefficienten bestäms enligt det fjärrortstal som fastställs enligt lagen om statsandelar till kommunerna. Antalet kommuner som får fjärrortsförhöjning kommer att stiga jämfört med den nuvarande situationen. Ökningen av dessa kommuners kalkylerade kostnader, ca 18 miljoner euro, finansieras genom att de enligt åldersgrupp fastställda kostnaderna

inom social- och hälsovården sänks med 0,15 procent. Som en ny bestämningsgrund införs en handikappskoefficient, vilken beaktar de kostnader som tjänsterna till gravt handikappade förorsakar kommunen. Kostnadsverkningarna av den nya handikappskoefficienten uppskattas till ca 60 miljoner euro. De enligt åldersgrupp fastställda kostnaderna inom socialvården minskas på motsvarande sätt med ca en procent. Vidare föreslås att det särskilda system för utjämnning av stora kostnader inom barnskyddet, vilket baserar sig på faktiska kostnader, ersätts med en ny barnskyddskoefficient som beskriver behovet av barnskydd. Detta verkställs genom att statsandelen för det nuvarande systemet för utjämnning av stora kostnader inom barnskyddet, ca 55 miljoner euro, överförs till den nya barnskyddskoefficienten.

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås ett flertal ändringar. Ändringarna, som hänför sig till den grundläggande utbildningen, bibliotek, den grundläggande yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna genomförs till största delen kostnadsneutralt mellan staten och kommunerna. De föreslagna ändringarna i fråga om finansieringen av yrkespedagogisk lärarutbildning samt museer, teatrar och orkestrar ökar dock statsandelarna. Minskningen av vissa statsunderstöd från beräkningsgrunderna för de priser per enhet som används som grund för statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet minskar i sin tur statsandelarna.

Den yrkespedagogiska lärarutbildningen vid yrkeshögskolorna finansieras för närvarande med statsunderstöd. Statsunderstödsfinansieringen har i praktiken lett till underbudgetering i förhållande till de faktiska kostnaderna av lärarutbildningen. På basis av de ökade kostnaderna stiger behovet av finansiering för lärarutbildningen i jämförelse med anslaget i budgeten för 2005 med 2,0 miljoner euro räknat enligt kostnadsnivån för 2003.

Det föreslås att den särskilda investeringsfinansiering inom statsandelsfinansieringen för yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna slopas. De anläggningskostnader som

föranleds av byggande och förvärv av lokaler och anläggningar beaktas i enhetsprisfinansieringen för driftskostnader genom de avskrivningar som baserar sig på yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas bokföring. I det inledande skedet medför avskrivningssystemet likväl inte finansiering som motsvarar beloppet av samtliga poster som avskrivs. En betydande del av yrkeshögskolornas och yrkesutbildningens fastigheter har erhållits som donation från staten, varför de inte har något balansvärde. Även de statsandelar som beviljats anläggningsprojekt minskar balansvärdet. Därför föreslås att man för en övergångsperiod inför ett arrangemang enligt finansieringsnivån för 2005.

Skolnätets effekt på den grundläggande utbildningen minskas så, att den enbart beaktas i de glesast bebyggda kommunerna och i skärgårdskommunerna. Ändringen i skolnätet medför ingen minskning i det totala statsandelsbeloppet, utan den statsandel som tidigare delats ut på basis av skolnätet delas ut på basis av andra graderingar. Befolkningsstätheten får då ökad betydelse, vilket i regel styr statsandelen till samma kommuner som skolnätet. Antalet elever med ett främmande språk som modersmål, vilket föreslagits som en ny graderingsgrund i den grundläggande utbildningen, förbättrar situationen i de kommuner där det finns barn med ett främmande språk som modersmål i grundskolåldern.

Den indexförhöjning som görs i priserna per enhet för teatrar beräknas öka statsandelen med ca 0,55 miljoner euro på grund av ändringen av den uppskattade kostnadsnivån för 2006. Då det pris per enhet som används som grund för statsandelen beräknas utifrån de faktiska kostnaderna för respektive konst- och kulturinstitutioner ökar statsandelen fr.o.m. år 2008, beräknad enligt nivån för 2004 och periodiserad för åren 2008—2010 enligt övergångsbestämmelsen, med sammanlagt 11,7 miljoner euro för teatrar, sammanlagt 5,1 miljoner euro för orkestrar och sammanlagt 13,1 miljoner euro för museer.

Om totalkostnaderna minskas med ett eurobelopp som motsvarar statsunderstöden

då de pris per enhet som ligger till grund för statsandelen räknas ut för 2008, minskar de grunder för statsandelen som räknas ut enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, med undantag av teatrar, orkestrar och museer, beräknat enligt understöden för 2004 med sammanlagt ca 29 miljoner euro. Detta innebär att statsandelarna minskar med ca 13 miljoner euro.

Beaktandet av resultatrik verksamhet som en grund för bestämning av den kalkylerade finansieringen av driftskostnader ändrar finansieringsbeloppet för enstaka anordnare av yrkesutbildning. Finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen baserar sig dock även i fortsättningen huvudsakligen på finansiering som grundar sig på antalet studerande multiplicerat med priset per enhet. Det föreslås att högst 2 procent (knappt 20 miljoner euro) av den totala finansieringen fördelas på basis av resultatet av verksamheten. Denna finansieringsandel dras först av i beräkningen av priset per enhet för de anordnare av yrkesutbildning som omfattas av resultatfinansieringen.

Att statsandelen för särskilda hyror slopas medför minskad finansiering för de anordnare av yrkesutbildning som i betydande grad är verksamma i hyrda lokaler. I vissa fall är ändringen så stor att man åtminstone i inledningsskedet torde bli tvungen att till priset per enhet göra en höjning enligt prövning på grundval av betydande hyreskostnader.

De nya bestämningsgrunderna och kalkyleringssättet för priset per enhet ändrar finansieringen för enstaka yrkeshögskolor. Olika bidragande faktorer kan dock helt ta ut varandra och helheten är en summa av alla olika faktorer. Den slutliga nya finansieringen påverkas förutom av den förändrade grunden för enhetspriset även av den nya finansieringsmodellen för investeringar samt för fem yrkeshögskolors vidkommande av att lärarutbildningen tas med i enhetsprisfinansieringen.

Provkalkylen, som inkluderar ändringen av grunden för priset per enhet, fogandet av lärarutbildningen till systemet och de ändringar som gäller finansieringen av investeringar, visar att finansieringen totalt

kommer att öka för 16 yrkeshögskolor och minska för 13 yrkeshögskolor. Nio yrkeshögskolor når upp till en höjning på 5 procent eller mer. För fyra yrkeshögskolors vidkommande minskar finansieringen med 5 procent eller mer.

För de olika yrkeshögskolornas vidkommande minskas de verkningar som ändringarna föranleder genom att man i finansieringslagen tar in en övergångsbestämmelse som för en tid av tre år efter att lagen har trätt i kraft beloppsmässigt begränsar den ändrade finansieringen.

Den föreslagna ändringen av beräkningssättet för priset per enhet för bibliotek och de ändringar i enhetspriset som följer av detta ändrar inte det totala beloppet av statsandelsfinansieringen för bibliotek. Den höjning som anvisas centralbiblioteket och landskapsbiblioteken beräknas vara cirka en procent av den totala kostnadsbasen för biblioteken, dvs. sammanlagt ca 2 miljoner euro. I kalkylen över priserna per enhet tas denna finansieringsandel först från den gemensamma kostnadsbasen för alla kommuners del. För de kommuner som upprätthåller centralbiblioteket och landskapsbibliotek skall denna summa enligt prövning läggas till priset per enhet för nämnda bibliotek på basis av de merkostnader som förorsakas av specialuppgifter.

Revideringen av statsandelsgrunderna ändrar kommunernas statsandelar beräknat per invånare. Med tanke på förhållandet mellan staten och kommunerna är ändringarna i regel kostnadsneutrala på riksomfattande nivå, men kommunmässigt kommer statsandelsbeloppen likväl att ändra. I syfte att säkerställa den kommunala ekonomins stabilitet och för att förhindra stora plötsliga förändringar begränsas ändringen för förlusternas del till -50 euro och för ökningarnas del till +100 euro per invånare per år under åren 2006—2008. På basis av de kommunvisa ändringarna uppgår

utjämningsstilläggen år 2006 till 6,2 miljoner euro och utjämningsminskningarna till -13,2 miljoner euro, vilket innebär att statsandelsutgifterna minskar med sammanlagt 7,0 miljoner euro. År 2007 minskar statsandelsutgifterna med 1,5 miljoner euro och år 2008 ökar de med 217 641 euro.

Konsekvenser per kommungrupp och på regional nivå beräknat enligt 2005 års nivå

Kalkylerna beträffande de kommunvisa konsekvenserna har gjorts enligt nivån för statsandelarna för 2005. Kalkylerna inkluderar de ändringar som gäller den allmänna statsandelen, utjämnings- och statsandelarna, statsandelarna för social- och hälsovården, finansieringen av den grundläggande utbildningen och biblioteken samt statsandelarna för medborgarinstitut.

Till riksdagen överlämnas en separat regeringsproposition gällande ändring av grunderna för bestämning av statsandelarna för medborgarinstitut. I totalkalkylen har de ändringar som gäller finansieringen av yrkeshögskolor och yrkesutbildningen inte beaktats.

På basis av de provkalkyler som gjorts med tanke på ändringarna i sin helhet är de sammanlagda verkningarna av de ändringar som föreslagits negativ i 268 kommuner och positiv i 148 kommuner beräknade enligt 2005 års nivå.

De totala konsekvenserna för genomförandet av förslagen är positiva i kommungrupper med färre än 10 000 invånare och kommungrupper med över 100 000 invånare. De positiva konsekvenserna räknat per invånare är störst i kommungrupper med färre än 2 000 invånare. På basis av ändringen av årsbidraget har den ekonomiska utvecklingen under de senaste åren varit svagast i de minsta kommungrupperna. Detta framgår av följande tabell:

Tabell 1. Förändringen i årsbidraget enligt kommungrupp 2003—2004

Invånarantal	Årsbidrag 2003		Årsbidrag 2004		Förändring i årsbidrag 03-04	
	mn euro	euro/invånare	mn euro	euro/invånare	mn eur	euro/invånare
under 2 000	13	126	-3	-25	-16	-115
2001—6 000	99	148	43	64	-56	-84
6 001—10 000	98	167	46	78	-52	-89
10 001—20 000	118	181	60	93	-58	-88
20 001—40 000	178	186	129	134	-49	-52
40 001—100 000	157	209	153	203	-4	-6
yli 100 000	574	391	669	453	95	62
Hela landet	1 238	238	1098	211	-140	-27

Tabell 2. De totala konsekvenserna av förslagen för kommunernas inkomster, beräknade på 2005 års nivå enligt kommunstorlek

Invånarantal	Förändring på 2005 års nivå		
	mn euro	euro/invånare	(euro/invånare utan * barnskyddskoefficient)
under 2000	1,7	20,5	(25,9)
2001—6000	7,3	11,9	(25,7)
6001—10000	3,6	5,9	(18,2)
10001—20000	-11,0	-16,6	(-7,9)
20001—40000	-13,0	-13,6	(-12,1)
40001—100000	-2,0	-2,7	(-7,7)
över 100000	16,3	10,9	(-2,8)
Sammanlagt	2,8	0,6	

Ur regional synvinkel betraktat hänförde sig de största minskningarna till kommunerna i Södra Österbotten, Egentliga Tavastland, Satakunta och Birkaland. Även för sju andra landskaps vidkommande var

ändringen negativ jämfört med det nuvarande statsandelssystemet. Räknat per invånare gäller den största positiva förändringen Lappland, Kajanaland och Norra Karelen.

Tabell 3. De totala konsekvenserna av förslagen för kommunernas inkomster på 2005 års nivå enligt landskap

Landskap	Förändring på 2005 års nivå		
	mn euro	euro/invånare	(euro/invånare utan barn- * skyddskoefficient)
Nyland	11,0	8,1	(-3,8)
Östra Nyland	1,2	12,7	(14,5)
Egentliga Finland	-4,0	-8,5	(-2,9)
Satakunta	-4,2	-18,0	(-9,9)
Egentliga Tavastland	-3,4	-20,5	(-15,9)
Birkaland	-7,3	-16,0	(-12,2)
Päijänne-Tavastland	-1,4	-7,4	(-14,7)
Kymmenedalen	-2,0	-10,8	(-11,3)
Södra Karelen	-1,4	-10,4	(-8,9)
Södra Savolax	0,6	1,6	(9,1)
Norra Savolax	0,7	2,6	(-0,1)
Norra Karelen	4,7	27,9	(26,3)
Mellersta Finland	2,9	10,8	(10,5)
Södra Österbotten	-4,9	-25,4	(-10,3)
Österbotten	-1,0	-5,1	(14,8)
Mellersta Österbotten	0,3	4,7	(10,6)
Norra Österbotten	-0,3	-1,0	(3,1)
Kajanaland	3,5	41,8	(51,0)
Lappland	8,4	44,8	(48,8)
Sammanlagt	2,8	0,6	

*) Ekonomiska verkningar utan barnskyddskoefficient har tagits med som jämförelsekalkyl eftersom de kommunvisa ekonomiska verkningar som förorsakats av systemet med utjämning av stora kostnader inom barnskyddet som skall upphävas i samband med ibruktagandet av nämnda koefficient, inte har kunnat utredas.

Konsekvenserna av förslagen för förändringen i kommunernas inkomster framgår av följande tabell:

Tabell 4. Förändringen i kommunernas inkomster på 2005 års nivå

Förändring, euro/inv.	På 2005 års nivå
	Antalet kommuner
Minskning	268
over 300	0
201-300	1
101-200	6
0-100	261
Ökning	148
0-100	101
101-200	33
201-300	10
over 300	4
Sammanlagt	416

Som helhet betraktat förbättrar genomförandet av förslagen finansieringsbalansen i synnerhet i de kommungrupper som har haft den sämsta ekonomiska utvecklingen under de senaste åren. Förlusterna är till stora delar mindre än 100 euro per invånare. Endast i sju kommuner är de större än detta.

4.2. Konsekvenser för ordnandet av basservicen

De föreslagna ändringarna i grunderna för bestämmande av statsandelarna ökar den inbördes motsvarigheten i fråga om de miljö- och servicestrukturfaktorer som ligger till grund för bestämningsgrunderna och kostnaderna för servicen. Sålunda förbättrar de ändringar som föreslås i propositionen kommunernas och andra serviceanordnarnes förutsättningar att sköta sina serviceförpliktelser.

De ändringar som avses ovan är i fråga om den allmänna statsandelen det nya miljötillägg som baserar sig på förändringar i invånarantalet samt de ändringar som påverkar beräkningen av fjärrortstillägget och skärgårdstillägget. Inom undervisnings- och kulturverksamheten förbättras förutsättningarna för att ordna tjänster av bl.a. att antalet elever med ett främmande språk som modersmål beaktas i priset per enhet inom den grundläggande utbildningen samt av det ändrade beräkningssättet för priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar. Inom social- och hälsovården utgörs ändringarna av den nya handikappkoefficienten och de ändringar som gjorts i fråga om beräkningssättet för fjärrortskoefficienten.

De ändringar som föreslås beträffande grunderna för bestämmande av statsandelen sporrar till vissa delar kommunerna att förnya sina servicestrukturer och öka samarbetet mellan kommunerna. Exempel på detta är t.ex. de ändringar som föreslagits vad avser beräkningssättet för priserna per enhet för den grundläggande utbildningen och bibliotek samt det nya finansieringssystemet för investeringar inom yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna. Att resultatet av

verksamheten beaktas i priset per enhet för yrkesutbildningen och antalet avlagda examina i priset per enhet för yrkeshögskolor sporrar utbildningsanordnarna att utveckla sin verksamhet och producera allt mer högklassiga utbildningstjänster. Detta gör också utbildningen mer verkningsfull och verksamheten effektivare.

Det nya systemet för finansiering av investeringar inom yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna ger bättre förutsättningar för en planmässig investeringsverksamhet i och med att genomförandet av projekt inte är bundet av statens finansieringsplan och projekten sålunda kan genomföras vid den tidpunkt som är ändamålsenligast med tanke på verksamheten.

5. Beredningen av propositionen

Förslagen i propositionen har i huvudsak beretts utifrån de förslag som lagts fram av ledningsgruppen för bedömning av kommunernas finansierings- och statsandelssystem och för beredning av nödvändiga ändringsförslag. Ledningsgruppen överlämnade sitt förslag till revidering av kommunernas finansierings- och statsandelssystem den 15 december 2004 (inrikesministeriets publikationer 52/2004). Ledningsgruppen bistods av en beredande arbetsgrupp. Dessutom har specialfrågorna gällande statsandelssystemet inom de olika förvaltningsområdena utretts mer ingående av de undergrupper som social- och hälsovårdsministeriet och undervisningsministeriet tillsatt för respektive förvaltningsområde. I beredningen deltog företrädare för inrikesministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet samt Finlands Kommunförbund.

Under ledningsgruppens arbete fattade regeringen vissa centrala riktlinjer, som påverkade beredningen av reformen. I december 2003 beslutades att samfundsskatten bibehålls som kommunal inkomst. I samband med sänkningen av samfundsskattesatsen fr.o.m. 2005 kompenserades kommunernas skatteförluster

så att kommunernas andel av intäkterna av samfundsskatten höjdes i motsvarande grad. Enligt regeringens beslut gällande ramarna för statsfinanserna 2005—2008 ändras lagstiftningen om statsandelarna permanent så att den nuvarande lagstadgade justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som skall göras bestämda år slopas senast år 2006. Bland annat av denna orsak förlängdes tiden för beredningen av kommunernas finansierings- och statsandelsreform så att reformen kan träda i kraft ett år senare än planerat, dvs. vid ingången av 2006.

Den fortsatta beredningen av förslagen i propositionen har skett som ett samarbete mellan ministerierna. Avsikten är att revideringen av kommunernas finansierings- och statsandelssystem skall genomföras i två skeden. I denna proposition ingår de ändringar för justering av statsandelsgrunderna samt för revidering av bestämmelserna om förfarandet för justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, vilka genomförs i det första skedet och träder i kraft vid ingången av 2006. I det andra skedet bereder man sig på att ändra strukturerna för finansierings- och statsandelssystemet så att systemet blir enklare, ökar produktiviteten och sporrar till att öka samarbetet mellan kommunerna.

I syfte att revidera finansieringssystemet för yrkeshögskolor tillsatte undervisningsministeriet i november 2000 en arbetsgrupp med uppgift att utveckla finansieringssystemet för yrkeshögskolor så att det blir mer rättvist och sporrande och att det bättre än tidigare motsvarar högskolornas behov av infrastruktur. Arbetsgruppen hade i uppgift att fastställa hur den totala finansieringen fördelas mellan dels basfinansieringen, dels projektfinansieringen, den resultatbaserade finansieringen och finansieringen av yrkeshögskoleväsendets gemensamma utgifter samt hur fördelningsförhållandet mellan basfinansieringen och den övriga finansieringen vid behov kan ändras. Finansieringsarbetsgruppens promemoria blev färdig i januari 2002.

Den arbetsgrupp som beredde revideringen av yrkeshögskolelagstiftningen och som

slutförde sitt arbete i maj 2002 tog i sina förslag även in finansieringsarbetsgruppens förslag gällande finansieringen. I beredningen betonades bibehållandet av statsandelssystemet som helhet och således togs bestämmelserna gällande basfinansieringen allttjämt in i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I beredningsskedet av regeringspropositionen ströks förslagen gällande finansieringen i förslaget med undantag av de bestämmelser som togs in i yrkeshögskolelagen.

I samband med antagandet av yrkeshögskolelagen i februari 2003 godkände riksdagen ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att i ett sporrande syfte se över finansieringen till yrkeshögskolorna så att yrkeshögskolornas möjligheter att utvecklas till enheter som ger undervisning på högskolenivå tryggas och att de därmed med framgång också kan handha sitt nationella och regionala innovationsuppdrag. I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering togs in ett omnämnande om att finansieringen av yrkeshögskolorna reformeras så att den blir mera sporrande. Enligt regeringsprogrammet utvidgas den yrkespedagogiska lärutbildningen och dess finansiering reformeras.

Den fortsatta beredningen av propositionen gällande finansieringen av yrkeshögskolor har utförts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet har ordnat diskussionsmöten till vilka har inbjudits företrädare för bl.a. Rådet för Yrkeshögskolornas Rektorer ARENE rf, Finlands Kommunförbund rf, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Förbundet för Studentföreningar vid Yrkeshögskolorna i Finland rf och arbetsmarknadens centralorganisationer. Undervisningsministeriet har separat rådgjort om förslagen med Finlands Kommunförbund.

Slopandet av det särskilda statsandelssystemet för anläggningskostnaderna för yrkesutbildning och yrkeshögskolor har beretts i olika sammanhang. Bland annat den arbetsgrupp

vid undervisningsministeriet (UVM:s arbetsgruppspromemorior 2:2001) som lämnade sitt förslag i december 2000 föreslog att man inom gymnasier, yrkesutbildning, yrkeshögskolor och grundläggande konstundervisning slopar det särskilda finansieringssystemet för investeringar och att finansieringen av anläggningsprojekt görs till en del av enhetsprissystemet för driftskostnader.

Utbildningsstyrelsen startade den 1 december 2000 på uppdrag av undervisningsministeriet ett projekt för resultatbaserad finansiering för den yrkesinriktade utbildningen. Utredningsarbetet utfördes år 2001 med assistans av utredningsman Kauko Niinikoski. Utredningen leddes av en styrgrupp som tillsattes av undervisningsministeriet. Utredningsmannens rapport blev färdig i oktober 2001.

En utvecklingsarbetsgrupp bestående av dels sakkunniga vid undervisningsministeriet, Utbildningsstyrelsen och Statistikcentralen, dels av sakkunniga utbildningsanordnare som tillsattes med uppgift att precisera de mätare som används som grund för den resultatbaserade finansieringen och kalkyleringstekniken i anslutning till den lämnade sitt förslag den 28 mars 2002. Utifrån dessa förslag fortsatte en arbetsgrupp vid Utbildningsstyrelsen beredningen av den resultatbaserade finansieringen. Undervisningsministeriet tillsatte den 2 maj 2002 en delegation för den resultatbaserade finansieringen av yrkesutbildningen. Delegationen har i uppgift att stöda undervisningsministeriet när det gäller att utveckla och införa en modell för resultatbaserad finansiering. Dessutom skall delegationen främja informationen i anslutning till den resultatbaserade finansieringen. Delegationens mandattid går ut den 31 december 2005.

Propositionen har i sin helhet behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

6. Samband med andra propositioner

6.1. Reformen av arbetsmarknadsstödet

I anslutning till budgetpropositionen för 2006 överlämnas till riksdagen en separat proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om arbetsmarknadsstödet. Avsikten är att reformen träder i kraft samtidigt med förslagen i denna proposition vid ingången av 2006. Genom reformen av arbetsmarknadsstödet skall man övergå till ett system där staten och kommunerna med lika stora andelar finansierar de kostnader som föranleds av det s.k. passivstöd som betalas till personer som fått arbetsmarknadsstöd i över 500 dagar och den normerade delen av utkomststödet. Detta förutsätter att den normerade delen av utkomststödet skiljs åt från systemet med statsandel för social- och hälsovården.

Avsikten är att reformen av arbetsmarknadsstödet genomförs så att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna förblir oförändrad. Avsikten är också att arbetsmarknadsstödsreformen inte skall ha någon avsevärd betydelse för ekonomin i enskilda kommuner. Den extrautgift som ersätts till kommunerna 2006 på grund av arbetsmarknadsstödsreformen beräknas vara sammanlagt 180 miljoner euro, vilket motsvarar den nuvarande aktiveringsnivån i fråga om arbetsmarknadsstödet. Då aktiveringsnivån stiger från nuvarande 20 procent till målnivån på 30 procent kommer summan av den extrautgift som ersätts till kommunerna att sjunka till 165 miljoner euro år 2007 och till den slutliga nivån på 150 miljoner euro fr.o.m. år 2008.

För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall bibehållas oförändrad och de kommunvisa verkningar som följer av reformerna jämnas ut förutsätts att både lagen om statsandelar till kommunerna och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras. Avsikten är att utjämningsgränsen för utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna höjs från nuvarande 90 till 91 procent från den genomsnittliga kalkylerade skatteinkomsten per invånare. Till lagen om statsandelar till kommunerna skall också tas in bestämmelser som närpå till fullt belopp

jämnar ut de verkningar som arbetsmarknadsstödsreformen har på ekonomin i enskilda kommuner. Dessutom förutsätter reformen att bestämmelserna om kommunernas och statens andel av de kalkylerade driftskostnaderna för social- och hälsovården i 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, som även ingår i denna proposition, ändras så att statsandelsprocenten för social- och hälsovården höjs.

6.2. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I anslutning till budgetpropositionen för 2006 överlämnar regeringen till riksdagen en proposition med förslag till ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården så att statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader höjs med 0,48 procentenheter. Höjningen av statsandelen hänför sig i huvudsak till genomförandet av målen i det nationella hälso- och sjukvårdsprojektet och utvecklingsprojektet inom det sociala området. Vid dimensioneringen av anslagen beaktas ca 59 miljoner euro på grund av lagändringen.

6.3. Finansieringen av det fria bildningsarbetet

Regeringen överlämnar till riksdagen separat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt med de lagar som ingår i denna proposition. I propositionen föreslås bl.a. att grunderna för bestämmande av statsandelen för medborgarinstitut, sommaruniversitet och folkhögskolor ändras. Sättet för beräkning av de kostnader som grundar sig på bosättningsstrukturgrupperingen för medborgarinstitut föreslås bli slopat. Det föreslås att priset per enhet räknas ut på basis av de riksomfattande totalkostnaderna. Avsikten är att man genom förordning av statsrådet skall bestämma om graderingen av priset per enhet för de tätast bebodda kommunerna. Priset per enhet för medborgarinstitut föreslås vara 15 procent högre om befolkningstätheten i den kommun där medborgarinstitutet är beläget är över 100. Såsom en faktor som påverkar kommunekonomin har ändringen gällande sättet att beräkna priset per enhet för medborgarinstitut beaktats i den ekonomiska konsekvenserna för denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om statsandelar till kommunerna

2 kap.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

3 §. *Grunderna för fastställande av statsandelen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de grunder som skall iakttas vid fastställandet av de kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen under respektive finansår eller av de genomsnittliga belopp

som ligger till grund för dem. I paragrafen föreslås de ändringar som förutsätts med anledning av revideringen av förfarandet för justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Närmare bestämmelser om genomförandet av justeringen av kostnadsfördelningen ingår i 6 § i denna lag, i 18 och 18 a § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt i 9 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Paragrafens 1 punkt motsvarar till innehållet den gällande lagstiftningen. Enligt punkten skall de kostnader som föranleds av förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena årligen beaktas enligt

det beräknade beloppet när statsandelsgrunderna för följande finansår fastställs. Enligt 4 § i lagen beaktas en förändring i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena om den följer av en lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av ett resursbeslut för social- och hälsovården eller statsbudgeten. Förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena grundar sig således på nya eller utvidgade skyldigheter som staten ålägger kommunerna eller andra som erhåller statlig finansiering.

Enligt punkt 2 i förslaget till paragraf skall de beräknade förändringarna i kostnadsnivån årligen beaktas när statsandelsgrunderna fastställs. Förändringen i kostnadsnivån skall enligt förslaget beaktas till fullt belopp. Samtidigt föreslås att sättet att fastställa förändringen i kostnadsnivån ändras på det sätt som föreslås i motiveringen till 4 § 2 mom. Enligt den gällande lagen har förändringen i kostnadsnivån kunnat beaktas till högst det fulla beloppet och minst halva beloppet av den beräknade förändringen i kostnadsnivån.

Enligt 3 punkten i förslaget till paragraf skall i statsandelsgrunderna för följande finansår årligen beaktas skillnaden mellan den faktiska förändringen i kostnadsnivån under året före fastställelseåret och den beräknade förändringen i kostnadsnivån för året i fråga. Förslaget motsvarar den gällande lagstiftningen. Bestämmelser om förfarandet ingår för närvarande i den 5 § som föreslås bli upphävd i denna proposition.

I 4 punkten i paragrafen föreslås bestämmelser om beaktandet av justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i statsandelsgrunderna för följande finansår. De kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen skall justeras på samma sätt som för närvarande i samband med justeringen av kostnadsfördelningen.

4 §. Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån. Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrad. I momentet bestäms om fastställandet av den förändring i kostnadsnivån som skall beaktas i

statsandelsgrunderna. Enligt förslaget skall fastställandet av det index som beskriver förändringen i kostnadsnivån ändras så, att det bättre än för närvarande motsvarar den faktiska utvecklingen i fråga om kostnaderna för kommunernas basservice.

Enligt den gällande lagen räknas förändringen i kostnadsnivån ut så, att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i förtjänstnivån i kommunen och i kommunens lönebundna avgifter samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån. Enligt förordningen om statsandelar till kommunerna (1271/1996) anses som en förändring i förtjänstnivån i kommunen förändringen i det förtjänstnivåindex för kommunens löntagare som publiceras av Statistikcentralen. Som lönebundna avgifter anses de folkpensions-, sjukförsäkrings-, arbetslöshetsförsäkrings- och pensionsavgifter i anslutning till lönerna som kommunerna betalar i egenskap av arbetsgivare. Enligt förordningen bygger mätningen av förändringen i den allmänna prisnivån på förändringen i det konsumentprisindex som publiceras av Statistikcentralen.

I propositionen föreslås att förändringen i kostnadsnivån i fortsättningen bestäms enligt det nya prisindexet för basservicen. Indexet grundar sig på den förändring i kostnadsnivån som viktats efter social- och hälsovårdens samt undervisnings- och kulturverksamhetens driftskostnader. Närmare bestämmelser om beräkningen av indexet utfärdas genom förordning av statsrådet. Prisindexet för basservicen tas fram och publiceras av Statistikcentralen.

Det föreslagna prisindexet för basservicen beaktar utvecklingen beträffande inköpen inom den kommunala ekonomin bättre än nuvarande index och det minskar de problem som beror på de tillfälliga variationerna i konsumentprisindexet. Prisindexet för basservicen beskriver också bättre och mäter tillförlitligare de förändringar som sker i kostnaderna för statsandelsåliggandena eftersom man för varje utgiftslag försöker hitta ett prisindex som så bra som möjligt beskriver dess prisutveckling. Även förändringen i servicestrukturen och prisförhållandena blir beaktade på ett bättre

sätt, eftersom viktstrukturen hos det förslagna prisindexet för basservicen inte på samma sätt som för närvarande skall vara fast utan Statistikcentralen skall justera det med jämna mellanrum. I jämförelse med det nuvarande statsandelsindexet garanterar det förslagna prisindexet för basservicen att kommunerna får en minst lika stor höjning till följd av de ökade kostnaderna.

5 §. Beaktande av faktiska förändringar. Det föreslås att paragrafen upphävs såsom onödig. Enligt paragrafen beaktas årligen i statsandelsgrunderna för följande finansår skillnaden mellan de uppskattade förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena samt i kostnadsnivån för året före fastställelseåret för statsandelsgrunderna och den faktiska förändringen det nämnda året i fråga.

När det gäller förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena skall skillnaden mellan den uppskattade och den faktiska förändringen enligt förslaget inte längre beaktas när statsandelsgrunderna årligen fastställs för följande finansår. De ekonomiska verkningarna av nya uppgifter som påförs kommunerna eller av uppgifter som fräntas kommunerna skall bedömas så bra som möjligt när revideringar görs. Effekterna av revideringarna beaktas enligt uppskattningen i statsandelsgrunderna från ingången av det år då revideringen genomförs. Om de faktiska kostnaderna avviker från uppskattningen blir skillnaden beaktad i den justering av kostnadsfördelningen som görs vart fjärde år. Det år då kostnadsfördelningen justeras kommer de faktiska effekter som förändringarna i verksamhetens omfattning och art har på kostnaderna automatiskt att bli beaktade i statsandelsgrunderna via kostnadsbaserna.

Skillnaden mellan den beräknade förändringen i kostnadsnivån och den faktiska förändringen för det år som föregår fastställelseåret för statsandelsgrunderna beaktas också i fortsättningen årligen när statsandelsgrunderna för följande finansår fastställs. Bestämmelser om detta föreslås i 3 § 3 punkten i denna proposition.

6 §. Justering av kostnadsfördelningen.

Enligt förslaget skall de bestämmelser om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som ingår i paragrafen revideras. Samtidigt föreslås att paragrafens rubrik ändas så att den motsvarar det reviderade innehållet. För närvarande har justeringen av kostnadsfördelningen i paragrafens rubrik kallats bibehållande av kostnadsfördelningen, eftersom kostnadsfördelningen alltid under justeringsåret återförs till den situation beträffande kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som rådde vid ingången av 1997 när lagen om statsandelar till kommunerna trädde i kraft. Enligt förslaget skall kostnadsfördelningen inte längre permanent bindas till situationen vid någon viss tidpunkt, utan den skall fastställas enligt den statsandelsprocent som fastställs vart fjärde år. Kostnadsfördelningen kan alltså också ändras under justeringsåret.

Bestämmelser om justeringen av kostnadsfördelningen ingår förutom i lagen om statsandelar till kommunerna också i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Enligt förslaget skall justeringen av kostnadsfördelningen på samma sätt som för närvarande verkställas vart fjärde år. Justeringen av kostnadsfördelningen hör nära samman med det basserviceprogram som utarbetas i början av regeringsperioden och med utgiftsramarna för valperioden. När det gäller undervisningsverksamhet och bibliotek innebär förslaget att det nuvarande förfarandet frångås. Enligt det nuvarande förfarandet har de priser per enhet som används som grund för att fastställa statsandelen räknats ut vartannat år på basis av de faktiska kostnaderna under föregående år.

Justeringen av kostnadsfördelningen skall omfatta samma tjänster inom social- och hälsovården och undervisnings- och kulturverksamheten som för närvarande. Justeringen av kostnadsfördelningen kommer inte heller i fortsättningen att gälla kostnaderna för anläggningsprojekt eller annan kulturverksamhet än bibliotek och inte heller kalkylerade räntor, kostnader för

skötsel av lån, avskrivningar eller andra motsvarande poster. Inte heller kommunernas allmänna statsandel enligt lagen om statsandelar till kommunerna skall omfattas av justeringen av kostnadsfördelningen.

Enligt förslaget till paragraf skall kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet och den skall omfatta tjänster inom social- och hälsovården samt inom undervisningsverksamhet och bibliotek. Den justering av kostnadsfördelningen som görs vart fjärde år skall omfatta två grundelement. För det första skall de kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen på samma sätt som för närvarande justeras i enlighet med de faktiska kostnaderna från ingången av finansåret efter justeringsåret. För det andra skall bestämmelser om statsandelsprocenterna för social- och hälsovården och undervisnings- och kulturverksamheten utfärdas för fyra år i sänder från ingången av nämnda finansår.

De år som ingen justering av kostnadsfördelningen utförs görs årligen en full indexjustering i de kalkylerade kostnaderna och priserna per enhet på basis av förändringen i kostnadsnivån. Denna indexjustering beskrivs närmare i motiveringen för 3 och 4 §. Enligt bedömningar kommer övergången till indexjusteringar som årligen görs till fullt belopp och som bättre än för närvarande beskriver kostnadsutvecklingen i fråga om kommunernas basservice att minska behovet av kompenseringar för statsandelarna i samband med justeringarna av kostnadsfördelningen.

Fastställandet av statsandelsprocenterna sker utgående från en helhetsbedömning varvid flera olika faktorer beaktas, t.ex. finansieringens tillräcklighet med tanke på ordnandet av de lagstadgade kommunala tjänsterna, den gällande statsandelsprocenten vid tidpunkten för fastställandet, behovet av att utveckla tjänsterna, faktorer som påverkat utvecklingen i fråga om kostnaderna för basservicen, statens och kommunernas rådande ekonomiska situation samt utsikter och utmaningar de kommande åren. Enligt 2

mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreslås den första justeringen av ny modell bli genomförd år 2007 i statsandelarna för 2008.

Sättet att räkna ut de faktiska kostnader som ligger till grund för de kalkylerade kostnader och de priser per enhet som används som grund för dimensioneringen av statsandelen föreslås i huvudsak kvarstå oförändrat i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Inom undervisningsverksamhet och bibliotek räknas priserna per enhet under det år kostnadsfördelningen justeras dock ut på basis av kostnadsuppgifter som är ett år äldre än för närvarande, vilket innebär att kostnadsuppgifterna inom samtliga förvaltningsområden är från samma år. Nivån på priserna per enhet för undervisningsverksamhet och bibliotek är därmed känd också vid beredningen av statsbudgeten för följande år.

Avsikten är att de kostnader som ligger till grund för priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet skall beräknas och de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovård skall utredas varje år, även om kostnadsfördelningen inte justeras varje år.

8 §. *Hur den allmänna statsandelen bestäms.* Till 3 mom. har fogats en hänvisning till den nya 12 a § i vilken ingår bestämmelser om det nya miljötillägg till kommunens allmänna statsandel som grundar sig på förändringen i kommunens invånarantal. Momentet har med hänvisning till motiveringen för 9 § också ändrats så, att kommuner med skärgårdsdelar till skillnad från nuvarande praxis samtidigt kan få både skärgårdstillägg och fjärrortstillägg.

9 §. *Skärgårdstillägg.* Paragrafens bestämmelser om det skärgårdstillägg som beviljas skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdelar föreslås bli ändrade. Samtidigt föreslås att bestämmelserna om det skärgårdstillägg som beviljas kommuner med skärgårdsdelar skall särskiljas till ett eget 2 mom.

I propositionen föreslås att för att täcka de tilläggskostnader som förorsakas av skärgården höjs skärgårdstillägg så att den är

sju gånger (för närvarande sex gånger) den allmänna statsandelens grunddel i kommuner, där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet och fyra gånger (för närvarande tre gånger) den allmänna statsandelens grunddel i andra skärgårdskommuner.

Enligt förslaget skall tillägget vara större än för närvarande även i de kommuner med skärgårdsdelar i vilka det antal personer som bor i skärgårdsdelarna är exceptionellt högt. De kommuner som har minst 1 200 invånare i skärgårdsdelarna skall få förhöjt tillägg. Invånarstrukturen och trafikförbindelserna är exceptionellt svåra i dessa kommuner. I förbindelserna måste man ofta förlita sig på färjtrafik. I dessa kommuner med skärgårdsdelar skall skärgårdstillägget vara lika stort som grunddelen för kommunens allmänna statsandel. I andra kommuner med skärgårdsdelar skall skärgårdstillägget liksom för närvarande vara produkten av antalet personer som bor i skärgården och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelens multiplicerad med talet 1,5. Dessutom föreslås att alla kommuner med skärgårdsdelar som får skärgårdstillägg till skillnad från för närvarande samtidigt skall ha rätt till det fjärrortstillägg som avses i 10 §.

10 §. Fjärrortstillägg. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. I momentet intas bestämmelser om ett större fjärrortstillägg än för närvarande för de glesast bebodda kommunerna. Enligt förslaget till paragraf är kommunens fjärrortstillägg ett belopp som är nio gånger den allmänna statsandelens grunddel, om kommunens befolkningstäthet per landkvadratkilometer är högst 0,5 vid ingången av året före finansåret. På dessa kommuner tillämpas alltså inte det fjärrortstillägg som baserar sig på det fjärrortstal som bestäms på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlaget i enlighet med 1 mom. och i fråga om vilket det högsta möjliga tillägget är sex gånger den allmänna statsandelens grunddel.

11 §. Tätortsstrukturillägg. Det nuvarande tätortstillägget för trafiken föreslås i paragrafen bli ändrat till ett tätortsstrukturillägg. Tätortsstrukturillägget

beräknas, liksom det nuvarande tätortstillägget för trafiken, på basis av tätortsbefolkningens storlek. Tätortsstrukturillägget motsvarar tätortstillägget för trafiken också till den del att kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40 000 personer har rätt till tillägget.

Tätortsstrukturillägget beräknas på basis produkten av antalet personer som bor i tätort och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelens. Enligt förslaget skall tätortsstrukturillägget graderas enligt storleken på tätortsbefolkningen så, att tillägget räknas ut genom att ovan nämnda produkt multipliceras med en koefficient som är 0,75 när tätortsbefolkningen är 40 000–99 999, 0,7 när tätortsbefolkningen är 100 000—199 999 och 0,01 när tätortsbefolkningen är 200 000 eller större. När det gäller det nuvarande tätortstillägget för trafiken är koefficienten 0,45 i fråga om samtliga kommuner med en tätortsbefolkning som överstiger 40 000 personer.

I den föreslagna definitionen av tätortsstrukturillägget har de tilläggskostnader som tätortsgraden föranleder beaktats, t.ex. kostnaderna för kollektivtrafik samt vilken total inverkan andra ändringar av statsandelsgrunderna i denna proposition har på kommunernas ekonomi.

12 a §. Tillägg på basis av förändringar i invånarantal. Paragrafen är helt ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om ett nytt miljöillägg till den allmänna statsandelens. Miljöillägget grundar sig på förändringen i kommunens invånarantal.

Enligt förslaget till paragraf skall kommunens allmänna statsandel höjas om kommunens invånarantal under de tre år som föregår finansåret sammanlagt har förändrats med minst sex procent. De kommuner vilkas invånarantal antingen har stigit eller sjunkit med den nämnda procentsatsen under nämnda tidsperiod skall ha rätt till förhöjningen. Som en förändring i invånarantalet beaktas dödlighet, nativitet och flyttningsrörelse. Tillägget beräknas så, att grunddelen för kommunens allmänna statsandel multipliceras med talet 1,39.

Det föreslagna miljöillägget är motiverat

eftersom en synnerligen kraftig minskning av befolkningen snedvrider kommunens befolkningsstruktur i en ogynnsam riktning, medan en minskning i tjänsteutbudet inte kan genomföras enligt samma tidtabell och i samma förhållande. När befolkningen ökar växer efterfrågan på kommunens tjänster och investeringsbehovet växer snabbare än kommunens inkomster. Det föreslagna miljötillägget allokera resurser till stagnerade områden med befolkningsminskning och till tillväxtcentra.

13 §. Finansieringsunderstöd. Villkoren för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning till en kommun på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter föreslås bli skärpta i paragrafen. Syftet med förslaget är att öka understödets effekt, främja en revidering av sätten att ordna service i kommunerna och effektivisera kommunernas verksamhet.

Villkoren i 1 mom. för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning bibehålls som tidigare. Understöd kan därmed beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd. När behovet av ekonomiskt stöd bedöms kan de lokala särförhållandena beaktas också i fortsättningen.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat. I momentet bestäms att ett villkor för beviljande av finansieringsunderstöd i fortsättningen skall vara att kommunen har godkänt en plan för de åtgärder som skall vidtas för att balansera ekonomin. Planen skall fogas till ansökan om understöd. Statsbidragsmyndigheten kan liksom för närvarande ställa också andra villkor som hänför sig till kommunens ekonomi för beviljandet och användningen av understödet. Finansieringsunderstödet kan under följande år utebli eller beviljas till ett nedsatt belopp om planen eller uppställda villkor inte har iakttagits.

Förslaget bottenar i att många kommuner har beviljats finansieringsunderstöd enligt prövning flera år i rad och kommunerna har uppfattat understöden som en slags fortsättning på statsandelen. Flera kommuner

har också byggt upp sin budget utifrån antagandet att de beviljas finansieringsunderstöd enligt prövning. Genom den föreslagna skärpningen av villkoren för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning försöker man styra kommunerna till att revidera sina tjänste- och kostnadsstrukturer så, att deras verksamhetsförutsättningar blir bättre på lång sikt.

Den plan för balanseringen av kommunens ekonomi som är en förutsättning för finansieringsunderstöd skall vara godkänd av kommunen och kommunen skall förbinda sig att iaktta den. I lagen föreslås inte några bestämmelser om vilket kommunalt organ som skall godkänna planen. De åtgärder som vidtas i syfte att stabilisera ekonomin är dock för det mesta till sin natur sådana att de som budgetärenden förutsätter ett beslut av kommunfullmäktige. Inrikesministeriet skall följa hur åtgärderna genomförs när det behandlar ansökningarna om finansieringsunderstöd de följande åren. Finansieringsunderstödet kan under följande år utebli eller beviljas till ett nedsatt belopp om planen eller uppställda villkor inte har iakttagits. Att planen inte iakttas kan däremot inte utgöra grund för att återkräva ett redan beviljat understöd.

16 §. Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna. Det föreslås att 3 mom. ändras så, att det i lagen inte längre föreskrivs om ansökningstidpunkten för det finansieringsunderstöd som avses i 13 §. Enligt den gällande lagen skall finansieringsunderstöd sökas hos statsbidragsmyndigheten, dvs. inrikesministeriet, före utgången av augusti under finansåret. Enligt förslaget skall inrikesministeriet besluta om ansökningstiderna för understödet. Förslaget gör understödsförfarandet smidigare.

27 §. Belopp som ligger till grund för allmän statsandel. I paragrafen föreskrivs för närvarande om det genomsnittliga beloppet 1997 och om de minskningar som gjorts i det genomsnittliga beloppet olika år samt om de minskningar i kommunernas allmänna statsandel som gjorts 1997 på basis av

inbesparingsbesluten för den offentliga ekonomin. Dessa minskningar samt de inbesparingar inom den offentliga ekonomin som avses i 29 § 2 mom. och som 1998 gjorts i fråga om kommunernas allmänna statsandel har beaktats i det i paragrafen föreslagna genomsnittliga beloppet för 2006 och i de minskningar som görs i den allmänna statsandelen från nämnda år.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om det genomsnittliga belopp som avses i 8 § 2 mom. och som används som grund för den allmänna statsandelen 2006. Enligt förslaget till paragraf skall det genomsnittliga beloppet under nämnda år vara 27,75 euro per invånare. Det nämnda beloppet skapar grunden också för de genomsnittliga belopp som fastställs för följande år. I dessa belopp beaktas årligen dessutom förändringen i kostnadsnivån.

Enligt 2 mom. skall den allmänna statsandel som beviljas kommunerna minskas för samtliga kommuners del med 10,75 euro per invånare från och med 2006. Med denna minskning förhindrar man för det första att statsandelarna stiger, vilket annars skulle ske till följd av de ändringar som föreslås i 9—11 och 12 a § i fråga om grunderna för beräkningen av miljötilläggen till den allmänna statsandelen från 2006 samt till följd av den ändring som föranleds av det nya sättet att hantera fastighetskatten för kraftverk när utjämnings av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna beräknas. Minskningen är på denna grund 3,22 euro per invånare. Av minskningen beror 7,53 euro per invånare på de minskningar i kommunernas allmänna statsandel som gjorts 1997 och 1998 på grund av inbesparingsbesluten för den offentliga ekonomin.

29 §. Statsandelarna från och med 1998. Paragrafen föreslås med hänvisning till motiveringen till 27 § bli upphävd såsom onödig. De minskningar i statsandelarna som det bestäms om i paragrafen och som genomförts sedan 1998 förblir i fråga om den allmänna statsandelen i kraft med stöd av nämnda 27 §. I fråga om social- och hälsovården och undervisnings- och kulturverksamheten har de minskningar som avses i paragrafen genomförts permanent i de

statsandelsbestämmelser som gäller dessa funktioner.

Ikraftträdandebestämmelse. Enligt 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreslås lagen träda i kraft vid ingången av 2006.

De föreslagna bestämmelserna om grunderna för fastställande av statsandelarna och om justeringen av kostnadsfördelningen skall enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen dock tillämpas första gången först vid fastställandet av statsandelar för 2008. Till dess tillämpas till nämnda delar de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft. Därmed kan t.ex. förändringen i kostnadsnivån fram till 2007 beaktas i statsandelsgrunderna till ett lägre belopp än fullt belopp, dock till minst hälften av den fulla förändringen i kostnadsnivån.

Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen tas det nya prisindex för basservicen som avses i 4 § 2 mom. i bruk första gången redan i statsandelsgrunderna för 2006.

I 4—6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreslås bestämmelser om arrangemangen under övergångsperioden. Dessa innebär att under tre års tid lindras de ändringar i statsandelen som följer för kommunernas del av denna lag samt av den lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården som ingår i denna proposition och av de ändringar som föreslås i statsandelsgrunderna för grundläggande utbildning och bibliotek i lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Dessutom beaktas de förändringar i statsandelsgrunderna för medborgarinstitut som föranleds av den regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete som separat överläts till riksdagen. De ändringar som föreslås i grunderna för fastställande av statsandelen för yrkesutbildning, yrkeshögskolor samt museer, teatrar och orkestrar skall däremot inte beaktas i arrangemangen under övergångsperioden.

Under övergångsperioden 2006—2008 utjämnas de minskningar av och tillägg till statsandelarna som tillkommer kommunerna till följd av de föreslagna ändringarna av statsandelsgrunderna. I 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen begränsas

minskningen av statsandelarna 2006 till högst 50, 2007 till högst 100 och 2008 till högst 150 euro per invånare. Det tillägg till statsandelarna som tillkommer kommunen till följd av de föreslagna ändringarna av statsandelsgrunderna begränsas till högst 100 euro år 2006, högst 200 euro 2007 och högst 300 euro år 2008.

Enligt 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall de tillägg till och minskningar av statsandelarna som tillkommer kommunerna till följd av de föreslagna ändringarna av statsandelsgrunderna samt deras utjämnings 2006—2008 på en gång fastställas slutgiltigt när ändringarna träder i kraft. Uträkningen baserar sig enligt förslaget härvid på en jämförelse där de statsandelar som beräknats enligt de grunder för fastställande som gällde 2005 jämförs med de statsandelar som skulle ha beviljats om de föreslagna nya grunderna för fastställande av statsandelarna hade varit i kraft redan 2005.

Enligt 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall 17 § i lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas på betalningen av de tillägg till statsandelarna som utjämningsarna under övergångsperioden förutsätter, på uppbärandet av minskningarna samt på inriktandet av dem på olika förvaltningsområden. Tilläggen till och minskningarna av statsandelarna inriktas därmed på olika förvaltningsområden i samma förhållande som statsandelsanslagen för respektive förvaltningsområdet i statsbudgeten. Minskningarna och tilläggen betalas månatligen i samband med betalningen av de förvaltningsområdesvisa statsandelarna.

1.2. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

11 §. Kalkylerade kostnader. Det föreslås att 2 mom. ändras på grund av det ändrade sättet att beräkna statsandelarna så att antalet gravt handikappade och behovet av barnskydd i kommunerna beaktas som nya bestämningsfaktorer vid beräkningen.

12 §. Statsandel till kommuner. I 1 mom. bestäms om bestämningsgrunderna för

statsandelarna för social- och hälsovården. Det föreslås att antalet gravt handikappade och behovet av barnskydd tas in som nya bestämningsfaktorer i den förteckning över bestämningsgrunder för statsandelarna som ingår i momentet.

Det föreslås att 2 mom. kompletteras med beräkningsregler för hur de kalkylerade kostnader som fastställs utifrån de nya bestämningsfaktorerna skall beaktas i statsandelarna. Den kalkylerade kostnad som bestäms på grundval av handikapp fås genom att det värde i euro som fastställts per invånare multipliceras med antalet invånare i kommunen och handikappskoefficienten enligt 15 a §. Den kalkylerade kostnad som bestäms på grundval av barnskyddet fås genom att det värde i euro som fastställts per invånare multipliceras med antalet invånare i kommunen och barnskyddskoefficienten enligt 15 b §.

15 §. Dagvårdskoefficient. I paragrafen bestäms om en koefficient som beaktar olika kostnader som föranleds av barndagvården. Det föreslås att namnet på koefficienten ändras från sysselsättningskoefficient till dagvårdskoefficient.

15 a §. Handikappskoefficient. I 1 mom. bestäms om en ny bestämningsgrund där kostnaderna för servicen för i kommunen bosatta gravt handikappade beaktas genom en enkel, ny koefficient som baserar sig på statistiska uppgifter. Koefficienten beräknas genom att den proportionella andelen gravt handikappade i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet.

I modellen beaktas kommunens merkostnader för servicen för gravt handikappade genom en särskild koefficient. I den nya modellen föreslås som beräkningsgrund antalet personer som får av Folkpensionsanstalten beviljat handikappbidrag, vårdbidrag för pensionstagare eller vårdbidrag för barn samt antalet personer som får institutionsvård på grund av handikapp. I beräkningsgrunden beaktas som personer som får handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag sådana personer som får handikappbidrag, förhöjt handikappbidrag, specialhandikappbidrag och skyddat handikappbidrag. När antalet personer som

får vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen beräknas beaktas på motsvarande sätt de personer som har fått vårdbidrag för pensionstagare, förhöjt vårdbidrag, specialvårdbidrag och skyddat vårdbidrag för pensionstagare. Det föreslås att antalet personer som fått dietersättning på basis av de ovan nämnda lagarna inte skall beaktas när koefficienten beräknas.

Inverkan av den proportionella andelen gravt handikappade på de kalkylerade kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och handikapps-koefficienten. Handikapps-koefficienten fastställs genom att den proportionella andelen gravt handikappade i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet. I praktiken fördelas de proportionella andelarna gravt handikappade i olika kommuner så att andelen som minst är 0,39 gånger och som mest 2,1 gånger jämfört med den proportionella andelen för hela landet. I största delen av kommunerna kommer dock koefficientens värden att placeras inom en betydligt snävare variationsbredd.

Utgångspunkten är att enligt bestämningsgrunden skall endast sådana kostnader för kommunerna till följd av handikapp som är större än vanligt beaktas, eftersom bestämningsgrunden då bättre beaktar specialistsituationen för sådana små kommuner där kostnaderna för servicen för handikappade har speciellt stora verkningar. Också i lagen om service och stöd på grund av handikapp har som subjektiva rättigheter tryggats tjänster för gravt handikappade, om vilka bestäms särskilt och vilka också i praktiken medför de största kostnaderna. På de grunder som nämns ovan har statsandelskoefficienten begränsats till sådana gravt handikappade som har synnerligen begränsade möjligheter att studera eller få arbete och som behöver omfattande stödåtgärder. Utifrån utredningar om hur handikapps-servicen fungerar kan det också bedömas att i dagens läge tillhandahålls service för handikappade i snitt klart bättre i stora kommuner än i små kommuner. Modellen är också enkel och tillförlitlig till följd av tillgängliga statistiska

uppgifter.

I kalkylen är grunden för dimensioneringen av koefficienten på nivån 60 miljoner euro, vilket motsvarar en andel om ungefär en procent av de kalkylerade kostnaderna för socialvården.

15 b §. Barnskyddskoefficient. I paragrafen bestäms om en ny bestämningsgrund för statsandelen för social- och hälsovården. Den nya grunden beaktar behovet av barnskydd i kommunen genom en enkel koefficient som baserar sig på statistiska uppgifter. Den nya bestämningsgrunden baserar sig på antalet omhändertaganden av barn enligt barnskyddslagen (683/1983) i kommunerna. Den nya barnskyddskoefficienten ersätter det separata systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet.

Barnskyddskoefficienten beräknas genom att antalet omhändertaganden av barn i kommunen divideras med kommunens invånarantal. Den erhållna andelen divideras med motsvarande andel för hela landet. Uppgifterna om antalet omhändertaganden av barn fås från Stakes barnskyddsstatistik, för vilken uppgifter samlas in årligen. På grund av integritetsskyddet fås barnskyddsstatistiska uppgifter om antalet omhändertaganden endast när antalet omhändertaganden i kommunen är minst fem per år. Det kalkylerade antalet omhändertaganden är två i de kommuner där antalet omhändertaganden per år är lägre än fem.

När det gäller finansieringen beaktas den nya bestämningsgrunden så att det anslag som i statsbudgeten anvisats för utgifter för systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet återförs till statsandelarna för social- och hälsovårdens driftskostnader. Det anslag som reserverats för 2006 uppgår till ca 55 miljoner euro.

16 §. Fjärrortskoefficient. Det föreslås att paragrafen ändras så att extra social- och hälsovårdskostnader till följd av exceptionella miljöfaktorer skall kunna beaktas utifrån en förhållandevis enkel koefficient som bestäms enligt kommunens bosättningsstruktur. Det föreslås att i huvudsak samma bestämningsgrunder för avsides läge som för närvarande gäller i fråga om allmänna statsandelar till kommunerna

skall införas när det gäller statsandelssystemet för social- och hälsovården. En skillnad är bl.a. att den begränsning som används inom statsandelssystemet för social- och hälsovården alltså skall användas när det gäller skärgårdskommuner. Det innebär bl.a. att kommuner med skärgårdsdelar inte skall få någon förhöjd statsandel inom statsandelssystemet för social- och hälsovården. Grunden för begränsningen är att det inte finns tillräckligt med forskningsbaserade bevis på att ordnandet av social- och hälsovårdstjänster i kommuner med skärgårdsdelar skulle medföra större kostnader än normalt. På det hela taget innebär förslaget dock att de grunder för bestämmande av statsandel som i hög grad baserar sig på avsides läge förenhetligas betydligt inom olika förvaltningsområden.

Enligt 1 mom. skall fjärrortskoefficienten vara 1,05, 1,08, 1,10 eller 1,17. I lagrummet föreslås dessutom på samma sätt som för närvarande en bestämmelse om bemyndigande att utfärda en förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet skall på samma sätt som enligt den gällande lagstiftningen bestämmas om de kommuner som har en fjärrortskoefficient. Genom förordningen fastställs dessutom envar kommuns fjärrortskoefficient.

Vid fastställandet av avsides belägna kommuner skall enligt 2 mom. användas samma gränsvärden som de som används inom inrikesministeriets förvaltningsområde när det gäller den allmänna statsandelen till kommuner, dvs. som de mest avsides belägna räknas kommuner som har ett fjärrortstal på minst 1,50. Nästa grupp bildas av kommuner med fjärrortstalen 1—1,49 och den lägsta fjärrortsgruppen består av kommuner som har fjärrortspoängen 0,5—0,99. Enligt det gällande statsandelssystemet för social- och hälsovården har det funnits sammanlagt elva kommuner som haft den allra största fjärrortskoefficienten och 22 kommuner har hört till den mindre avsides belägna gruppen. Enligt de nya definitionerna kommer den mest avsides belägna gruppen att omfatta 13 kommuner, den mellersta gruppen 15 och den lägsta fjärrortsgruppen 34 kommuner. För de mest avsides belägna kommunerna är

fjärrortskoefficienten 1,17 för kommunerna inom nästa grupp 1,08 och för kommunerna inom den lägsta gruppen 1,05. För skärgårdskommunerna kvarstår fjärrortskoefficienten enligt den gällande lagen, dvs. 1,10.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om fjärrortskoefficienten för skärgårdskommuner. Systemet kvarstår oförändrat i fråga om skärgårdskoefficienten. Tillägg som hänför sig till skärgården skall liksom tidigare betalas till sex skärgårdskommuner. Dessa skärgårdskommuner fastställs särskilt i 9 § 1 mom. i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981). Om en kommun är berättigad till fjärrortskoefficient både som skärgårdskommun och enligt de fjärrortstal som avses i 2 mom., skall kommunens fjärrortskoefficient fastställas enligt det alternativ som är fördelaktigare för kommunen.

I kalkylen är grunden för dimensioneringen av koefficienten på nivån 53 miljoner euro, vilket motsvarar en andel om ca 0,4 procent av de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården.

16 a §. *Uträkning av koefficienterna i vissa fall.* I paragrafen bestäms om uträkningen av koefficienten i händelse av en sådan situation att det inte för uträkningen av koefficienterna finns några tillgängliga statistiska uppgifter för den tidpunkt som förutsätts i bestämmelserna om enskilda koefficienter. Det föreslås att paragrafhänvisningarna kompletteras med hänvisningar som gäller även de nya koefficienterna. Ändringen är av teknisk natur.

16 b §. *Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen.* I 1 mom. bestäms om beräkning av statsandelarna i samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § i lagen om statsandelar till kommunerna. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det kompletteras med en hänvisning även till de nya koefficienterna. Ändringen är av teknisk natur.

17 §. *Kommunens självfinansieringsandel.* I paragrafen bestäms om kommunens självfinansieringsandel. Det föreslås att 3 mom. upphävs som obehövligt, eftersom

avsikten är att de separata sänkningarna och höjningarna av kommunernas självfinansieringsandel som påverkar kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna samt systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet skall frångås vid ingången av 2006.

18 §. *Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården.* Det föreslås att paragrafens bestämmelser om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall revideras. Det föreslås att kostnadsfördelningen inte längre permanent skall fästas vid situationen vid en viss tidpunkt, utan att kostnadsfördelningen skall bestämmas enligt en statsandelsprocent som föreskrivs vart fjärde år. Det innebär att kostnadsfördelningen således också kan ändras under justeringsåret.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om fördelningen av social- och hälsovårdskostnaderna mellan kommunen och staten. Eftersom det nya förfarandet för justering av kostnadsfördelningen införs 2008, föreslås i paragrafen bli bestämt om statsandelen för 2006 och 2007. I fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna har även konsekvenserna av förslaget om upphävande av 45 a § beaktats. På grund av detta bör statsandelsprocenten sänkas med 0,77 procentenheter.

Till 2 mom. fogas en hänvisningsbestämmelse till lagen om statsandelar till kommunerna, där det föreslås närmare bestämmelser om förfarandet för justering av kostnadsfördelningen.

18 a §. *Justering av de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården.* I paragrafen föreslås bestämmelser om justering av de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården som ett led i förfarandet för justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Enligt 1 mom. skall de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelarna för social- och hälsovård justeras i enlighet med de förverkligade kostnaderna. I lagrummet bestäms också om i vilken omfattning driftskostnaderna för ordnande av verksamheter enligt de speciallagar som ligger till grund för

statsandelarna för social- och hälsovård skall beaktas vid justeringen. Till denna del motsvarar lagrummet den gällande lagstiftningen (18 § 2 mom.).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om hur de årliga förändringarna i kostnadsnivån skall beaktas i de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelen. Förändringen i kostnadsnivån beaktas årligen så som bestäms i 3 § i lagen om statsandelar till kommunerna. I paragrafen föreslås därför en hänvisning till den nämnda paragrafen i lagen om statsandelar till kommunerna.

4 a kap.

Utjämning av stora kostnader för barnskyddet

Det föreslås att kapitlet och dess 30 a–30 c §, som gäller systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet, skall upphävas, eftersom det föreslås att utjämningssystemet skall ersättas med en barnskyddskoefficient som införs som en ny bestämningsfaktor för statsandelen. Bestämmelser om barnskyddskoefficienten föreslås i 15 b §.

45 a §. *Höjning och sänkningen av kommunens självfinansieringsandel.* I paragrafen bestäms om höjning av kommunens självfinansieringsandel på vissa sådana grunder som föranleds av annan lagstiftning och som inverkar på kostnaderna för de social- och hälsovårdstjänster som kommunerna ordnar. Kommunernas självfinansieringsandel har dessutom sänkts för att kompensera kommunernas förlorade skatteinkomster.

I denna proposition föreslås att statsandelssystemet förenklas så att specialbestämmelsen om höjning och sänkning av självfinansieringsandelen upphävs och att bestämmelsens inverkan på statsandelarna till kommunerna beaktas genom en ändring av statsandelsprocenten. Till följd av att specialbestämmelsen upphävs bör statsandelsprocenten sänkas med 0,77 procentenheter.

I kraftträdandebestämmelse. Enligt 1 mom. föreslås lagen träda i kraft vid ingången av 2006.

Enligt 2 mom. skall dock de föreslagna bestämmelserna om justering av fördelningen av social- och hälsovårdskostnaderna mellan staten och kommunen samt bestämmelserna om justering av de kalkylerade kostnaderna tillämpas första gången först när statsandelarna för 2008 fastställs. Till dess skall i nämnda delar tillämpas 18 § som gällde vid ikraftträdandet, bortsett från dess 1 mom., där det bestäms om statsandelsprocenten för social- och hälsovården. En bestämmelse om statsandelsprocenten för social- och hälsovården föreslås i det nya 18 § 1 mom., som avses träda i kraft och börja tillämpas vid ingången av 2006.

1.3. Barnskyddslagen

5 a §. System för utjämning av stora kostnader. **5 b §.** Grunderna för utjämningsersättning. **5 c §.** Finansieringen av utjämningsystemet. I paragraferna finns bestämmelser om systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet, grunderna för utjämningsersättning och finansieringen av utjämningsystemet. I samband med reformen av statsandelssystemet för social- och hälsovården föreslås att det nuvarande systemet för utjämning av stora kostnader inom barnskyddet skall ersättas med en ny bestämningsfaktor för statsandelen, en barnskyddskoefficient. Det föreslås att bestämmelser om barnskyddskoefficienten skall tas in i 15 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

1.4. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Paragrafens 1 mom. innehåller en uppräknning av de författningar som gäller verksamhet för vilken beviljas statsandel och statsunderstöd enligt lagen. Lagen om yrkeshögskolestudier som nämns i 1 mom. punkt 5 ersätts med yrkeshögskolelagen. Till förteckningen fogas också lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning som godkändes samtidigt som yrkeshögskolelagen. Det föreslås att finansieringen av den yrkespedagogiska lärarutbildningen ändras så att

lärarutbildningen beviljas statsandel i stället för statsunderstöd. Ett undantag är trafiklärarutbildning enligt statsrådets förordning om trafiklärarutbildning (358/2003) som också i fortsättningen beviljas finansiering i form av statsunderstöd i enlighet med finansieringslagens 43 § 1 mom.

Ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen. I fråga om finansieringen av yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och yrkeshögskolorna slopas de särskilda statsandelar och statsunderstöd som beviljas för anläggningskostnader. Vidare slopas det s.k. investeringstillägg som enligt 46 § 3 mom. görs på basis av kostnader för anläggningsprojekt samt den höjning av priset per enhet som enligt gällande 19 § 5 mom. och 20 § 5 mom. görs på basis av den årshyra som fastställts av undervisningsministeriet. I fortsättningen skall inte heller s.k. små projekt som understiger 320 000 euro längre tas upp i de kostnader som används vid beräkningen av priset per enhet, om det inte är fråga om omkostnader på årsnivå enligt bokföringen. I stället föreslås att priserna per enhet för yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna skall höjas med ett belopp som motsvarar de avskrivningar som beräknats enligt samtliga utbildningsanordnarens bokföring på det sätt som föreskrivs i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. i förslaget.

Avsikten med ändringarna är att finansieringssystemet skall vara så neutralt som möjligt med avseende på om yrkeshögskolan eller yrkesutbildningsanordnaren verkar i egna lokaler eller hyrda lokaler. På den finansieringsgrund som beräknas på detta sätt och på finansieringen enligt denna grund tillämpas vad som bestäms i lag om finansiering av driftskostnader.

9 §. Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek. Enligt förslaget skall paragrafen ändras i sin helhet. I 1 mom. fastställs med hur stor procentandel kommunerna skall delta i de driftskostnader för undervisningsverksamhet och bibliotek som det föreskrivs om i 8 och 9 §. Enligt 1 mom. är kommunens

finansieringsandel 43 procent av de nämnda kostnaderna. Kommunernas finansieringsandel bestämmer samtidigt statsandelen, som alltså är 57 procent av det belopp som utgör grund för finansieringen. Enligt 4 mom. adderas vissa belopp till kommunernas finansieringsandel varför kommunernas finansieringsandel i praktiken är ca 54,25 procent av de nämnda driftkostnaderna för utbildningsväsen och bibliotek. På motsvarande sätt är statsandelen 2005 ca 45,75 procent av de nämnda kostnaderna.

Enligt förslaget ändras justeringsmekanismen för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. De priser per enhet som används som grund för finansieringen av utbildningsverksamhet och bibliotek skall liksom tidigare grunda sig på de faktiska kostnaderna, men kommunernas finansieringsandel skall i stället för i procent fastställas för en bestämd tidsperiod. Om finansieringsandelens procent skall alltid föreskrivas separat genom lag när kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras. Kommunernas procentandel som fastställs i samband med justeringen av kostnadsfördelningen skall beredas i anslutning till basserviceprogrammet och procentandelen skall motiveras i den regeringsproposition som avläts om detta. Priserna per enhet beräknas utifrån de faktiska kostnaderna vart fjärde år i stället för vart annat år. Dessutom skall man i fråga om de faktiska kostnaderna övergå till att använda uppgifter som är ett år äldre, vilket förbättrar förutsägbarheten när man gör upp ramar och budgeter för kommunerna och statsekonomin.

Samtidigt ändras de bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna som tillämpas vid beräkningen av det genomsnittliga priset per enhet för undervisningsverksamhet och bibliotek så att möjligheten att halvera de index som beskriver förändringar i kostnadsnivån slopas. Dessutom ändras fastställandet av indexet så att det bättre motsvarare undervisningsverksamhetens och bibliotekens kostnadsutveckling. Vid beräkningen av priset per enhet beaktas

förändringar i verksamhetens omfattning och art liksom för närvarande.

Enligt 1 mom. skall kommunernas finansieringsandel vara 54,70 procent 2006 och 2007.

Vid fastställandet av kommunernas finansieringsandel beaktas dessutom enligt 2 och 3 mom. för genomförandet av inbesparingar i den offentliga ekonomin de särskilda belopp som adderas till kommunens finansieringsandel enligt gällande 4 mom. Sådana är för det första det belopp per invånare som årligen adderas till kommunens finansieringsandel på basis av de nedskärningar i statsandelarna som genomförts för balansering av den offentliga ekonomin och som fås när 103,10 euro omräknas att motsvara den beräknade kostnadsnivån för finansåret. Till finansieringsandelen adderas också på basis av de kostnader för staten som stöd för skolor för studerande i gymnasier och yrkesutbildning och finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning medfört årligen per invånare ett belopp, som fås när 5,72 euro omräknas att motsvara den beräknade kostnadsnivån för finansåret. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall förändras på grund av den förslagna modellen för finansieringen av yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas lokalkostnader, föreslås att det till kommunens finansieringsandel också på basis av statens kostnader för finansieringen av yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas lokalkostnader årligen per invånare adderas ett belopp, som fås när 6,52 euro per invånare omräknas att motsvara den beräknade kostnadsnivån för finansåret. De två förstnämnda eurobeloppen har beräknats enligt kostnadsnivån 1998 och det sistnämnda enligt kostnadsnivån 2005.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 3 punkten med undantag för gällande 2 mom. Momentets 3 punkt stryks, eftersom det föreslås att kostnaderna för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt skall beaktas i finansieringen enligt pris per enhet så som det enligt förslaget förskrivs i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom.

Enligt förslaget skall 3 mom. ändras så att

de enheter som inte skall beaktas vid beräkningen av kommunens finansieringsandel skall nämnas under numrerade punkter. För den yrkespedagogiska lärarutbildningen beviljas statsandel i stället för det nuvarande statsunderstödet som i det närmaste motsvarar kostnaderna för utbildningen. Statsandelen skall beräknas enligt 20 §. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall bevaras oförändrad skall den yrkespedagogiska lärarutbildningens studerande och kostnader inte beaktas när kommunernas finansieringsandel beräknas enligt 9 §. En bestämmelse om detta tas in i 3 mom. 3 punkten.

10 §. *Kommunens finansieringsandel av driftkostnader för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning.* De nedskärningar i statsandelen per invånare i kommunen som nämns i motiveringen till 9 § har i praktiken också gällt olika verksamheter som nämns i finansieringslagen, bl.a. verksamhet enligt 10 och 14 §. Eftersom kostnadsfördelningen i det nya systemet granskas enligt statsandelens procentsatser, förutsätter detta att också statsandelarnas procentsatser omräknas för att motsvara den faktiska situationen. Till följd av detta kommer kommunernas andel av driftkostnaderna för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning att vara 70,30 procent i stället för 63 procent.

11 §. *Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftkostnader.* Enligt 3 mom. är den finansiering som beviljas för yrkesinriktad tilläggsutbildning 90 procent av det belopp som fås genom sammanräkning av antalet studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren och de priser per enhet som bestämts per studerandeårsverke. I fråga om utbildning för att utveckla personalen inom ett företag eller sammanslutning är finansieringen 50 procent av det belopp som beräknats på motsvarande sätt utifrån studerandeårsverken och priser per enhet. I fråga om yrkesutbildningen föreslås att beviljandet av en särskild statsandel för anläggningsprojekt slopas och att det s.k. investeringstillägg som adderas till finansieringen enligt 46 § 3 mom. slopas och man i stället övergår till ett system för

anläggningsprojekten som baserar sig på avskrivningar.

Som grund för beräkningen av statsandel för yrkesinriktad tilläggsutbildning används enligt 22 § i finansieringslagen det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning. De olika utbildningsområdenas priser per enhet utjämnas dock inte till skillnad från den grundläggande utbildningen till ett genomsnittligt pris, utan graderingarna görs direkt på genomsnittspriset. Av den anledningen är priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning högre än det genomsnittliga priset för grundläggande utbildning. Genom att i motsvarande grad minska antalet prestationer (studerandeårsverken) har priserna hållits inom ramarna för den totala statsandelsfinansieringen. Priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning stiger till följd av den föreslagna revideringen av systemet för anläggningsprojekt i och med att det genomsnittliga priset per enhet stiger. Till följd av finansieringssystemet stiger nivån på finansieringen för tilläggsutbildning inte i sig, men man skulle bli tvungen att onödigt mycket minska de studerandeårsverken som utgör prestationer.

Eftersom statsandelsfinansieringen per projekt för anläggningsprojekt skall slopas enligt förslaget också när det gäller tilläggsutbildning, kommer statens anläggningsprojektfinansierings andel i höjningen av priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning, dvs. den s.k. garantihöjningen, att via priset för grundläggande utbildning inverka också på priset per enhet för tilläggsutbildning och kompenserar på så sätt den slopade statsandelsfinansieringen. Av höjningen av priset per enhet för yrkesutbildning grundar sig knappt fyra procent på finansieringen av kommunernas finansieringsandel för anläggningsprojekt, dvs. beaktandet av det s.k. investeringstillägget i priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning, då det i dag beaktas som en särskild finansieringsandel. Detta investeringstillägg har inte ingått i statens finansieringsgrunder för tilläggsutbildning. På så sätt kommer investeringstilläggets andel inte att ingå i

priset per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning. Att skilja det från priset per enhet är dock tekniskt svårt och därför föreslås att investeringstillägget utesluts genom sänkning av statsandelsprocentsatserna för tilläggsutbildning. Av de ovan beskrivna anledningarna föreslås att statsandelen för yrkesinriktad tilläggsutbildning är 87 och 48 procent.

14 §. *Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete.* Med hänvisning till motiveringen till 10 § föreslås det att paragrafen ändras så att statsandelen för idrottsverksamhet och ungdomsarbete ändras från nuvarande 37 procent till 29,70 procent, vilket motsvarar situationen för närvarande.

16 §. *Genomsnittliga priser per enhet.* Hänvisningarna i 1 mom. till de bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna som tillämpas vid finansiering av undervisningsverksamhet ändras så att de motsvarar de förändringar av 3, 4 och 6 1 i nämnda lag som föreslås i denna proposition.

17 §. *Priserna per enhet för grundläggande utbildning.* De priser per enhet som används som grund för finansieringen av grundläggande utbildning skall liksom för närvarande grunda sig på de faktiska kostnaderna. Priserna per enhet skall dock enligt förslaget till ändring av 1 mom. beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna vart fjärde år och inte vartannat år som för närvarande. Dessutom skall de uppgifter om kostnaderna som används vid beräkningen vara ett år äldre än de uppgifter som används för närvarande. Vid beräkningen av priset per enhet skall kostnaderna liksom för närvarande justeras på basis av verksamhetens art och omfattning så som bestäms i lagen om statsandelar till kommunerna.

Enligt förslaget skall 2 mom. ändras så att graderingen av priserna per enhet förenklas och vikten på de faktorer som bestämmer priset per enhet ändras. Antalet elever med ett främmande språk som modersmål blir en ny grund för graderingen. Invandrare och andra elever som har ett främmande språk som modersmål medför extra kostnader för kommunerna i och med att den kulturella

mångfalden ökar. Extra kostnader medför t.ex. ordnandet av religionsundervisning och stödundervisning, vilket inte beaktas i de nuvarande grunderna för graderingen av priserna per enhet.

Vid beräkningen av det belopp som bestäms enligt befolkningstätheten och nyckeltalet slopas granskningen av korrelationen mellan befolkningstätheten och nyckeltalen och de per elev beräknade kostnaderna som räknas ut vartannat år med hjälp av regressionsanalys. I stället för det nuvarande sättet att bestämma beloppet fastställs i statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet koefficienter för de olika delarna i priset per enhet och ändringar av dessa sker genom ändring av lagstiftningen. Koefficienterna bestäms så att de så väl som möjligt beskriver de olika faktorernas inverkan på kostnaderna för den grundläggande utbildningen.

Vid graderingen av priset per elev för den grundläggande utbildningen användes enligt 2 mom. följande grunder: befolkningstäthet, skolnät, antalet elever i årskurserna 7—9 (högstadiet), antalet mycket gravt utvecklingsstörda elever (EHA2), antalet andra elever som omfattas av förlängd läroplikt, antalet andra specialelever, antalet elever som deltar i svenskspråkig undervisning, antalet elever med ett främmande språk som modersmål, karaktären av skärgårdskommun samt tvåspråkighet. Priserna per enhet som räknats enligt de ovan nämnda grunderna jämnas ut enligt ett genomsnittligt pris per enhet med en särskild utjämningskoefficient. I 2 mom. bibehålls möjligheten att undervisningsministeriet av särskilda skäl kan höja priset per enhet för grundläggande utbildning.

Avsikten är att det genom förordning av statsrådet föreskrivs att befolkningstätheten påverkar priset per enhet endast i de kommuner där befolkningstätheten är mindre än 40 invånare per kvadratkilometer. Som grund för bestämmandet av priset per enhet används befolkningstäthetens naturliga logaritm.

Avsikten är att det genom förordning av statsrådet skall föreskrivas att skolnätsfaktorn

skall beaktas om kommunens befolkningstäthet är lägre än fyra invånare per kvadratkilometer. Skolnätsfaktorn skall vara glidande mellan 3—4 invånare per kvadratkilometer. Antalet kommuner där befolkningstätheten var lägre än fyra invånare per kvadratkilometer var 2004 sammanlagt 52 och antalet skärgårdskommuner 14. I dessa kommuner fanns det sammanlagt 27 300 elever, vilket är något under 5 procent av antalet elever inom den grundläggande utbildningen.

Enligt den föreslagna paragrafen är definitionen på skolnätsfaktorn oförändrad, dvs. grunden för graderingen skall för årskurserna 1—6 vara skolor med mindre än 80 elever och för årskurserna 7—9 undervisning som ordnats för under 180 elever med samma språk.

18 §. Priserna per enhet för gymnasier. I paragrafens 1 mom. görs motsvarande ändringar som i fråga om priserna per enhet för grundläggande utbildning i 17 § 1 mom. Också vid beräkningen av priserna per enhet för gymnasier övergår man till justering vart fjärde år samt till att använda ett år äldre kostnadsuppgifter.

19 §. Priserna per enhet för yrkesutbildning. Liksom i fråga om beräkningen av priserna per enhet för grundläggande utbildning och för gymnasier utifrån de faktiska kostnaderna skall också beräkningen av priserna per enhet för yrkesutbildning enligt förslaget genomföras vart fjärde år. Dessutom skall de uppgifter om kostnaderna som används vid beräkningen vara ett år äldre än de uppgifter som används för närvarande. Ändringen görs i 1 mom.

Till de riksomfattande totalkostnader som nämns i 1 mom. fogas till skillnad från tidigare utbildningsanordnarnas bokföringsmässiga avskrivningar för yrkesutbildningsverksamhet. Samtidigt slopas beviljandet av särskild statsandel för yrkesutbildningens anläggningsprojekt som det föreskrivs om i 5 kap. samt det s.k. investeringstillägg som adderas till finansieringen enligt 46 § 3 mom. I fortsättningen skall inte heller s.k. små projekt som understiger 320 000 euro längre tas ingå de kostnader som används vid

beräkningen av priset per enhet, om inte det inte är fråga om omkostnader på årsnivå enligt bokföringen. Betald hyra räknas fortsättningsvis till kostnadsbasen, men de särskilda höjningarna av priset per enhet till följd av hyreskostnader slopas. Enligt förslaget skall finansieringen av anläggningsprojekt bibehållas vid nivån i statsbudgeten för 2005 under en övergångsperiod genom att priset per enhet höjs med en s.k. garantisumma som beräknas på basis av avskrivningarna. Ändringen påverkar indirekt också de belopp enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som bestäms med hjälp av priset per enhet för yrkesutbildning. Sådana är priset per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas som läroavtalsutbildning, priset per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning per studerandeårsverke och inkvarteringstillägget för grundläggande utbildning, gymnasier och yrkesutbildning samt vissa graderingsgrunder. Närmare bestämmelser om beaktandet av avskrivningarna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om graderingen av priserna per enhet för yrkesutbildning. Som en ny grund för graderingen införs resultatet av utbildningsanordnarens verksamhet. Resultatet mäts utgående från sysselsättningen av studerande, övergången till fortsatta studier, avbrytande av utbildningen samt studietid och personalens resultat (behöriga lärare och personalutveckling). I 2 mom. föreskrivs att den andel som bestäms på basis av resultat kan utgöra högst två procent av de kostnader som används vid beräkningen av priserna per enhet.

Resultatbaserad finansiering så som en del av den kalkylerade finansieringen skall grunda sig på den helhet som bildas av de mätare som beskriver resultaten och ett resultatfinansieringsindex som förenar dem. Resultatet mäts inte med en enda faktor, utan med hjälp av flera faktorer som bildar en helhet. Uppgifterna för resultatindexet grundar sig på Statistikcentralens personstatistik och Undervisningsstyrelsens kostnadsenkät.

Närmare bestämmelser om grunderna för

den resultatbaserade finansieringen utfärdas genom förordning av statsrådet. Vidare skall det föreskrivas att höjningen av priset per enhet gäller två tredjedelar av utbildningsanordnarna i den ordning som resultatfinansieringsindexet anger. Om uträkningen av resultatfinansieringsindexet och de olika resultatbeskrivande faktorernas vikt vid uträkningen av indexet föreskrivs genom förordning.

Sysselsättningsmätaren beskriver hur de som genomgått utbildningen har placerat sig i arbetslivet. När utbildningsanordnarna jämförs beaktas de regionala skillnaderna så att utgångspunkten alltid är sysselsättningssituationen bland unga i den kommun där eleven är bosatt/i den ekonomiska region där elevens hemort ligger. Också specialundervisningens negativa inverkan på sysselsättningen neutraliseras. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 40 procent. Fortbildningsmätaren beskriver hur de som genomgått utbildning fortsatt i en utbildning på högre nivå. Fortbildningsmätaren beaktar också studenters och specialstuderandes benägenhet att fortsätta studera. Skillnaden beaktas så att utbildningsanordnare med olika elevmaterial kan jämföras. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 15 procent.

Avbrytarmätaren beskriver i vilken mån studerande avbryter sina studier i utbildningssystemet utan att avlägga examen eller placera sig på arbetsmarknaden. I mätaren ingår också läroavtalsstuderande. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 14 procent. Studietidsmätaren beskriver examens omfattning under motsvarande tid, tre år, genom de utexaminerades andel av de som inledde studierna. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 14 procent.

Läraryrkesmätaren beskriver utbildningsanordnarnas andel behöriga lärare. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 11 procent. Personalutvecklingsmätaren beskriver utbildningsanordnarens ekonomiska insatser för att komplettera och upprätthålla personalens yrkesfärdighet. Personalens kompetens är av stor betydelse för verksamhetens resultat. Särskilt lärarnas

arbetslivskompetens och upprätthållandet av lärarnas arbetsförmåga är viktigt. Mätarens vikt vid beräkningen av indexet är 6 procent.

De ovan beskrivna mätarna förenas i ett resultatfinansieringsindex. Ju högre värde på indexet desto bättre är anordnarens resultat. Utbildningsanordnarna ställs i ordningsföljd enligt resultatfinansieringsindexet.

Enligt 2 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet om gradering på basis av specialundervisning och andra faktorer som i väsentlig utsträckning inverkar på kostnaderna. Priserna per enhet höjs på basis av inkvarteringsförmåner. Grunderna för detta och vissa graderingsgrunder i fråga om specialundervisning baserar sig på det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning. Med anledning av garantisummans höjande verkan på det genomsnittliga priset utreds behovet av att ändra de ovan nämnda höjningarna och graderingarna av priset per enhet.

I och med övergången till ett nytt system för finansieringen av anläggningsprojekt slopas också statsandelen som beviljas för särskilda hyreskostnader som godkänns av undervisningsministeriet. Därför föreslås att 5 mom. som behandlar höjningen av priset per enhet på basis av hyreskostnader stryks.

Vidare föreslås att procenten för fastställande av priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning i 7 mom. ändras så att den nuvarande nivån på finansieringen av läroavtalsutbildning kan bibehållas. Med hänvisning till motivering för 2 mom. föreslås att procenten för fastställande av priset per enhet för läroavtalsutbildning ändras från 80 procent till 77 procent av det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning.

20 §. *Priserna per enhet för yrkeshögskolor.* Enligt förslaget skall paragrafen ändras i sin helhet. Priserna per enhet skall beräknas på ett sätt som till många delar skiljer sig från de gällande bestämmelserna och de skall i högre grad grunda sig på kalkyler än tidigare. Det nya beräkningssättet ändrar finansieringen av yrkeshögskolorna så att den blir stabilare och mer förutsägbar än tidigare. Grunderna för finansieringen motiverar också i högre grad

till utvecklande och effektivisering av verksamheten.

Enligt 1 mom. skall grunden för beräkningen av priserna per enhet vara yrkeshögskolornas riksomfattande totalkostnader. Priserna per enhet skall beräknas vart fjärde år, på samma sätt som för grundläggande utbildning, gymnasier och yrkesutbildning. Dessutom skall de uppgifter om kostnaderna som används vid beräkningen vara ett år äldre än de uppgifter som används för närvarande. Till kostnader räknas, liksom för närvarande, utgifter som föranleds av verksamhet enligt yrkeshögskolelagen. En ändring är att också att utgifter för yrkespedagogisk lärarutbildning, med undantag för trafiklärarutbildning, skall räknas till kostnaderna. I 23 § föreskrivs vilka kostnader som inte skall beaktas vid beräkning av priserna per enhet. Kostnaderna skall inte längre bestämmas utgående från antalet examina.

Enligt 2 mom. fogas till de riksomfattande totalkostnader som nämns i 1 mom. i avvikelse från nuvarande praxis yrkeshögskolornas bokföringsmässiga avskrivningar för yrkeshögskoleverksamheten. Samtidigt slopas också beviljandet av särskild statsandel för yrkeshögskolornas anläggningsprojekt som det föreskrivs om i 5 kap. samt det s.k. investeringstillägg som adderas till finansieringen enligt 46 § 3 mom. I fortsättningen skall inte heller s.k. små projekt som understiger 320 000 euro längre tas upp i de kostnader som används vid beräkningen av priset per enhet, om inte det inte är fråga om omkostnader på årsnivå enligt bokföringen. Betald hyra räknas fortsättningsvis till kostnadsbasen, men de särskilda höjningarna av priset per enhet till följd av hyreskostnader slopas. Närmare bestämmelser om beaktandet av avskrivningarna kan enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 3 mom. skall priserna per enhet, liksom för närvarande, fastställas utifrån de kostnader som utgör grund för finansieringen.

I 4 mom. föreskrivs om fastställandet och beräkningen av priserna per enhet för en

yrkeshögskola. Enligt 16 § 2 mom. bestäms priserna per enhet av undervisningsministeriet. Priserna per enhet skall användas för att fördela den årliga finansieringen till yrkeshögskolorna mellan yrkeshögskolornas huvudmän. Grunden för beräkningen av priserna per enhet skall vara de riksomfattande totalkostnader som bestäms enligt 1 och 2 mom., och som i enlighet med 16 § har justerats p.g.a. en eventuell ändring av verksamhetens omfattning och art samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån. Priserna per enhet fastställs, liksom för närvarande, per elev.

Priset per enhet för en yrkeshögskola bildas av två kalkylerade delar. Den ena delen bestäms enligt antalet studerande och den andra enligt avlagda examina. Enligt antalet studerande fördelas 70 procent av det totala beloppet och enligt antalet examina 30 procent. Priset per enhet för en yrkeshögskola bestäms på basis av studerandeantalets andel av samtliga yrkeshögskolors sammanlagda antal studerande och de avlagda examinas andel av det sammanlagda antalet examina vid alla yrkeshögskolor.

Andelen studerande bestäms per utbildningsområde. Om yrkeshögskolornas utbildningsområden föreskrivs i 1 § i statsrådets förordning om yrkeshögskolor. Utbildningsområdena är det humanistiska och pedagogiska området, kultur, det samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området, det naturvetenskapliga området, teknik och kommunikation, naturbruk och miljöområdet, social-, hälso- och idrottsområdet samt turism-, kosthålls- och ekonomibranschen.

Om beräkningen av priset per enhet föreskrivs med stöd av 4 mom. närmare genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs bl.a. om hur antalet studerande och antalet examina beräknas. Antalet studerande skall beräknas på basis av antalet nybörjarplatser och antalet vuxenstuderande enligt den överenskommelse mellan undervisningsministeriet samt yrkeshögskolan och skolans huvudman som

avses i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen. Antalet studerande per utbildningsområde multipliceras med koefficienten 3,5 eller 4 som beskriver den genomsnittliga omfattningen av examen inom respektive utbildningsområde. Vid beräkningen av antalet examina används det genomsnittliga antalet examina under två år före fastställandet av priset per enhet. När antalet examina räknas ut viktas de med koefficienten 3,5 eller 4 som beskriver examinas omfattning. Avsikten är också att det genom förordning skall föreskrivas att, när det vid yrkeshögskolan ordnas utbildning som hör till två eller fler utbildningsområden eller yrkespedagogisk lärarutbildning vid sidan om annan utbildning, den andel i priset per enhet som bestäms enligt antalet studerande skall bestämmas på basis av det vägda medeltalet som beräknats på kostnaderna för utbildningen som hör till olika utbildningsområden och antalet studerande i yrkespedagogisk lärarutbildning samt per utbildningsområde och särskilt för den yrkespedagogiska lärarutbildningen.

I 4 mom. ingår enligt förslaget ett bemyndigande att utfärda förordning som liknar det nuvarande bemyndigandet enligt vilket undervisningsministeriet av särskilda skäl kan höja priset per enhet för en yrkeshögskola. En höjning av priset per enhet som är beroende av provning ökar inte, liksom inte heller för närvarande, stats finansiering, men den påverkar fördelningen av basfinansieringen mellan yrkeshögskolorna. Höjningar av priset per enhet enligt provning har under flera år beviljats de svenska yrkeshögskolorna, som till följd av utbildningsansvaret har ett brett utbud på utbildningar och ett litet potentiellt studerandeantal. Avsikten är att detta förfarande fortsätter och att också skillnaderna i utbildningsområdenas kostnadsstruktur beaktas. Avsikten är att höjningen av priset per enhet enligt provning också skall användas vid behov under en övergångsperiod för att utjämna förändringar som uppstår i finansieringsbeloppen när den nya lagstiftningen införs. Höjningar av priset per enhet enligt provning kan också användas när kostnaderna är höga för undervisning som ordnas för handikappade studerande

eller studerande som av någon annan anledning behöver särskilt stöd. En höjning av priset per enhet enligt provning görs i regel på ansökan.

Paragrafens 5 mom. motsvarar lagens gällande 20 § 6 mom. De riksomfattande totalkostnaderna som avses i 1 mom. och beloppet av de avskrivningar som avses i 2 mom. utreds vart fjärde år och de utgör grund för beräkningen av priserna per enhet under fyra år. Priserna per enhet skall fastställas årligen för yrkeshögskolorna.

21 §. *Priserna per enhet för grundläggande konstutbildning.* Priserna per enhet skall enligt förslaget till ändring av 2 mom. beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna vart fjärde år och inte vartannat år som för närvarande. Dessutom skall de uppgifter om kostnaderna som används vid beräkningen vara ett år äldre än de uppgifter som används för närvarande.

23 §. *Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet.* Enligt förslaget skall tillämpningspraxis för finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget tas in i paragrafen i ett nytt 2 mom. Enligt gällande praxis får endast kostnader som inte täcks av finansiering ur Europeiska gemenskapernas budget och motsvarande särskilda nationella finansiering ur statsbudgeten räknas som driftkostnader som finansieras enligt denna lag.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket överlappande finansiering elimineras genom att ett belopp motsvarande de statsandelar som beviljas verksamhet som med stöd av 42 § i finansieringslagen och 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen omfattas av statlig finansiering dras av från verksamhetens totalkostnader (nettning). Ändringen sänker både statsandelen och kommunernas finansieringsandel. Undervisningsministeriet gör avdraget från kostnadsbasen för verksamheten enligt de understöd som beviljats verksamheten under det år då kostnaderna beräknats.

Nettningen skall inte omfatta det belopp som motsvarar den resultatbaserade finansieringen som beviljas på basis av verksamhetens resultat med stöd av 33 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen och inte heller

statsunderstöd som i sin helhet grundar sig på statsbudgeten.

Enligt den gällande lagen beaktas kalkylerade avskrivningar inte vid beräkningen av de priser per enhet för driftskostnader som används som grund för statsandelen. Eftersom det föreslås att kostnaderna för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt skall beaktas genom avskrivningar i finansieringen som grundar sig på pris per enhet så som det enligt förslaget förskrivs i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom., fogas ett nytt 4 mom. till paragrafen som innehåller ett omnämnande av detta undantag.

23 b §. *Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007.* Det föreslås att 1 och 2 mom. ändras därför att priserna per enhet skall beräknas på de faktiska riksomfattande totalkostnaderna nästa gång först för 2008 och inte 2007.

24 §. *Priserna per enhet för bibliotek.* Enligt förslaget skall paragrafen ändras i sin helhet. Den på bosättningsstrukturen baserade beräkningen av bibliotekens kostnader slopas och i stället införs en enda kostnadsbas och ett enda pris per enhet. Priset per enhet skall dock graderas i glest befolkade kommuner och skärgårdskommuner på ett sätt som det föreskrivs närmare om genom förordning av statsrådet. Enligt kostnadsutredningarna är kostnaderna högre än genomsnittet i dessa kommuner. Avsikten är att det skall föreskrivas att kommuner där befolkningstätheten underskrider fem personer per kvadratkilometer är glest befolkade kommuner. Priset per enhet skall vara 20 procent högre i kommuner där befolkningstätheten är högst 2 och i skärgårdskommuner och 10 procent högre i kommuner där befolkningstätheten är över 2 men under 5.

Dessutom skall undervisningsministeriet enligt 2 mom. höja priset per enhet för sådana kommuner som skall driva ett centralbibliotek eller ett landskapsbibliotek. Höjningen bestäms så att den täcker de skäligen kostnader som en särskild uppgift som givits kommunen medför. När undervisningsministeriet fastställer nivån på höjningen skall ministeriet vart fjärde år

tillsammans med bibliotekets huvudman utreda de nämnda kostnaderna. Undervisningsministeriet kan höja priset per enhet också på grund av en annan särskild uppgift som givits biblioteket. I paragrafen ingår en hänvisning till lagens 16 § i fråga om bestämmande av det genomsnittliga priset per enhet. Priserna per enhet fastställs av undervisningsministeriet. Priserna per enhet skall fastställas så att de belopp som beräknats enligt priserna per enhet och som används som grund för finansieringen sammanräknade motsvarar de belopp som beräknas enligt det genomsnittliga priset per enhet.

Också vid beräkningen av priserna per enhet för bibliotek övergår man till att använda ett år äldre kostnadsuppgifter.

Enligt 3 mom. avdras från kostnadsbasen på motsvarande sätt som det föreskrivs om i 23 § ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som I periodiseringsbestämmelsen beviljas bibliotek med stöd av 42 §.

24 a §. *Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007.* I periodiseringsbestämmelsen om priset per enhet för bibliotek görs en motsvarande ändring som i 23 b § med anledning av att året för vilket priset per enhet beräknas ändras.

28 §. *Priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar.* Det föreslås att sättet att bestämma priset per enhet för ett kalkylerat årsverke när det gäller museer, teatrar och orkestrar ändras och att det föreskrivs enhetligt om beräkningen av priserna per enhet i denna paragraf. Priserna per enhet beräknas särskilt för varje form av institution vart fjärde år enligt de faktiska riksomfattande totalkostnaderna. Priserna per enhet, också i fråga om teatrar, justeras enligt lag med förändringar i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art.

Beräkningen av kostnaderna för varje form av institution skall dock enligt övergångsbestämmelsen för första gången tillämpas först för 2008. Övergången till ett eget pris per enhet för varje form av institution sker dessutom periodvis under 2008—2010. Detta genomförs så att de priser per enhet som beräknas enligt de

bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft jämförs med de priser per enhet som beräknats på de faktiska kostnaderna för varje form av institution på det sätt som föreslås i denna proposition. Av skillnaden beaktas 33 procent i priserna per enhet för 2008, 66 procent i priserna per enhet för 2009 och 2010 beräknas priserna per enhet på de faktiska kostnaderna.

I fråga om beräkningen av de kostnader som används som grund för beräkningen av priserna per enhet tillämpas bestämmelserna i 23 § om kostnader som inte skall beaktas vid beräkningen. Från kostnadsbasen avdras ett belopp motsvarande statsunderstöd som beviljats för samma verksamhet med stöd av finansieringslagen samt 6 a § 2 mom. i teater- och orkesterlagen samt 4 a § i museilagen.

29 §. Priset per enhet för orkestrar. Med hänvisning till motiveringen till 28 § föreslås att paragrafen stryks.

30 §. Priset per enhet för teatrar. Med hänvisning till motiveringen till 28 § föreslås att paragrafen stryks.

31 §. Anläggningsprojekt. Eftersom det föreslås att kostnaderna för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt skall beaktas vid finansieringen enligt pris per enhet för driftskostnader så som det föreskrivs i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom., stryks omnämmandet av yrkesutbildning och yrkeshögskolor i 2 och 3 mom.

43 §. Statunderstöd för trafikläraryrkesutbildning samt undervisning på samiska och i samiska. Enligt 1 mom. beviljas huvudmannen för en yrkeshögskola ett särskilt statsunderstöd för läraryrkesutbildning. Så som det konstateras ovan, föreslås det att statsandel i stället för statsunderstöd skall beviljas för yrkespedagogisk läraryrkesutbildning. Trafikläraryrkesutbildning som ges vid yrkeshögskolan Hämeen ammattikorkeakoulu, skiljer sig beträffande kostnader och omfattning från annan läraryrkesutbildning. Det föreslås att det för trafikläraryrkesutbildning på samma sätt som för närvarande beviljas statsunderstöd enligt 1 mom. som i det närmaste motsvarar kostnaderna för utbildningen. Rubriken för paragrafen ändras så att den av den

yrkespedagogiska läraryrkesutbildningen endast gäller trafikläraryrkesutbildning.

44 §. Beräkning av antalet elever, studerande och examina. Enligt förslaget ändras hela paragrafen. Texten i gällande 1 och 2 mom. förenas i ett nytt 1 mom. Paragrafens 1 mom. skall innehålla en bestämmelse som klargör beräkningen av det antal studerande som används som grund för finansieringen av grundläggande yrkesutbildning. Enligt paragrafen skall finansieringen för finansåret beräknas på samma sätt som för närvarande enligt det genomsnittliga antalet studerande under året före finansåret. Om det totala antalet studerande enligt tillståndet att ordna grundläggande yrkesutbildning har överskridits, skall finansieringen i förskott dock enligt förslaget bestämmas enligt det totala antalet studerande enligt tillståndet. Bemyndigandet att utfärda förordning i gällande 1 mom. ersätts med ett bemyndigande i 4 mom. som gäller beräkningen av antalet elever och studerande och examina.

Enligt 2 mom. slopas beräkningen av antalet studerande den 20 januari och 20 september när det gäller finansiering för yrkeshögskolor. I stället skall studerandeantalet bestämmas enligt antalet nybörjarplatser och antalet vuxenstuderande i den överenskommelse som avses i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen. Det antal studerande som används vid beräkningen av finansieringen är slutgiltigt och faktiska ändringar i studerandeantalet kan inte beaktas i efterskott. Samma kalkylerade studerandeantal skall också användas för beräkningen av den andel av priserna per enhet som räknas ut per studerande. Ändringen innebär att finansieringen blir mer förutsägbar. Om beräkningen av studerandeantalet föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

Avsikten är att det i finansieringsförordningen skall tas in bestämmelser enligt vilka det kalkylerade antalet studerande som skall användas som grund för finansieringen fås genom att antalet nybörjarplatser enligt den överenskommelse som avses i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen multipliceras för varje utbildningsområde

med en koefficient som beskriver omfattningen av de examina som kan avläggas inom respektive utbildningsområde. Nybörjarplatserna inom kultur, teknik och kommunikation samt naturbruk och miljöområdet multipliceras med koefficienten 4 och nybörjarplatserna inom humanistiska och pedagogiska, samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området, social-, hälso- och idrottsområdet samt turism-, kosthålls- och ekonomibranschen med koefficienten 3,5. Till detta studerandeantal adderas antalet studerande enligt överenskommelsen som avlägger yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen som ordnas som vuxenutbildning, specialiseringsstudier samt deltar i yrkespedagogisk lärarutbildning. Det kalkylerade antalet studerande som deltar i utbildning som ordnas som vuxenutbildning och som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och i specialiseringsstudier placeras i de olika utbildningsområdena i samma förhållande som det finns studerande inom de olika utbildningsområdena det år då priset per enhet fastställs.

Utöver studerandeantalet påverkas beloppet av finansieringen av antalet examina som avlagts vid yrkeshögskolorna. Om beräkningen av antalet examina föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet. Avsikten är att det i finansieringsförordningen tas in bestämmelser enligt vilka det antal examina som används som grund vid beräkningen av finansieringen skall vara det genomsnittliga antalet examina som avlagts under två år före året då priset per enhet fastställdes viktade med de koefficienter som beskriver examinas omfattning. Samma kalkylerade antal examina skall också användas när de andelar av priserna per enhet som bestäms enligt antalet examina räknas ut.

En bestämmelse enligt vilken finansieringen kan lämnas obehiljad i fråga om elever och studerande som inte anmälts till statsbidragsmyndigheten inom föreskriven tid som för närvarande finns i 19 § 2 mom. i förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet tas in i paragrafens 3 mom.

Bemyndigandet att utfärda förordning om beräkningen av antalet elever, studerande och examina som för närvarande finns i 3 mom. tas in i 4 mom. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om beräkningen av de antal elever, studerande och examina som skall användas vid bestämmandet av finansieringen.

45 §. Beviljande och justering av finansiering. Vid beräkningen av finansieringen för yrkeshögskolorna används antalet studerande i målöverenskommelserna, och de justeras inte enligt beräkningsdagens faktiska antal studerande så som i fråga om grundläggande utbildning, gymnasier och grundläggande yrkesutbildning. Ett omnämmande om detta förfarande som gäller yrkeshögskolorna tas in i 2 mom. Vidare föreslås att det i 2 mom. tas in en bestämmelse som preciserar gällande lagstiftning. Enligt bestämmelsen skall finansieringen inom den grundläggande yrkesutbildningen justeras högst i enlighet med det totala antalet studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning. I tillståndet att ordna grundläggande yrkesutbildning fastställs det totala årliga antalet studerande och maximimängden utbildning som förbereder för fristående examina inom den grundläggande yrkesutbildningen. Enligt förslaget skall man vid justeringen av finansieringen för finansåret kontrollera om utbildningsanordnaren överskridit det totala antalet studerande.

46 §. Utbetalning av finansiering av driftskostnader. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om betalningen av ett s.k. investeringstillägg till anordnare av grundläggande yrkesutbildning och huvudmän för grundläggande yrkesutbildning. Enligt förslaget upphävs 3 mom., eftersom kostnaderna för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt skall beaktas i finansieringen enligt pris per enhet för driftskostnaderna i enlighet med föreslagna 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. Samtidigt ändras 5 och 6 mom. genom att det s.k. investeringstilläggets andel som adderas till grunden för statsandelen stryks från bestämmelserna.

47 a §. Avbrytande av utbetalning. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs om statsbidragsmyndighetens rätt att bestämma att utbetalningen av statsandel eller statsunderstöd som beviljats enligt lagen avbryts. Bestämmelserna om avbrytande av utbetalning har ansetts vara nödvändiga inom undervisnings- och kultursektorn eftersom finansieringen till många delar grundar sig på verksamhetens faktiska omfattning och eftersom det bland anordnarna finns många privata inrättningar och stiftelser, för vilka gäller att förutsättningarna för verksamheten kan förändras på grund av omständigheterna och verksamheten kan upphöra t.ex. av ekonomiska skäl.

Avbrytande av utbetalning är en tillfällig säkerhetsåtgärd, som innebär att utbetalningen avbryts medan en närmare utredning görs. Efter utredningen skall statsbidragsmyndigheten fatta beslut om utbetalningen skall fortsätta eller avslutas och om bidraget eventuellt skall betalas tillbaka. Ett administrativt beslut skall fattas om avbrytande av utbetalning. Ändring kan sökas i beslutet i enlighet med 56 §.

Grunderna för avbrytande av utbetalning motsvarar grunderna för avbrytande av utbetalningen av statsunderstöd i 19 § i statsunderstödslagen (688/2001). Enligt punkt 1 kan också verksamhet som i väsentlig utsträckning strider mot de bestämmelser som gäller verksamheten leda till att utbetalningen avbryts.

49 §. Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt. Enligt förslaget skall paragrafen ändras i sin helhet. Det föreslås att den föreskrivna tiden inom vilken statsandelar skall återbetalas förkortas från 30 år till 15 år. Förslaget motsvarar lagen om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (716/2002) som trädde i kraft fr.o.m. ingången av 2004. Ändringen omfattar inte villkor som avtalats genom överlåtelseavtal i samband med överlåtelser av statens yrkesläroanstalter utan ersättning i anslutning till kommunalisering eller privatisering. I samband med de överlåtelseavtal som ingicks vid kommunaliseringen av statens läroanstalter 1993—1997 hänvisades till 44 § i den då gällande lagen om finansiering av

undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992), enligt vilken det inte hade bestämts någon gräns för återbetalningsskyldigheten. När statens läroanstalter privatiserades var återbetalningsskyldigheten 30 år enligt en gällande ändring av finansieringslagen (1151/1996). Antalet privatiserade statliga läroanstalter är litet.

Vidare föreslås det att statsbidragsmyndighetens prövningsrätt i fråga om beslut om återbetalningens storlek samt beslut om att inte kräva återbetalning preciseras. I 1 mom. föreskrivs inte längre att en proportionell del motsvarande statsandelen i sin helhet eller delvis skall återbetalas. Det innebär att statsbidragsmyndigheten kan fatta beslut om allt som hänför sig till en återbetalning med beaktande av att återbetalning inte behöver påföras överhuvudtaget. En ändring i jämförelse med den gällande bestämmelsen är också att, när egendom överläts till någon annan som använder den för verksamhet som berättigar till statsandel behöver återbetalning till följd av denna överlåtelse inte påföras om överlåtaren i samband med överlåtelsen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillor som de som gäller överlåtaren av egendomen.

En ändring av återbetalningstiden som motsvarar 1 mom. görs också i 2 mom. som gäller försäkringsersättning och annan ersättning. I 3 mom. ersätts uttrycket vederbörande ministerium med statsbidragsmyndighet. Till övriga delar motsvarar innehållet i momentet gällande 3 mom.

54 §. Skyldighet att lämna upplysningar, granskningsrätt och handräckning till myndighet. Det föreslås att nya 2—4 mom. fogas till paragrafen. I momenten föreskrivs om granskningsrätt och handräckning.

Enligt det gällande 1 mom. är finansieringstagare skyldiga att tillställa statsbidragsmyndigheten de upplysningar som behövs för att bestämma finansieringen. Om statsbidragsmyndighetens rätt att kontrollera att uppgifterna är riktiga finns inga särskilda bestämmelser i den gällande

lagen. Med beaktande av att finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet i stor utsträckning grundar sig på verksamhetens faktiska omfattning och anordnarna är såväl kommuner, samkommuner som privata inrättningar och stiftelser, har det dock i praktiken ansetts nödvändigt att göra kontroller i samband med finansieringen. Kontroller har genomförts årligen och de har gällt både kostnader som utgör grund för finansieringen och antalet elever, studerande och andra grunder för finansieringen. Granskningen har utförts av tjänstemän vid utbildningsstyrelsen. I allmänhet har beslutet om granskning fattats av undervisningsministeriet.

Genom 2 mom. fastställs nuvarande granskningspraxis. För närvarande grundar sig granskningen på finansieringstagarens samtycke. För säkerhets skull tas bestämmelser om granskarnas rätt att få tillträde till lokaler som skall granskas och rätt att omhänderta material som är föremål för granskning in i 2 och 3 mom. Dessutom innehåller 4 mom. bestämmelser om undervisningsministeriets och undervisningsstyrelsens rätt att vid behov få handräckning av polis- och utskökningsmyndigheter. Bestämmelserna i 2—4 mom. motsvarar i tillämpliga delar 16—18 § i statsunderstödslagen.

57 b §. Tillämpningen av vissa bestämmelser i statsunderstödslagen. Paragrafen är ny. Enligt 3 § 2 mom. i statsunderstödslagen tillämpas statsunderstödslagen inte på statsandel eller statsunderstöd enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Till följd av detta har man varit tvungen att till beslut om statsunderstöd som fattas med stöd av lagen foga flera villkor som motsvarar bestämmelserna i statsunderstödslagen. Eftersom det inte finns några särskilda grunder för att statsunderstödslagen inte också skulle kunna tillämpas på statsunderstöd som beviljas enligt denna lag, föreslås det att en hänvisning till statsunderstödslagen tas in i lagen. En motsvarande ändring beträffande lagens tillämpningsområde görs också i 3 § 2 mom. i statsunderstödslagen.

Ikraftträdandebestämmelse.

Lagen

föreslås träda i kraft vid ingången av 2006. Lagen tillämpas redan hösten 2005 när de genomsnittliga priserna per enhet bestäms för 2006 och priserna per enhet fastställs.

Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen bestämmelserna i lagens 17—21 och 24 § som gäller beräkningen av priserna per enhet på basis av de faktiska kostnaderna, tillämpas dock för första gången när priserna per enhet för 2008 räknas ut och fastställs.

Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen gäller i fråga om grunderna för fastställandet av statsandel, kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen samt bestämmande av kostnadsnivån vad som bestäms i 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna som ingår i denna proposition.

Enligt 4 mom. skall priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar för 2006 och 2007 beräknas och fastställas enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft. Kostnaderna skall först 2008 för första gången beräknas och priserna per enhet fastställas enligt de faktiska kostnaderna för varje form av institution. Dessutom föreslås att priserna per enhet för 2008 och 2009 beräknas så att priserna per enhet som beräknats enligt de tidigare bestämmelserna jämförs med de priser per enhet som beräknas enligt denna lag. I priserna per enhet för 2008 beaktas 33 procent av skillnaden och i priserna per enhet för 2009 beaktas 66 procent av skillnaden.

I 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen bestäms om övergångsarrangemang som gäller reformen av finansieringssystem av investeringar för yrkesutbildning och yrkeshögskolor. Anläggningskostnader för lokaler och utrustning samt annan anskaffning av egendom beaktas i finansieringen enligt pris per enhet genom de avskrivningar som yrkesutbildningsanordnarna och huvudmännen för yrkeshögskolorna gör i bokföringen. Yrkeshögskolorna och yrkesutbildningsanordnarna har fortfarande klart färre avskrivningar som ansluter till anläggningsprojekt än den nuvarande finansieringsnivån för investeringar.

Yrkeshögskolornas och yrkesutbildningens avskrivningar 2000—2003:

	2000 (1 000 euro)	2001 (1000 euro)	2002 (1000 euro)	2003 (1000 euro)
Yrkeshögskolornas avskrivningar	22 619	23 664	29 466	32 402
Yrkesutbildningens avskrivningar	57 192	56 517	57 788	65 520

En betydande del av yrkeshögskolornas och yrkesutbildningens fastigheter har donerats av staten. Också de statsandelar som beviljats anläggningsprojekt inverkar minskade på värdena i balansräkningen. Därför är det nödvändigt att föreskriva om en höjning av priset per enhet enligt den nuvarande finansieringsnivån under en övergångsperiod. Enligt den nuvarande finansieringsnivån är beloppet för yrkesutbildning 831,32 per studerande och för yrkeshögskolorna 487,31 per kalkylerad studerande. Om yrkesutbildningsanordnarnas och huvudmännens för yrkeshögskolorna bokföringsmässiga avskrivningar understiger dessa belopp, höjs det genomsnittliga priset per enhet med skillnaden mellan faktiska avskrivningar och nämnda belopp. Vid beräkningen av beloppen har de finansieringsposter som slopas i och med övergången till systemet med avskrivningar beaktats, dvs. investeringstillägget, s.k. små projekt under 320 000 euro som för närvarande räknas som driftskostnader och statens finansiering för anläggningskostnader enligt statsbudgeten för 2005. Eftersom de ovan nämnda små projekten ingår i priserna per enhet som beräknats enligt kostnaderna 2003, är höjningen av det genomsnittliga priset per enhet 2006 och 2007 mindre, för yrkesutbildning 393,31 euro per studerande och för yrkeshögskolorna 303,15 euro per kalkylerad studerande. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om beaktandet av beloppen i priserna per enhet för yrkeshögskolor och yrkesutbildning. Övergångsperioden som det föreskrivs om i momentet skall vara fram till 2015. Det är sannolikt att avskrivningarna av de ovan nämnda orsakerna kommer att öka långsamt också i fortsättningen. Avskrivningarnas utveckling följs och vid behov föreslås en förlängning av övergångsperioden. Också

förändringar beträffande hyrda lokaler följs. De ovan nämnda beloppen har beräknats i kostnadsnivån 2005 och de skall justeras årligen enligt den uppskattade förändringen i kostnadsnivån. För att fördelningen av kostnader mellan staten och kommunerna inte skall förändras, läggs ett belopp på 5,51 euro som kalkylmässigt motsvarar kommunernas finansieringsandel till kommunens finansieringsandel.

Enligt 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen statsandel för anläggningsprojekt som beviljats innan denna lag träder i kraft och som betalas årligen dras av vid beräkningen av de genomsnittliga priserna per enhet. På grund av avdraget som skall göras på priset per enhet till följd av den statliga finansieringen för anläggningsprojekt höjs kommunens finansieringsandel så att inte kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall ändras. Höjningen är 1,26 euro per invånare 2006 och 2007. Höjningen minskar när projektfinansieringen minskar och upphör omkring 2013.

Enligt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall bestämmelserna i 23 § 3 mom. och 24 § 4 mom. om frånräkning av vissa statsunderstöd som beviljas utbildningsanordnare från de kostnader som används som grund för den beräkning av priserna per enhet som statsandelen grundar sig på tillämpas först när priserna per enhet för 2008 bestäms på basis av kostnaderna 2005.

Genom de bestämmelser som tas in i 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen begränsas de ändringar som finansieringsreformen medför för priset per enhet för yrkeshögskolor under perioden 2006—2008. Det första året kan priset per enhet per studerande vara högst tre procent mindre eller fem procent större än det pris

per enhet per studerande som fastställts för 2005 ändrat till nivån för det genomsnittliga priset per enhet 2006. År 2007 kan priset per enhet vara högst sex procent mindre eller åtta procent större och 2008 högst nio procent mindre eller elva procent större än den finansiering per studerande som beräknats för 2005 ändrad till nivån för det genomsnittliga priset per enhet under respektive år. Så som finansiering till en yrkeshögskola 2005 används ett belopp som beräknats på basis av ett studerandeantal enligt 44 §, eftersom ett beslut som fattats enligt 45 § om justering av finansieringen inte finns att tillgå vid beräkningen av priserna per enhet för 2006. I den andel av finansieringen som beräknas per kalkylerad studerande 2005 beaktas också det s.k. investeringstillägg som läggs till vid utbetalningen. Eftersom staten har svarat och också i fortsättningen svarar för kostnaderna för yrkespedagogisk lärarutbildning, beaktas inte lärarutbildningens inverkan på priset per enhet i jämförelsen. I priset per enhet för 2005 och i det nya priset per enhet beaktas vid jämförelsen inte heller de höjningar av priset per enhet som görs enligt provning.

Enligt 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på finansiering som har beviljats före lagens ikraftträdande. I momentet föreskrivs för tydlighetens skull separat om tillämpningen av 49 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som gäller återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt.

Förslaget rör inte återbetalningsvillkor som man kommit överens om i överlåtelseavtal som gäller överlåtelser av statens yrkesläroanstalter utan ersättning i anslutning till kommunalisering eller privatisering. I fråga om skyldigheten att återlämna fastigheter som överlåtits till kommuner och samkommuner har ingen bakre gräns fastställts i överlåtelseavtalen. En liten del av fastigheterna har överlåtits till privata huvudmän. Den återbetalningsskyldighet som då fastställdes var 30 år i enlighet med den gällande finansieringslagen. En bestämmelse om detta tas in i 10 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Enligt 11 mom. i ikraftträdandebestämmelsen får nödvändiga åtgärder som gäller finansieringen 2006 vidtas innan lagen träder i kraft

1.5. Lagen om yrkesutbildning

46 §. Finansiering. Enligt förslaget skall den särskilda statsandel som beviljas anläggningsprojekt slopas i yrkesutbildningen. Av denna orsak föreslås att 1 mom. ändras så att omnämmandet om finansiering av anläggningsprojekt stryks.

1.6. Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

18 §. Finansiering. Enligt 2 mom. har för anläggningsprojekt för yrkesinriktad vuxenutbildning kunnat beviljas statsunderstöd i enlighet med finansieringslagens bestämmelser. Åren 2000—2005 har det årligen anvisats i genomsnitt cirka 550 000 euro till anläggningsprojekt för yrkesinriktad vuxenutbildning. På grund av att nivån på statsunderstöd för anläggningsprojekt har varit så låg under de senaste åren har understödssystemet inte längre utgjort en verklig möjlighet att finansiera investeringar. Enligt förslaget skall den särskilda statsandel som beviljats för anläggningsprojekt inom den yrkesinriktade utbildningen slopas och de kostnader som beror på anläggningsprojekt beaktas i enhetsprisfinansieringen genom avskrivningar enligt bokföringen hos anordnarna av yrkesinriktad utbildning i enlighet med vad som i 19 § i finansieringslagen föreslås bli bestämt. Grunden för beräkningen av statsandelen för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen är det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning. Systemet grundat på avskrivningar föreslås således i framtiden utgöra ett system för finansiering av investeringar för all yrkesutbildning. Av denna orsak föreslås att det särskilda statsunderstöd för anläggningsprojekt inom yrkesinriktad vuxenutbildning slopas och 2 mom. upphävs.

1.7. Yrkehögskolelagen

32 §. Basfinansiering. I och med att den särskilda statsandel som beviljas för yrkehögskolor för anläggningsprojekt föreslås bli slopad upphävs 2 mom. De kostnader som orsakas av anläggningsprojekt bevakas genom en höjning av yrkehögskolornas pris per enhet som görs på det sätt såsom det föreslås bli bestämt i 20 § 2 mom. i finansieringslagen.

34 §. Finansiering av yrkespedagogisk lärarutbildning. Eftersom det enligt förslaget i stället för statsunderstöd beviljat för yrkespedagogisk lärarutbildning för lärarutbildning skall beviljas statsandel enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet på motsvarande sätt som för annan i yrkehögskolor ordnad utbildning, föreslås att paragrafen upphävs. Enligt förslaget skall statsunderstöd beviljas för trafiklärarutbildning med stöd av 43 § 1 mom. i finansieringslagen.

1.8. Teater- och orkesterlagen

6 a §. Enligt förslaget skall det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket undervisningsministeriet kan bevilja statsunderstöd för utvecklande av teatrars och orkestrars verksamhet. Utvecklingsunderstödens belopp föreslås bli beroende av storleken på det anslag som upptas i budgeten för ändamålet.

1.9. Museilagen

4 a §. Till lagen föreslås bli fogad en ny 4 a §, enligt vilken undervisningsministeriet inom ramen för statsbudgeten kan bevilja statsunderstöd för skötsel av specialuppgifter vid specialmuseer.

1.10. Statsunderstödslagen

3 §. Förhållande till annan lagstiftning. Med hänvisning till motiveringen för 57 b § som föreslås bli fogad till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås att 2 mom. blir ändrat så att statsunderstödslagen kan tillämpas också på de statsunderstöd som beviljas med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Ur momentet har även strukits hänvisningen till den tidigare upphävda lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/1975).

2. Noggrannare bestämmelser och föreskrifter

2.1. Bestämmelser som utfärdas med stöd av lagen om statsandelar till kommunerna

Propositionen förutsätter att förordningen om statsandelar till kommunerna ändras till de delar där det bestäms om definitionen för förändringen av kostnadsnivån och om beaktande av fastighetsskatten vid beräkning av de utjämnings av statsandelarna som görs på grundval av kommunens skatteinkomster.

Enligt förslaget skall 4 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna ändras så att vid bestämning av grunderna för statsandelarna för nästa budgetår tillämpas ett nytt prisindex för basservicen. Samtidigt föreslås att det index som grundar sig på kommunernas förtjänstnivå och förändringen i den allmänna prisnivån blir slopad. Om beräkning av det senast nämnda indexet bestäms närmare i 1 § i förordningen om statsandelar till kommunerna. Avsikten är att man genom ändringen av nämnda stadgande i förordningen ger närmare bestämmelser om definitionen av det nya prisindexet för basservicen.

Som en del av helhetsgranskningen av grunderna för finansiering och statsandelar föreslås att kraftverkskommunernas ställning ändras vid utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. Enligt 7 § i lagen om statsandelar till kommunerna beaktas vid beräkning av kommunens kalkylerade skattinkomst kommunalskatten, kommunens samfundsskatteandel och fastighetsskatten så

som det närmare bestäms genom förordning. Enligt 2 a § 2 mom. i förordningen om statsandelar till kommunerna fås kommunens kalkylerade fastighetsskatt då genom att multiplicera de sammanlagda beloppen av kommunens i fastighetsskattelagen (654/1992) avsedda fastigheters beskattningsvärden enligt fastighetsslag med alla kommuners med beskattningsvärdena enligt fastighetsslag vägda genomsnittliga fastighetsskatteprocenter. Kraftverken är i denna beräkning ett separat fastighetsslag. Enligt förslaget skall förordningen till dessa delar ändras så att den fastighetsskatteinkomst som används vid utjämning av statsandelarna uträknas för kraftverkskommunernas del, i stället för enligt kraftverkens egen kalkylerade skatteprocentsats, enligt en lägre allmän genomsnittlig fastighetsskatteprocentsats. Detta avser att öka finansieringen av kraftverkskommunerna, vilket har beaktats i de ekonomiska konsekvenserna för denna proposition.

2.2. Noggrannare bestämmelser för undervisnings- och kulturverksamheten

I förslaget till finansieringslagen föreslås att närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet i fråga om graderingarnas storlek av priserna per enhet för den grundläggande utbildningen, den exakta beräkningen av priserna per enhet samt om vilka kommuner som anses vara de glesast befolkade kommunerna (17 § 2 och 4 mom.). Med stöd av 19 § i finansieringslagen föreslås att genom förordning av statsrådet bestäms om vikterna för de faktorer som beskriver resultatet vid beräkning av resultatfinansieringsindex. Enligt förslaget skall det dessutom föreskrivas om att priset per enhet höjs för två tredjedelar av utbildningsanordnarna på basis av goda resultat av verksamheten. Vidare föreslås att det genom förordning av statsrådet föreskrivs, så som nu, den exakta beräkningen av priset per enhet och medtagandet av avskrivningar i de riksomfattande totalkostnaderna.

Med stöd av 20 och 44 § i den föreslagna

finansieringslagen skall det bestämmas om beräkningen av priserna per enhet för yrkeshögskolor samt om det antal elever, studerande och examina som används som grund för beräkningen genom förordning av statsrådet. Detta förutsätter ändringar åtminstone i 12 och 15 § i förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det föreslås att om beräkning av antalet studerande och examina fogas till förordningen en ny 19 a §. Avsikten är att bestämma att antalet elever och studerande multipliceras enligt utbildningsområde och separat för den yrkespedagogiska lärutbildningen med koefficienterna 3,5 eller 4 som beskriver den genomsnittliga omfattningen av det aktuella utbildningsområdets examina. För antalet examina föreslås att det vid beräkningen används det genomsnittliga antalet examina som fullföljts under de två år som föregår bestämningen av priset per enhet. Vid beräkning av antalet examina viktas examina med koefficienterna 3,5 och 4 som beskriver deras omfattning. Avsikten är att genom förordning bestämma även att, om det i yrkeshögskolor ordnas utbildning som hör till två eller flera utbildningsområden eller det parallellt med annan utbildning ordnas yrkespedagogisk lärutbildning, föreslås att såsom det pris per enhet som definieras enligt antalet elever och studerande bestäms ett vägt medeltal som beräknats på basis av de kostnader som uträknats för utbildning som hör till olika utbildningsområden och för antalet studerande som avlägger yrkespedagogisk lärutbildning samt som beräknats utbildningsområdevis och separat för yrkespedagogisk lärutbildning. På grund av reformen av anläggningsprojekt föreslås att 20 a § i förordningen ändras.

Enligt 24 § i den föreslagna finansieringslagen skall det genom förordning av statsrådet bestämmas om graderingarnas storlek för bibliotek i glest befolkade kommuner och skärgårdskommuner samt om vilka kommuner som anses vara glest befolkade kommuner. Avsikten är att föreskriva att priset per enhet är 20 procent högre i kommuner med en befolkningstäthet på högst 2 och i skärgårdskommuner samt 10

procent högre i kommuner med en befolkningstäthet på över 2 men mindre än 5.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006. Lagarna föreslås bli tilläpade den första gången då grunderna för statsandelar bestäms och statsandel beviljas för 2006.

De i propositionen föreslagna ändringarna i lagen om statsandelar för kommunerna, i 3 § om grunderna för fastställande av statsandelen och i 6 § om justering av kostnadsfördelningen föreslås bli tilläpade emellertid den första gången först när statsandelar bestäms för 2008. De nämnda bestämmelserna utgör en helhet med vilken förfarandet med justering av

kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna reformeras från och med den nämnda tidpunkten. I fråga om justeringen av kostnadsfördelningen föreslås att de bestämmelser som gällde när lagen träder i kraft tilläpade fram till den nämnda tidpunkten medräknat den bestämmelse enligt vilken förändringen av kostnadsnivån kan tas i beaktande i grunderna för statsandelen minst till hälften och högst till det fulla beloppet av den realiserade förändringen i kostnadsnivån. Det föreslagna nya prisindexet för basservicen i 4 § 2 mom. i lagen om statsandelar för kommunerna föreslås bli tagen i användning vid ingången av 2006.

1.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 4 § 3 mom. samt 5 och 29 §,
 av dem 4 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1102/1997,
ändras 3 §, 4 § 2 mom., 6 §, 8 § 3 mom. 9 och 11 §, 13 § 2 mom., 16 § 3 mom. och 27 §,
 av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1102/1997, 9 § sådan den lyder i lag 1360/2001, 16 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1102/1997 samt 27 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och i lag 1061/1998, samt
fogas till 10 §, sådan den lyder i nämnda lag 1360/2001, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 12 a § som följer:

3 §

Grunderna för fastställande av statsandelarna

De genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som används som grund för statsandelarna eller för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas

1) de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena så som bestäms i 4 § 1 mom.,

2) de beräknade förändringarna i kostnadsnivån så som bestäms i 4 § 2 mom.,

3) skillnaden mellan förändringarna i den faktiska kostnadsnivån under finansåret före fastställelseåret och den beräkning som gjorts för året enligt 2 punkten, samt

4) de justeringar som i enlighet med 6 § görs vart fjärde år för att justera kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

4 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån bestäms enligt prisindexet för basservicen. Indexet grundar sig på förändringen i kostnadsnivån viktad med driftskostnaderna för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamheten så som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

6 §

Justering av kostnadsfördelningen

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet vart fjärde år så som bestäms i 2—4 mom.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen justeras de uppgiftsbaserade kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen samt de genomsnittliga belopp som används som grund för dessa i enlighet med de faktiska kostnaderna så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Till de kalkylerade kostnaderna räknas inte kostnader för anläggningsprojekt och andra kostnader för kulturverksamhet än de som följer av biblioteksväsendet, inte heller

mervärdesskatt eller kalkylerade räntor, låneskötselkostnader, avskrivningar eller motsvarande poster, om inte något annat bestäms särskilt i nämnda lagar.

Staten deltar i de kalkylerade kostnader och priser per enhet som avses i 2 mom. med procentandelar, om vilka bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

De kalkylerade kostnader och priser per enhet som avses i 2 mom. fastställs och de statsandelsprocenter som avses i 3 mom. bestäms för finansåret och för de tre följande åren.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Till det belopp som fås på detta sätt läggs de belopp som bestäms enligt de miljötillägg som definieras i 9—12 och 12 a §. Skärgårdstillägg eller fjärrortstillägg betalas dock alternativt till kommunen beroende på vilket av dem som är fördelaktigare för kommunen. Till kommuner med skärgårdsdelar betalas dock samtidigt både skärgårdstillägg och fjärrortstillägg.

9 §

Skärgårdstillägg

De i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) avsedda kommuner där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet, får som skärgårdstillägg ett belopp som är sju gånger den allmänna statsandelens grunddel och övriga skärgårdskommuner ett belopp som är fyra gånger den allmänna statsandelens grunddel.

De kommuner med skärgårdsdelar som avses i den lag som nämns i 1 mom. får som skärgårdstillägg ett belopp som fås genom att produkten av antalet personer som bor i skärgården och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen multipliceras

med talet 1,5. Om antalet invånare i skärgårdsdelarna är minst 1 200, beviljas kommunen som skärgårdstillägg ett belopp som motsvarar grunddelen för kommunens allmänna statsandel.

10 §

Fjärrortstillägg

Utan hinder av 1 mom. får en kommun vars befolkningstäthet per landkvadratkilometer vid ingången av det år som föregår finansåret är högst 0,5 som fjärrortstillägg ett belopp som är nio gånger den allmänna statsandelens grunddel.

11 §

Tätortsstrukturtillägg

Kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40 000 personer beviljas på basis av antalet personer som bor i tätort ett tätortsstrukturtillägg, som fås genom att produkten av antalet personer som bor i tätort och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen multipliceras med följande koefficienter:

tätortsbefolkningens storlek koefficient

40 000—99 999	0,75
100 000—199 999	0,70
200 000—	0,01

Bestämmelser om grunderna för beräkning av tätortsbefolkningens storlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 a §

Tillägg på grund av förändringar i invånarantal

Kommuner vilkas invånarantal under de tre år som föregår finansåret sammanlagt har förändrats med minst sex procent får som

tillägg på grund av förändringar i invånarantal ett belopp som är den allmänna statsandelens grunddel multiplicerad med talet 1,39.

13 §

Finansieringsunderstöd

Villkor för att finansieringsunderstöd skall beviljas är att kommunen har antagit en plan över åtgärder som skall vidtas för att balansera kommunens ekonomi. Planen skall bifogas ansökan om understöd. Statsbidragsmyndigheten kan för beviljandet och användningen av understöd även ställa andra villkor som hänför sig till kommunens ekonomi. Om planen eller de villkor som ställts inte har iakttagits, kan finansieringsunderstödet under de följande åren utebli eller beviljas till nedsatt belopp.

16 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningsen av statsandelarna

Finansieringsunderstöd skall sökas före den tidpunkt som statsbidragsmyndigheten beslutat.

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga belopp som används som grund för den allmänna statsandelen 2006 är 27,75 euro per invånare.

Den allmänna statsandel som beviljas kommunen minskas från och med 2006 med 10,75 euro per kommuninvånare på grund av sparbeslut som genomförts i den offentliga ekonomin 1997 och 1998 samt de förändringar i grunderna för fastställande av allmän statsandel som träder i kraft 2006.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Bestämmelserna i 3 § om grunderna för

fastställande av statsandelar och i 6 § om justering av kostnadsfördelningen tillämpas första gången vid fastställandet av statsandelar för 2008. Vid fastställandet av statsandelar för 2006 och 2007 tillämpas till denna del de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Det prisindex för basservicen som föreskrivs i 4 § 2 mom. tillämpas första gången vid fastställandet av statsandelar för 2006.

Den förändring i statsandelarna till kommunerna som föranleds av de förändringar i statsandelsgrunderna som trädde i kraft vid denna lags ikraftträdande utjämnas 2006—2008 så som bestäms i detta moment samt i 5 och 6 mom. Vid beräkningen av utjämningsen beaktas de förändringar i statsandelsgrunderna som föranleds av denna lag samt lagen om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (/2005). Dessutom beaktas de förändringar i statsandelsgrunderna för den grundläggande utbildningen och biblioteken som föranleds av lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/2005) samt de förändringar i statsandelarna för folkhögskolorna som föranleds av lagen om ändring av lagen om fritt bildningsarbete (/2005).

Statsandelarna till kommuner som på grund av de i 4 mom. avsedda förändringarna i statsandelsgrunderna förlorar statsandelar ökas så att förlusten per invånare är högst 50 euro 2006, högst 100 euro 2007 och högst 150 euro 2008. Statsandelarna till kommuner som får mera statsandelar minskas åter så att ökningen av statsandelar per invånare är högst 100 euro 2006, högst 200 euro 2007 och högst 300 euro 2008. I fråga om betalningen av statsandelstilläggen samt uppbörderna och inriktandet av minskningarna till olika förvaltningsområden gäller vad som bestäms i 17 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

De tillägg och minskningar i statsandelarna som avses i 5 mom. beräknas på ett belopp som fås när det sammanlagda belopp av statsandelar för 2005 som beräknas för kommunen på de nya bestämningsgrunder

som tillämpas på kommunen från och med det år denna lag träder i kraft minskas med de statsandelar som kommunen beviljats 2005 för den verksamhet som avses i 4 mom. Som grund för beräkningen används

kommunernas invånarantal vid ingången av 2004 samt samma antal elever, studerande, undervisningstimmar och årsverken som använts vid fastställandet av statsandelarna för 2005.

2.

Lag

om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 17 § 3 mom., 4 a kap. och 45 a §,

sådana de lyder, 17 § 3 mom. i lag 1150/1996, 4 kap. jämte ändringar och 45 a § i lag 1364/2004,

ändras 11 § 2 mom., 12 § 1—3 mom., rubriken för 15 §, 15 § 1 mom., 16 och 16 a § samt 16 b § 1 mom. och 18 §,

sådana de lyder, 11 § 2 mom., 12 § 1—3 mom., rubriken för 15 §, 15 § 1 mom., 16 och 16 a § samt 17 § 3 mom. i nämnda lag 1150/1996 samt 16 b § 1 mom. i lag 1145/2000, samt 18 § i nämnda lag 1150/1996 och i lagarna 974/1998, 1409/2001 och 1290/2004, samt

fogas till lagen nya 15 a, 15 b och 18 a § som följer:

11 §

Kalkylerade kostnader

Dessutom godkänns de kalkylerade kostnaderna för socialvården för beräkningen av de kostnader per invånare och per arbetslös som bestäms på grundval av arbetslösheten samt för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av handikapp och behovet av barnskydd. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården godkänns för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av sjukfrekvensen.

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för driftskostnader är

skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och självfinansieringsandelen. De kalkylerade kostnaderna fastställs på grundval av bestämningsfaktorerna för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningsfaktorer är invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet, sjukfrekvens, antalet gravt handikappade och behovet av barnskydd samt avsides läge så som bestäms nedan i denna lag.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården fås genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med dagvårdskoefficienten och genom att de erhållna beloppen adderas enligt åldersgrupp.

Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalkylerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. De kostnader som bestäms på grundval av behovet av barnskydd beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och barnskyddskoefficienten. Antalet handikappades inverkan på kostnaderna erhålls genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och handikappkoefficienten. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestämts på grundval av åldersstrukturen, arbetslösheten, handikapp och barnskyddet.

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården fås genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. De kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen beräknas genom att det eurobelopp som bestämts särskilt per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestämts enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

15 §

Dagvårdskoefficient

Dagvårdskoefficienten uträknas genom att den andel av kommunens sysselsatta arbetskraft som arbetar i service- och förädlingsbranscherna divideras med motsvarande andel för hela landet.

15 a §

Handikappskoefficient

Handikappskoefficienten uträknas genom

att det totala antalet personer i kommunen som får vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen (347/1956), vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969), handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988) samt institutionsvård på grund av handikapp divideras med kommunens invånarantal samt genom att den erhållna andelen divideras med motsvarande andel för hela landet. Vid beräkningen av antalet personer som får vårdbidrag för pensionstagare och handikappbidrag beaktas inte personer som fått dietersättning.

När koefficienten fastställs används uppgifterna i 1 mom. för det år som började två år före verksamhetsåret.

15 b §

Barnskyddskoefficient

Barnskyddskoefficienten uträknas genom att antalet omhändertaganden av barn i kommunen enligt barnskyddslagen (683/1983) divideras med kommunens invånarantal och genom att den erhållna andelen divideras med motsvarande andel för hela landet. När koefficienten uträknas är antalet omhändertaganden i kommunen 2, om antalet omhändertaganden varit högst 4.

När koefficienten fastställs används uppgifterna om omhändertagande för det år som började två år före verksamhetsåret.

16 §

Fjärrortskoefficient

Fjärrortskoefficienten är 1,05, 1,08, 1,10 eller 1,17. Genom förordning av statsrådet fastställs de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken på varje kommuns fjärrortskoefficient.

Kommunens fjärrortskoefficient är 1,05 om det fjärrortstal och som avses i 10 § i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) och som bestäms för kommunen på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlag är 0,5—0,99.

Koefficienten för kommuner vars fjärrortstal är 1,00—1,49 är 1,08. Om kommunens fjärrortstal är 1,50 eller större är kommunens fjärrortskoefficient 1,17.

Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient 1,10. Om en kommun även är berättigad till den fjärrortskoefficient som avses i 2 mom., fastställs kommunens fjärrortskoefficient enligt det alternativ som är fördelaktigare för kommunen.

16 a §

Uträkning av koefficienterna i vissa fall

Om det vid uträkningen av de koefficienter som avses i 13—15, 15 a och 15 b samt 16 § inte finns uppgifter tillgängliga för den tidpunkt som avses i nämnda paragrafer, används vid uträkningen av koefficienterna i stället de uppgifter som senast erhållits före den tidpunkt som avses i paragrafen i fråga.

16 b §

Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen

I samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § i lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas vid beräkningen av statsandelarna för det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft de koefficienter som avses i 13—15, 15 a och 15 b samt 16 § i denna lag och som baserar sig på kommunindelningen året innan. När statsandelarna för senare år beräknas används uppgifterna för de nya eller utvidgade kommunerna vid beräkningen av koefficienterna.

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas åren 2006—2007 mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,78 procent och statens andel 32,22 procent.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras vart fjärde år (justeringsår) så som föreskrivs i 6 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

18 a §

Justering av de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården

I anslutning till justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelarna så att de stämmer överens med de förverkligade kostnaderna. Vid justeringen av kostnaderna beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamheter enligt de speciallagar som ligger till grund för statsandelarna för den kommunala social- och hälsovården. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, mervärdesskattens andel, kalkylerade räntor och avskrivningar, låneskötselkostnader eller andra motsvarande poster.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. justeras årligen de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelen i enlighet med förändringarna i kostnadsnivån så som bestäms i 3 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen används uppgifterna om förverkligade kostnader för det år som började två år före verksamhetsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Utän hinder av 18 och 18 a § tillämpas på justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna fram till utgången av 2007 de bestämmelser som gällde vid

ikraftträdandet. Kommunernas och statens andelar av kostnaderna för social- och hälsovården bestäms dock så som föreskrivs i 18 § 1 mom. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om upphävande av 5 a—5 c § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

<p>1 § Genom denna lag upphävs i barnskyddslagen av den 5 augusti 1983 (683/1983) 5 a—5 c §, sådana de lyder, 5 a i lag 123/1999, 5 b § i sistnämnda lag och i lag</p>	<p>531/2001 samt 5 c § i nämnda lag 123/1999 och i lagarna 733/1992 och 425/2001.</p> <p>2 § Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.</p>
--	---

4.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 19 § 5 mom., 29 och 30 § samt 46 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1389/2001,
ändras 1 § 1 mom. 5 punkten, 9 och 10 §, 11 § 3 mom., 14 §, 16 § 1 mom., 17 § 1 och 2 mom., 18 § 1 mom., 19 § 1, 2 och 7 mom., 20 §, 21 § 2 mom., 23 b § 1 och 2 mom., 24 §, 24 a § 1 och 2 mom., 28 §, 31 § 2 och 3 mom., rubriken för 43 §, 43 § 1 mom., 44 §, 45 § 2 mom., 46 § 5 och 6 mom., 49 § och rubriken för 54 §,
av dem 9, 10 och 14 §, 16 § 1 mom., 19 § 2 och 7 mom. samt 46 § 5 och 6. mom. sådana de lyder i nämnda lag 1389/2001, 11 § 3 mom. och rubriken för 43 § sådana de lyder i lag 1280/2002, 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1140/2003 och 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1186/1998, 19 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1211/2000, 20 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1389/2001 och i lag 412/2005, 23 b § 1 och 2 mom. samt 24 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1291/2004, samt
fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 1186/1998, 1211/2000 och

1389/2001, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till 23 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1389/2001, nya 2—4 mom., till lagen en ny 47 a §, till 54 § nya 2—4 mom. samt till lagen en ny 57 b § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

5) yrkeshögskolelagen (351/2003) och lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning (356/2003).

För verksamhet som avses i lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen och lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning beviljas inte statsandel och statsunderstöd enligt 5 kap. för anläggningsprojekt. För andra kostnader än driftskostnader för lokaler, inventarier och annan lös egendom som används i verksamhet enligt de nämnda lagarna beviljas finansiering så som bestäms i 19 och 20 §. I övrigt tillämpas på finansiering av yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och yrkeshögskolor vad som i denna lag bestäms om finansiering av driftskostnader.

erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

1) för samkommuner och privata utbildningsanordnare de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats enligt 7 § 1 mom., samt

2) för statliga läroanstalter de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av de med stöd av 16 § fastställda genomsnittliga priserna per enhet för de funktioner som avses i 5 § 1 punkten.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte

1) de elever som får förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och inte heller, med undantag för elever som får grundläggande utbildning, studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun eller som har sin hemkommun på Åland,

2) elever och studerande för vilka ordnas undervisning utomlands med stöd av 7 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning och 3 § 1 mom. i gymnasielagen, eller

3) studerande i yrkespedagogisk lärarutbildning och inte heller kostnader som föranleds av denna utbildning.

10 §

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Kommunens finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader åren 2006 och 2007 är 54,70 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning

Kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning är 70,30 procent av det belopp som fås när alla kommuners sammanlagda statsandelsgrunder enligt 8 § 5 och 7 punkten divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt

erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

11 §

Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader

En utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning beviljas finansiering för driftskostnaderna i annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som avses i 1 och 2 mom. till 87 procent av det belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av det antal studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsandelen och de priser per enhet som bestäms per studerandeårsverke. Inom ett företags eller en annan sammanslutnings utbildning för att utveckla personalen är finansieringen dock 48 procent av det belopp som beräknas på nämnda sätt. Bestämmelser om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för finansieringen fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Kommunen beviljas statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader till 29,70 procent av det belopp som fås när kommunens invånarantal multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för idrottsverksamhet.

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetets driftskostnader till 29,70 procent av det belopp som fås när antalet invånare under 29 år i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för ungdomsarbete.

16 §

Genomsnittliga priser per enhet

Genom förordning av statsrådet utfärdas årligen bestämmelser om de genomsnittliga priser per enhet som läggs till grund för finansieringen för det följande finansåret så som bestäms i 3, 4, 6 och 15 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

17 §

Priserna per enhet för grundläggande utbildning

Priserna per enhet per elev i grundläggande utbildning skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för den grundläggande utbildningen under det år som föregår året före det då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de elever som får sådan undervisning. Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas 91 procent av antalet elever i förskoleundervisning och 60 procent av antalet elever som fyllt 18 år. I fråga om de elever i förskoleundervisning som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning beaktas dock antalet i sin helhet.

Priserna per enhet för kommunerna graderas på basis av kommunens befolkningstäthet, tvåspråkighet och karaktär av skärgårdskommun samt på basis av antalet elever i årskurserna 7—9, antalet elever som får sådan specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, antalet elever som deltar svenskspråkig undervisning samt antalet elever med ett främmande språk som modersmål. Dessutom graderas priserna per enhet för de glesast befolkade kommunerna och skärgårdskommunerna i fråga om elever i årskurserna 1—6 på basis av skolor som har under 80 elever och i fråga om årskurserna 7—9 på basis av undervisning som ordnas för mindre än 180 elever med samma språk. Genom förordning av statsrådet bestäms om graderingarnas storlek och den exakta beräkningen av priserna per enhet samt om vilka kommuner som anses vara de glesast

befolkade kommunerna. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl höja det pris per enhet som beräknats så som bestäms i detta moment.

18 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet per studerande i gymnasierna skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för gymnasieutbildningen under det år som föregår året före det då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas skall 60 procent av antalet sådana studerande som inlett studierna efter det de fyllt 18 år beaktas.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vart fjärde år för varje utbildningsområde genom att de riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året som föregår året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. I de riksomfattande totalkostnaderna inberäknas de avskrivningar enligt bokföring som yrkesutbildningsanordnarna gjort i anslutning till yrkesutbildningen. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om beräkningen av priserna per enhet och om medräkandet av avskrivningar i de riksomfattande totalkostnaderna.

Priserna per enhet graderas på basis av specialundervisning, inkvarteringsförmån för studerande och andra faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildningen. Dessutom graderas priserna per enhet på basis av goda resultat i utbildningen. Den resultatbaserade graderingen bestäms på basis av sysselsättningen av studerande, övergången till fortsatta studier, avbrytande av utbildning, studietid samt personalens behörighet och åtgärder för personalutveckling. Den andel som bestäms på basis av resultat är högst två procent av de riksomfattande totalkostnaderna enligt 1 mom. Undervisningsministeriet kan dessutom höja priset per enhet på basis av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkningen av priset per enhet så som bestäms i detta moment.

Utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf är priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning 77 procent av det genomsnittliga pris per enhet som med stöd av 16 § fastställs för yrkesutbildning. Undervisningsministeriet bestämmer årligen inom ramen för statsbudgeten priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, skilt för utbildning som förbereder för en yrkesexamen och specialyrkesexamen och skilt för annan yrkesinriktad tilläggsutbildning. De priser per enhet som avses i detta moment höjs i specialundervisning enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

20 §

Priserna per enhet för yrkeshögskolor

Priserna per enhet per studerande i yrkeshögskolor skall beräknas vart fjärde år

så att de riksomfattande totalkostnaderna vid alla yrkeshögskolor under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala kalkylerade antalet studerande som bestäms enligt den överenskommelse som avses i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen och utgör grund för beviljande av statsdel nämnda år.

Till de riksomfattande totalkostnaderna enligt 1 mom. räknas de avskrivningar enligt bokföringen hos huvudmannen för en yrkeshögskola vilka hänför sig till yrkeshögskoleverksamheten. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om medräknandet av avskrivningar i de riksomfattande totalkostnaderna.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när priserna per enhet multipliceras med det kalkylerade antal studerande som bestäms enligt 1 mom. sammanlagt motsvarar de enligt 1 och 2 mom. beräknade riksomfattande totalkostnaderna.

Priset per enhet för en yrkeshögskola består av andelar som bestäms enligt det kalkylerade antalet studerande och antalet examina som avlagts vid yrkeshögskolan så att andelen enligt antalet studerande är 70 procent och andelen enligt antalet examina är 30 procent. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl höja priset per enhet för en yrkeshögskola. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkningen av priset per enhet.

Under andra år än de som avses i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som bestäms i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som använts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

21 §

Priserna per enhet för grundläggande konstundervisning

De priser per enhet för grundläggande konstundervisning som avses i 13 § skall beräknas vart fjärde år enligt konstområde genom att de riksomfattande totalkostnader

för undervisningen på respektive konstområde under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala antal undervisningstimmar som hållits det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för undervisningen inom ett konstområde eller antalet hållna undervisningstimmar, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna och antalet uppskattade undervisningstimmar på konstområdet i fråga. Under andra år beräknas priserna per enhet på basis av de priser per enhet som bestämts för det föregående året.

23 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

De driftskostnader för utbildningsformer enligt 1 mom. för vilka finansiering beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget får räknas som driftskostnader som skall finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för olika utbildningsformer enligt 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 42 § under det år kostnaderna beräknas beviljats utbildningsanordnare för verksamheten i fråga. Från yrkeshögskolornas driftskostnader avdras ett belopp som motsvarar den finansiering som beviljats med stöd av 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen.

Utän hinder av 1 mom. 3 punkten gäller i fråga om de avskrivningar enligt bokföringen som huvudmannen för en yrkeshögskola och yrkesutbildningsanordnare gör vad som bestäms i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom.

23 b §

Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007

Utan hinder av vad som bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet samt om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De genomsnittliga priser per enhet per elev, studerande eller undervisningstimme som utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader beräknas för de olika utbildningsformerna för 2005 jämförs med de genomsnittliga priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda genomsnittliga priserna per enhet för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i de genomsnittliga priserna per enhet för 2005, 44 procent för 2006 och 61 procent för 2007.

24 §

Priserna per enhet för bibliotek

Priserna per enhet för bibliotek beräknas vart fjärde år genom att kostnaderna för drivandet av bibliotek under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med kommunernas invånarantal.

Priserna per enhet för bibliotek graderas i glest befolkade kommuner och skärgårdskommuner. Genom förordning av statsrådet bestäms om graderingarnas storlek och den exakta beräkning av priserna per enhet samt om vilka kommuner som anses vara glest befolkade kommuner. Undervisningsministeriet höjer dessutom priset per enhet för sådana kommuner som i enlighet med ministeriets beslut driver ett centralbibliotek för de allmänna biblioteken eller ett landskapsbibliotek. Undervisningsministeriet kan höja priset per enheten även på grund av en annan särskild uppgift som givits en kommun.

I fråga om beräkningen av priserna per enhet gäller dessutom 23 § 1 och 2 mom.

Vid beräkningen av priserna per enhet

avdras från kostnaderna ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som under det år då kostnaderna beräknas med stöd av 42 § beviljats kommuner som driver bibliotek för biblioteksverksamhet. I fråga om bestämmande av priset per enhet för bibliotek gäller dessutom vad som bestäms i 16 §.

24 a §

Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007

Utan hinder av vad som bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet samt om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för bibliotek för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

Det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader för drivandet av bibliotek jämförs med det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån det för 2004 fastställda genomsnittliga priset per enhet. Av denna skillnad beaktas 27 procent i det genomsnittliga priset per enhet för 2005, 44 procent för 2006 och 61 procent för 2007.

28 §

Priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar beräknas särskilt för varje form av konst- och kulturinstitution vart fjärde år genom att driftskostnaderna för institutionernas verksamhet under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med kulturinstitutionernas totala antal faktiska årsverken under samma kalenderår. Priset per enhet bestäms i enlighet med den beräknade kostnadsnivån för finansåret och så att de förändringar i verksamhetens omfattning och art som

föranleds av statens åtgärder beaktas i tillämpliga delar så som bestäms i 3 § 1—3 punkten samt 4 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

Under andra år fastställs som pris per enhet det pris per enhet som fastställts för föregående år justerat med i 1 mom. avsedda förändringar i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art.

I fråga om beräkningen av priserna per enhet gäller dessutom 23 § 1 och 2 mom.

Vid beräkningen av priserna per enhet avdras från kostnaderna ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som med stöd av 42 § i denna lag, 6 a § 2 och 3 mom. i teater- och orkesterlagen samt 4 a § i museilagen under det år då kostnaderna beräknas beviljats huvudmännen för institutionerna för institutionernas verksamhet.

I fråga om mervärdesskatt gäller vad som bestäms i 23 a §.

31 §

Anläggningsprojekt

— — — — —
Förvärv av markområden skall inte betraktas som anläggningsprojekt.

Anskaffning av annan löseegendom än sådan som avses i 1 mom. betraktas inte som anläggningsprojekt. Som anläggningsprojekt betraktas dock på de villkor som anges i 1 mom. anskaffning av bokbussar och bokbåtar.

43 §

Statsunderstöd för trafikläro- och utbildning samt undervisning på samiska och i samiska

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas årligen för trafikläro- och utbildning statsunderstöd till ett belopp som ungefär motsvarar kostnaderna för utbildningen.

44 §

Beräkning av antalet elever, studerande och examina

Finansieringen för finansåret beräknas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande under året före finansåret. Finansieringen för finansåret för den grundläggande yrkesutbildningen beräknas dock högst i enlighet med det totala antalet studerande enligt tillståndet att ordna utbildning. Dessutom kan sådana uppskattade ändringar i antalet elever och studerande beaktas som orsakas av lag eller förordning, en föreskrift eller ett beslut av en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Vid beräkning av priserna per enhet tillämpas dock antalet elever och studerande under hösten året före finansåret. När verksamheten inleds beräknas finansieringen enligt det uppskattade antalet elever och studerande.

Utan hinder av 1 mom. beräknas finansieringen för finansåret och priserna per enhet för yrkeshögskolorna på basis av det antal studerande som bestäms enligt avtalet i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen och avlagda yrkeshögskoleexamina.

En elev och en studerande kan samtidigt räknas som en elev eller studerande som utgör grund för finansiering endast i en utbildning inom tillämpningsområdet för denna lag.

De elever och studerande som inte har anmälts till statsbidragsmyndigheten inom utsatt tid kan lämnas obeaktade vid beräkningen av elever och studerande som utgör grund för finansieringen.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om beräkningen av de antal elever, studerande och examina som skall användas vid bestämmandet av finansieringen.

45 §

Beviljande och justering av finansiering

— — — — —
Statsbidragsmyndigheten justerar före utgången av finansåret, med undantag av den finansiering som beviljas yrkeshögskolor,

den finansiering som beviljats enligt 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret. Inom den grundläggande yrkesutbildningen justeras finansieringen dock högst i enlighet med det totala antalet studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning.

46 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken bestäms i 8 §, den finansiering som beviljas kommunen enligt 11 § 2 och 3 mom. och den statsandel som beviljas kommunen enligt 13—15 § är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

Om den statsandel som enligt denna lag beviljats kommunen för driftskostnader är mindre än den i 17 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna angivna andelen av det utjämningsavdrag som kommunen skall betala och vilken hänförs till statsandelarna enligt denna lag, skall kommunen betala skillnaden till staten på de tidpunkter om vilka bestäms i 5 mom.

47 a §

Avbrytande av utbetalning

Statsbidragsmyndigheten kan besluta att utbetalningen av den finansiering som avses i denna lag avbryts, om

1) det är uppenbart att den som får finansiering inte längre ordnar verksamhet som ligger till grund för finansieringen eller att den som får finansiering i väsentlig utsträckning verkar i strid med de lagar eller förordningar som gäller verksamheten i fråga eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av dem,

2) de grunder enligt vilka finansieringen för ett bestämt ändamål har beviljats har förändrats väsentligt, eller

3) avbrytande av utbetalning förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

49 §

Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, verksamheten avslutas eller det syfte för vilket egendomen används ändras varaktigt och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Om egendomen överläts till någon annan som använder den för verksamhet som berättigar till statsandel, behöver återbetalningen till följd av denna överlåtelse inte påföras, om överlåtaren i samband med överlåtelsen av egendomen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillkor som gäller överlåtaren av egendomen. Det skall inte heller bestämmas om återbetalning, om det förflutit över 15 år sedan statsandelen beviljades.

Förstörs eller skadas egendom, för vilken statsandel har erhållits, kan det bestämmas att en sådan proportionell del av försäkringsersättningen eller någon annan ersättning som motsvarar statsandelen skall betalas till staten eller dras av från statsandelen för ett nytt anläggningsprojekt. Det skall inte bestämmas om återbetalning eller avdrag om det förflutit över 15 år sedan statsandelen beviljades.

Om återbetalningsskyldigheten och avdrag för ersättningar beslutar den statsbidragsmyndighet som avses i 53 §. Den som får statsandel skall inom sex månader underrätta statsbidragsmyndigheten om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det senare framgår att något meddelande inte gjorts inom utsatt tid, skall

en mot statsandelen svarande proportionell del av egendomens gängse värde betalas till staten med en årlig ränta som bestäms i enlighet med 4 § 3 mom. i räntelagen (633/1982), om inte statsbidragsmyndigheten av särskilda skäl beslutar något annat.

54 §

Skyldighet att lämna upplysningar, granskningsrätt och handräckning

Undervisningsministeriet och, i enlighet med ministeriets beslut, utbildningsstyrelsen har för att konstatera riktigheten av de i 1 mom. nämnda uppgifterna rätt att utföra nödvändiga granskningar av ekonomin och verksamheten hos den som får finansiering. Den som får finansiering skall utan ersättning ge den tjänsteman som utför granskningen alla uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för granskningen samt även i övrigt bistå vid granskningen. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till lokaler som är i finansieringstagarens besittning eller användning och som används för den verksamhet som finansieras samt till andra områden.

Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Över omhändertagandet av material skall ett protokoll upprättas i samband med granskningen. Där skall nämnas syftet med omhändertagandet och det omhändertagna materialet. Materialet skall återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen.

Undervisningsministeriet och utbildningsstyrelsen har rätt att få nödvändig handräckning av polis- och utsokningsmyndigheterna vid utförandet av granskningsuppgifter enligt 2 mom.

57 b §

Tillämpning av vissa bestämmelser i statsunderstödslagen

Om inte något annat bestäms i denna lag tillämpas på statsunderstöd som beviljas med stöd av denna lag bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Lagen tillämpas första gången hösten 2005 vid fastställandet av genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet för 2006.

De bestämmelser i 17—21 och 24 § som gäller beräkningen av priser per enhet på basis av de förverkligade kostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet beräknas och fastställs för 2008.

I fråga om grunderna för fastställande av statsandel, kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen samt fastställande av kostnadsnivå gäller vad som bestäms i 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna (/2005).

Bestämmelserna i 28 § om beräkning av statsandelar på basis av kostnaderna för varje form av konst- och kulturinstitution tillämpas första gången när statsandelarna för 2008 fastställs. Under 2006 och 2007 beräknas och fastställs priserna per enhet i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Under 2008 och 2009 beräknas priserna per enhet så att de priser per enhet som beräknas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet jämförs med de priser per enhet som beräknas i enlighet med denna lag. I priset per enhet för 2008 beaktas 33 procent av skillnaden och år 2009 beaktas 66 procent.

Utän hinder av 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. skall, om beloppet av sådana avskrivningar för yrkesutbildning som anordnare av grundläggande yrkesutbildning gör enligt bokföringen, 2005 och 2009 är lägre än 831,32 euro om året per studerande och beloppet av sådana avskrivningar för yrkeshögskolor som huvudmännen för yrkeshögskolorna gör enligt bokföringen, 2005 och 2009 är lägre än 487,31 euro om året per kalkylerad elev, det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning och yrkeshögskolor höjas så som vid behov bestäms genom förordning av statsrådet med ett belopp som per studerande motsvarar skillnaden mellan nämnda belopp och avskrivningar enligt bokföringen. Under

2006 och 2007 höjs dock det genomsnittliga priset per enhet med 393,31 euro för yrkesutbildning och med 303,15 euro för yrkeshögskolor. De nämnda beloppen har beräknats enligt kostnadsnivån för 2005 och justeras årligen enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån.

De statsandelar som beräknas per studerande och som före denna lags ikraftträdande beviljats för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt och som betalas varje år minskas vid beräkningen av de genomsnittliga priserna per enhet.

Bestämmelserna i 23 § 3 mom. och 24 § 4 mom. om avdrag av statsunderstöd från driftskostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet för 2008 fastställs.

Utän hinder av vad som i 20 § och i 5—7 mom. i denna ikraftträdandebestämmelse bestäms om beräkningen av priset per enhet för yrkeshögskolor begränsas de ändringar som kommer att ske i priset per enhet under 2006—2008 så, att priset per enhet 2006 är högst tre procent mindre eller fem procent större, 2007 högst sex procent mindre eller åtta procent större och 2008 högst nio procent mindre eller elva procent större än det per studerande beräknade belopp av finansieringen för 2005 som beräknats enligt de bestämmelser som gällde vid

ikraftträdandet och som ändrats till nivån för det genomsnittliga priset per enhet för året i fråga. När jämförelsen av beloppet av finansieringen görs medräknas det belopp som avses i 46 § 3 mom. men inte kostnaderna för yrkespedagogisk lärarutbildning och deras inverkan på finansieringen, och inte heller de höjningar som genom beslut av undervisningsministeriet av särskilda skäl gjorts av priset per enhet för yrkeshögskolor.

På finansiering som beviljats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Bestämmelserna i 49 § om återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt tillämpas på i 49 § avsedda åtgärder som vidtagits eller skador som inträffat efter lagens ikraftträdande.

Utän hinder av vad som i 49 § bestäms om tiden för återbetalning av statsandel som beviljats för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om villkoren för återbetalning av statsandelar för yrkesläroanstalters fastigheter som staten överlätit utan ersättning vad som överenskommit i överlåtelseavtalen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av 46 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 46 § 1 mom. som följer:

46 §
Finansiering

bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

För utbildning enligt denna lag beviljas finansiering för driftskostnader så som

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

6.

Lag

om upphävande av 18 § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §		2 §
Genom denna lag upphävs 18 § 2 mom. i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).		Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

7.

Lag

om upphävande av 32 § 2 mom. och 34 § i yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §		2 §
Genom denna lag upphävs 32 § 2 mom. och 34 § i yrkeshögskolelagen av den 9 maj 2003 (351/2003).		Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

8.

Lag

om ändring av 6 a § i teater- och orkesterlagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 6 a § i teater- och orkesterlagen av den 3 augusti 1992 (730/1992), sådan denna paragraf lyder i lag 1277/1994, ett nytt 3 mom. som följer:

6 a §		
-----		för statsbudgeten bevilja statsunderstöd för utvecklande av teatrars och orkestrars verksamhet.
Undervisningsministeriet kan inom ramen		

_____ förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. kraft.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen _____

9.

Lag

om ändring av museilagen

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till museilagen av den 3 augusti 1992 (729/1992) en ny 4 a § som följer:

2 kap. specialmuseer. _____

Statsunderstöd

4 a §
 Undervisningsministeriet kan inom ramen
 för statsbudgeten bevilja statsunderstöd för
 skötseln av specialuppgifter vid _____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen
 förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 kraft.

10.

Lag

om ändring av 3 § i statsunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i statsunderstödslagen av den 27 juli 2001 (688/2001) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag skall tillämpas på statsandel
 eller statsunderstöd enligt lagen om
 statsandelar till kommunerna (1147/1996),
 lagen om finansiering av undervisnings- och
 kulturverksamhet (635/1998), lagen om fritt
 bildningsarbete (632/1998) och lagen om
 planering av och statsandel för social- och

hälsovården (733/1992), om så särskilt
 föreskrivs i de nämnda lagarna. Denna lag
 tillämpas inte på understöd som beviljas av
 avkastningen av penningautomater,
 kasinospel, kasinoverksamhet eller totospel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen
 förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 kraft.

Nådendal den 23 juni 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Hannes Manninen*

1.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 4 § 3 mom. samt 5 och 29 §,
 av dem 4 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1102/1997,
ändras 3 §, 4 § 2 mom., 6 §, 8 § 3 mom. 9 och 11 §, 13 § 2 mom., 16 § 3 mom. och 27 §,
 av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1102/1997, 9 § sådan den lyder i lag 1360/2001, 16 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1102/1997 samt 27 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och i lag 1061/1998, samt
fogas till 10 §, sådan den lyder i nämnda lag 1360/2001, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 12 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Grunderna för fastställande av statsandelarna

De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas:

1) de beräknade ändringarna av omfattningen och arten av statsandelsåliggandena så som stadgas i 4 § 1 mom.,

2) den beräknade förändringen i kostnadsnivån så som bestäms i 4 § 2 och 3 mom., dock högst det fulla beloppet och minst halva beloppet av den beräknade förändringen i kostnadsnivån,

3) skillnaden mellan de faktiska och de enligt 1 punkten beräknade kostnaderna under finansåret före fastställelseåret så som stadgas i 5 §, samt

4) de justeringar som görs för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna på de grunder som stadgas i 6 §.

Föreslagen lydelse

3 §

Grunderna för fastställande av statsandelarna

De genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som används som grund för statsandelarna eller för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas

1) *de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena så som bestäms i 4 § 1 mom.,*

2) *de beräknade förändringarna i kostnadsnivån så som bestäms i 4 § 2 mom.,*

3) *skillnaden mellan förändringarna i den faktiska kostnadsnivån under finansåret före fastställelseåret och den beräkning som gjorts för året enligt 2 punkten, samt*

4) *de justeringar som i enlighet med 6 § görs vart fjärde år för att justera kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.*

4 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i förtjänstnivån i kommunen och i kommunernas lönebundna avgifter samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån så som stadgas närmare genom förordning.

När förändringen i kostnadsnivå för den allmänna statsandelen beaktas är grunden det belopp som har minskats enligt 27 och 29 §.

5 §

Beaktande av faktiska förändringar

När de genomsnittliga beloppen av finansårets statsandelar eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs, beaktas de faktiska förändringar i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena samt i kostnadsnivån som inträffat under finansåret före fastställelseåret och som avviker från de beräkningar som gjorts med stöd av 4 §.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Staten deltar i kommunernas kostnader för åligganden som omfattas av de uppgiftsbaserade statsandelarna i samma förhållande som den deltog i dem när denna lag trädde i kraft. Detta gäller dock inte kostnader för anläggningsprojekt eller andra kostnader för kulturverksamhet än de som följer av biblioteksväsendet, inte heller kalkylerade räntor, låneskötselkostnader eller avskrivningar eller andra motsvarande poster.

4 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån bestäms enligt prisindexet för basservicen. Indexet grundar sig på förändringen i kostnadsnivån viktad med driftskostnaderna för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamheten så som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

(3 mom. upphävs)

(upphävs)

6 §

Justering av kostnadsfördelningen

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet vart fjärde år så som bestäms i 2—4 mom.

Gällande lydelse

Kostnadsfördelningens utveckling reds ut på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) stadgar.

Om det enligt 3 § 2 punkten har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån skall under några år beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall förändringarna vid justering av kostnadsfördelningen beaktas högst till det belopp varom beslut fattats.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Till det belopp som fås på detta sätt läggs de belopp som bestäms enligt de miljötillägg som definieras i 9—12 §§. Skärgårdstillägg eller fjärrtillägg betalas dock alternativt till kommunen beroende på vilket av dem som är fördelaktigare för kommunen.

9 §

*Skärgårdstillägg**Föreslagen lydelse*

Vid justeringen av kostnadsfördelningen justeras de uppgiftsbaserade kalkylerade kostnader och priser per enhet som används som grund för statsandelen samt de genomsnittliga belopp som används som grund för dessa i enlighet med de faktiska kostnaderna så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Till de kalkylerade kostnaderna räknas inte kostnader för anläggningsprojekt och andra kostnader för kulturverksamhet än de som följer av biblioteksväsendet, inte heller mervärdesskatt eller kalkylerade räntor, låneskötselkostnader, avskrivningar eller motsvarande poster, om inte något annat bestäms särskilt i nämnda lagar.

Staten deltar i de kalkylerade kostnader och priser per enhet som avses i 2 mom. med procentandelar, om vilka bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

De kalkylerade kostnader och priser per enhet som avses i 2 mom. fastställs och de statsandelsprocenter som avses i 3 mom. bestäms för finansåret och för de tre följande åren.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Till det belopp som fås på detta sätt läggs de belopp som bestäms enligt de miljötillägg som definieras i 9—12 och 12 a §. Skärgårdstillägg eller fjärrortstillägg betalas dock alternativt till kommunen beroende på vilket av dem som är fördelaktigare för kommunen. Till kommuner med skärgårdsdelar betalas dock samtidigt både skärgårdstillägg och fjärrortstillägg.

9 §

Skärgårdstillägg

De i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) avsedda kommuner där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet, får i skärgårdstillägg ett eurobelopp som är sex gånger den allmänna statsandelens grunddel, övriga skärgårdskommuner ett eurobelopp som är tre gånger den allmänna statsandelens grunddel *och kommuner med skärgårdsdelar ett eurobelopp som är antalet personer som bor i skärgården multiplicerat med 150 procent av det fastställda genomsnittliga eurobeloppet av den allmänna statsandelen.*

10 §

Fjärrortstillägg

11 §

Tätortstillägg för trafiken

Kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40 000 personer, får i tätortstillägg för trafiken ett belopp som är antalet personer som bor i tätort multiplicerat med 45 procent av det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen.

De i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) avsedda kommuner där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet, får som skärgårdstillägg ett belopp som är *sju* gånger den allmänna statsandelens grunddel och övriga skärgårdskommuner ett belopp som är *fyra* gånger den allmänna statsandelens grunddel.

De kommuner med skärgårdsdelar som avses i den lag som nämns i 1 mom. får som skärgårdstillägg ett belopp som fås genom att produkten av antalet personer som bor i skärgården och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen multipliceras med talet 1,5. Om antalet invånare i skärgårdsdelarna är minst 1 200 beviljas kommunen som skärgårdstillägg ett belopp som motsvarar grunddelen för kommunens allmänna statsandel.

10 §

Fjärrortstillägg

Utan hinder av 1 mom. får en kommun vars befolkningstäthet per landkvadratkilometer vid ingången av det år som föregår finansåret är högst 0,5 som fjärrortstillägg ett belopp som är nio gånger den allmänna statsandelens grunddel.

11 §

Tätortsstrukturillägg

Kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40 000 personer *beviljas på basis av antalet personer som bor i tätort ett tätortsstrukturillägg, som fås genom att produkten av antalet personer som bor i tätort och det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen multipliceras med följande koefficienter:*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tätortsbefolkningens storlek	koefficient
40 000—99 999	0,75
100 000—199 999	0,70
200 000—	0,01

Bestämmelser om grunderna för beräkning av tätortsbefolkningens storlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 a §

Tillägg på grund av förändringar i invånarantal

Kommuner vilkas invånarantal under de tre år som föregår finansåret sammanlagt har förändrats med minst sex procent får som tillägg på grund av förändringar i invånarantal ett belopp som är den allmänna statsandelens grunddel multiplicerad med talet 1,39.

13 §

Finansieringsunderstöd

För beviljande och användning av understödet kan statsbidragsmyndigheten ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi

16 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna

Finansieringsunderstöd skall sökas hos statsbidragsmyndigheten före utgången av augusti under finansåret.

13 §

Finansieringsunderstöd

Villkor för att finansieringsunderstöd skall beviljas är att kommunen har antagit en plan över åtgärder som skall vidtas för att balansera kommunens ekonomi. Planen skall bifogas ansökan om understöd. Statsbidragsmyndigheten kan för beviljandet och användningen av understöd även ställa andra villkor som hänför sig till kommunens ekonomi. Om planen eller de villkor som ställts inte har iakttagits, kan finansieringsunderstödet under de följande åren utebli eller beviljas till nedsatt belopp.

16 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna

Finansieringsunderstöd skall sökas före den tidpunkt som statsbidragsmyndigheten beslutat.

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen 1997 är 206 mark per invånare.

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 1998 med 4 mark.

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 1999 med 8,60 mark.

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 2000 med 4,50 mark.

Den allmänna statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 8 § och 1 mom. i denna paragraf minskas från och med 1997 med 29,50 mark per kommuninvånare.

29 §

Statsandelarna från och med 1998

Utan hinder av 6 § minskas kommunernas statsandelar 1998 med sammanlagt 1 300 miljoner mark jämfört med nivån 1997 så att 6 procent av minskningarna anser de statsandelar som betalas på grundval av denna lag, 57 procent de statsandelar som betalas på grundval av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt 37 procent de statsandelar som betalas på grundval av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga belopp som används som grund för den allmänna statsandelen 2006 är 27,75 euro per invånare.

Den allmänna statsandel som beviljas kommunen minskas från och med 2006 med 10,75 euro per kommuninvånare på grund av sparbeslut som genomförts i den offentliga ekonomin 1997 och 1998 samt de förändringar i grunderna för fastställande av allmän statsandel som träder i kraft 2006.

(upphävs)

Gällande lydelse

Den minskning av den allmänna statsandelen som avses i 1 mom. genomförs genom att det belopp som beräknas på grundval av 8 § minskas med 15,30 mark per kommuninvånare från och med 1998.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Bestämmelserna i 3 § om grunderna för fastställande av statsandelar och i 6 § om justering av kostnadsfördelningen tillämpas första gången vid fastställandet av statsandelar för 2008. Vid fastställandet av statsandelar för 2006 och 2007 tillämpas till denna del de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Det prisindex för basservicen som föreskrivs i 4 § 2 mom. tillämpas första gången vid fastställandet av statsandelar för 2006.

Den förändring i statsandelarna till kommunerna som föranleds av de förändringar i statsandelsgrunderna som trädde i kraft vid denna lags ikraftträdande utjämnas 2006—2008 så som bestäms i detta moment samt i 5 och 6 mom. Vid beräkningen av utjämnningen beaktas de förändringar i statsandelsgrunderna som föranleds av denna lag samt lagen om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (/2005). Dessutom beaktas de förändringar i statsandelsgrunderna för den grundläggande utbildningen och biblioteken som föranleds av lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/2005) samt de förändringar i statsandelarna för folkhögskolorna som föranleds av lagen om ändring av lagen om fritt bildningsarbete (/2005).

Statsandelarna till kommuner som på grund av de i 4 mom. avsedda förändringarna i statsandelsgrunderna förlorar statsandelar ökas så att förlusten per invånare är högst 50 euro 2006, högst 100 euro 2007 och högst 150 euro 2008. Statsandelarna till kommuner som får mera statsandelar minskas åter så att ökningen av statsandelar per invånare är högst 100 euro 2006, högst 200 euro 2007 och högst

300 euro 2008. I fråga om betalningen av statsandelstilläggen samt uppbörden och inriktandet av minskningarna till olika förvaltningsområden gäller vad som bestäms i 17 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

De tillägg och minskningar i statsandelarna som avses i 5 mom. beräknas på ett belopp som fås när det sammanlagda belopp av statsandelar för 2005 som beräknas för kommunen på de nya bestämningsgrunder som tillämpas på kommunen från och med det år denna lag träder i kraft minskas med de statsandelar som kommunen beviljats 2005 för den verksamhet som avses i 4 mom. Som grund för beräkningen används kommunernas invånarantal vid ingången av 2004 samt samma antal elever, studerande, undervisningstimmar och årsverken som använts vid fastställandet av statsandelarna för 2005.

2.

Lag

om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 17 § 3 mom., 4 a kap. och 45 a §,
sådana de lyder, 17 § 3 mom. i lag 1150/1996, 4 kap. jämte ändringar och 45 a § i lag 1364/2004,
ändras 11 § 2 mom., 12 § 1—3 mom., rubriken för 15 §, 15 § 1 mom., 16 och 16 a § samt 16 b § 1 mom. och 18 §,
sådana de lyder, 11 § 2 mom., 12 § 1—3 mom., rubriken för 15 §, 15 § 1 mom., 16 och 16 a § samt 17 § 3 mom. i nämnda lag 1150/1996 samt 16 b § 1 mom. i lag 1145/2000, samt 18 § i nämnda lag 1150/1996 och i lagarna 974/1998, 1409/2001 och 1290/2004, samt fogas till lagen nya 15 a, 15 b och 18 a § som följer:

Gällande lydelse

11 §

Kalkylerade kostnader

Dessutom godkänns de kalkylerade kostnaderna för socialvården för

Föreslagen lydelse

11 §

Kalkylerade kostnader

Dessutom godkänns de kalkylerade kostnaderna för socialvården för

Gällande lydelse

beräkningen av de kostnader per invånare och per arbetslös som bestäms på grundval av arbetslösheten samt för hälsovården för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av sjukfrekvensen.

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för driftskostnader är skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och självfinansieringsandelen. De kalkylerade kostnaderna fastställs på grundval av bestämningsfaktorerna för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningsfaktorer är invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet och sjukfrekvens samt avsides läge så som stadgas nedan i denna lag.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med sysselsättningskoefficienten och genom att de erhållna beloppen adderas enligt åldersgrupp. Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalkylerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestämts på grundval av åldersstrukturen och arbetslösheten.

Föreslagen lydelse

beräkningen av de kostnader per invånare och per arbetslös som bestäms på grundval av arbetslösheten samt för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av *handikapp och behovet av barnskydd*. *De kalkylerade kostnaderna för hälsovården godkänns för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av sjukfrekvensen.*

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för driftskostnader är skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och självfinansieringsandelen. De kalkylerade kostnaderna fastställs på grundval av bestämningsfaktorerna för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningsfaktorer är invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet, sjukfrekvens, *antalet gravt handikappade och behovet av barnskydd* samt avsides läge så som bestäms nedan i denna lag.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården fås genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med *dagvårdskoefficienten* och genom att de erhållna beloppen adderas enligt åldersgrupp. Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalkylerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. *De kostnader som bestäms på grundval av barnskyddet beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och barnskyddskoefficienten.*

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. De kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen beräknas genom att det belopp som bestämts särskilt per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestämts enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

15 §

Syssestänningkoefficient

Syssestänningkoefficienten uträknas genom att den andel av kommuninvånarna som arbetar i service- och förädlingsbranscherna och kommunens syssestännta arbetskraft divideras med motsvarande andel för hela landet.

Handikappens inverkan på kostnaderna erhålls genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och handikappkoefficienten. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestämts på grundval av åldersstrukturen, arbetslösheten, handikapp och barnskyddet.

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. De kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen beräknas genom att det belopp som bestämts särskilt per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestämts enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

15 §

Dagvårdskoefficient

Dagvårdskoefficienten uträknas genom att den andel av kommunens syssestännta arbetskraft som arbetar i service- och förädlingsbranscherna divideras med motsvarande andel för hela landet.

15 a §

Handikappskoefficient

Handikappskoefficienten uträknas genom att det totala antalet personer i kommunen som får vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen (347/1956), vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969), handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988) samt institutionsvård på grund av handikapp divideras med kommunens invånarantal

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

samt genom att den erhållna andelen divideras med motsvarande andel för hela landet. Vid beräkningen av antalet personer som får vårdbidrag för pensionstagare och handikappbidrag beaktas inte personer som fått dietersättning.

När koefficienten fastställs används uppgifterna i 1 mom. för det år som började två år före verksamhetsåret.

15 b §

Barnskyddskoefficient

Barnskyddskoefficienten uträknas genom att antalet omhändertaganden av barn i kommunen enligt barnskyddslagen (683/1983) divideras med kommunens invånarantal och genom att den erhållna andelen divideras med motsvarande andel för hela landet. När koefficienten uträknas är antalet omhändertaganden i kommunen 2, om antalet omhändertaganden varit högst 4.

När koefficienten fastställs används uppgifterna om omhändertagande för det år som började två år före verksamhetsåret.

16 §

Fjärrortskoefficient

Fjärrortskoefficienten är 1,05 eller 1,15. Statsrådet utser de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken på envar kommuns koefficient. Koefficient kan fastställas för en kommun som i fjärrortstillägg 1994 betalade minst 3 procent av driftkostsadmerna för kommunens social- och hälsovård och vars fjärrortspoäng enligt det kommunala tjänstekollektivavtalet var minst 2. Den högre koefficienten kan fastställas för en kommun vars fjärrortspoäng var minst 5. När fjärrortskoefficienten fastställs beaktas även de fjärrortstillägg som en samkommun

16 §

Fjärrortskoefficient

Fjärrortskoefficienten är 1,05, 1,08, 1,10 eller 1,17. Genom förordning av statsrådet fastställs de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken på varje kommuns fjärrortskoefficient.

Kommunens fjärrortskoefficient är 1,05 om det fjärrortstal och som avses i 10 § i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) och som bestäms för kommunen på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlag är 0,5—0,99. Koefficienten för kommuner vars fjärrortstal är 1,00—1,49 är 1,08. Om kommunens fjärrortstal är 1,50 eller större

enligt 5 § 2 mom. folkhälsolagen betalt, om kommunen nämnda år var medlem i en sådan samkommun.

Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient med avvikelse från 1 mom. 1,10.

16 a §

Uträkning av koefficienterna i vissa fall

Om det vid uträkningen av de koefficienter som avses i 13—16 §§ inte finns uppgifter tillgängliga för den tidpunkt som avses i nämnda paragrafer i fråga, används vid uträkningen av koefficienterna i stället de uppgifter som senast erhållits före den tidpunkt som avses i paragrafen i fråga.

16 b §

Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen

I samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas vid beräkningen av statsandelarna för det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft de koefficienter som avses i 13—15 § i denna lag och som baserar sig på kommunindelningen året innan. När statsandelarna för senare år beräknas används uppgifterna för de nya eller utvidgade kommunerna vid beräkningen av koefficienterna.

är kommunens fjärrortskoefficient 1,17.

Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient 1,10. Om en kommun även är berättigad till den fjärrortskoefficient som avses i 2 mom., fastställs kommunens fjärrortskoefficient enligt det alternativ som är fördelaktigare för kommunen.

16 a §

Uträkning av koefficienterna i vissa fall

Om det vid uträkningen av de koefficienter som avses i 13—15, 15 a och 15 b samt 16 § inte finns uppgifter tillgängliga för den tidpunkt som avses i nämnda paragrafer, används vid uträkningen av koefficienterna i stället de uppgifter som senast erhållits före den tidpunkt som avses i paragrafen i fråga.

16 b §

Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen

I samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § i lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas vid beräkningen av statsandelarna för det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft de koefficienter som avses i 13—15, 15 a och 15 b samt 16 § i denna lag och som baserar sig på kommunindelningen året innan. När statsandelarna för senare år beräknas används uppgifterna för de nya eller utvidgade kommunerna vid beräkningen av koefficienterna.

Gällande lydelse

17 §

Kommunens självfinansieringsandel

 Om det stadgas särskilt om storleken på en statsandel som staten betalar till kommunen på ett sätt som avviker från denna lag, beaktas detta som en ökning eller minskning av självfinansieringsandelen.

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,01 procent och statens andel 32,99 procent. *Om det enligt 3 § 2 punkten i statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.*

Vid kostnadsfördelningen beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamhet enligt speciallagar och statsandelen för driftskostnaderna. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, mervärdesskattens andel, kalkylerade räntor och avskrivningar, kostnader för skötsel av lån eller andra motsvarande poster.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (justeringsår). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från situationen enligt 1 mom., skall beloppen av statsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till nivån enligt 1 mom. vid ingången av året efter justeringsåret. Om uppgifterna för året före justeringsåret då inte är tillgängliga,

Föreslagen lydelse

17 §

Kommunens självfinansieringsandel

(3 mom. upphävs)

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas åren 2006—2007 mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,78 procent och statens andel 32,22 procent.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras vart fjärde år (justeringsår) så som föreskrivs i 6 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

används uppgifterna från föregående år. I samband med utredningen av kostnadsfördelningen kan den inbördes avvägningen av bestämningsgrunderna för statsandelen ändras så att den motsvarar de förändringar som inträffat i servicebehovet.

18 a §

Justering av de kalkylerade kostnaderna för social- och hälsovården

I anslutning till justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelarna så att de stämmer överens med de förverkligade kostnaderna. Vid justeringen av kostnaderna beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamheter enligt de speciallagar som ligger till grund för statsandelarna för den kommunala social- och hälsovården. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, mervärdesskattens andel, kalkylerade räntor och avskrivningar, låneskötselkostnader eller andra motsvarande poster.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. justeras årligen de kalkylerade kostnader som ligger till grund för statsandelen i enlighet med förändringarna i kostnadsnivån så som bestäms i 3 § i lagen som statsandelar till kommunerna.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen används uppgifterna om förverkligade kostnader för det år som började två år före verksamhetsåret.

30 a §

Utjämning av stora kostnader för barnskyddet

Ersättning från staten för utjämning enligt barnskyddslagen (683/1983) av stora kostnader för barnskyddet betalas till samkommuner för specialomsorgsdistrikt enligt 7 § lagen angående specialomsorger

30 a §

Utjämning av stora kostnader för barnskyddet

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om utvecklingsstörda .

Ersättningen betalas i lika stora poster senast den 11 dagen i varje kalendermånad.

30 b §

Finansiering av ersättningen

Totalbeloppet av ersättningen från staten enligt 30 a § 1 mom. minskar med motsvarande summa statsandelen för driftskostnaderna enligt 10 §.

Totalbeloppet för ersättningen från staten fastställs årligen i samband med statsbudgeten och samkommunernas andelar av ersättningen fastställs årligen genom beslut av vederbörande ministerium enligt de grunder som bestäms i 5 c § 2 mom. barnskyddslagen.

30 c §

Uppföljning av utjämningen

Samkommunerna för specialomsorgsdistrikten skall årligen före utgången av april meddela social- och hälsovårdsministeriet totalbeloppet av de utjämningsersättningar som bokförts i samkommunens bokslut året innan.

Samkommunen skall dessutom årligen före utgången av maj lämna forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården uppgifter om de åtgärder som legat till grund för utjämningen. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som skall lämnas.

45 a §

Höjning och sänkning av kommunens självfinansieringsandel

Kommunens självfinansieringsandel per invånare, om vilken föreskrivs i 17 §, höjs enligt följande:

30 b §

Finansiering av ersättningen

(upphävs)

30 c §

Uppföljning av utjämningen

(upphävs)

45 a §

Höjning och sänkning av kommunens självfinansieringsandel

(upphävs)

1) till följd av samordningen av bostadsbidrag och andra primära förmåner höjs självfinansieringsandelen med 7,74 euro 1998 och med 17,16 euro från och med 1999,

2) på grund av den minskning av utgifterna för utkomststödet som hänför sig till höjningen av nivån på de maximala boendeutgifter som godkänns i bostadsbidraget och nivån på arbetsmarknadsstödet barnförhöjning höjs självfinansieringsandelen med 0,65 euro från och med 2002,

3) på grund av den minskning av utgifterna för utkomststödet som hänför sig till det stöd som avses i lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002) höjs självfinansieringsandelen med 0,67 euro 2003 och med 2,99 euro från och med 2004, samt

4) på grund av införandet av fullt kostnadsansvar för sjukvårdskostnader inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen höjs självfinansieringsandelen med 9,94 euro från och med 2005.

Kommunens självfinansieringsandel per invånare, om vilken föreskrivs i 17 §, sänks med 23,30 euro per kommuninvånare för genomförandet av en skattekompensation.

Höjningen och sänkningen av självfinansieringsandelen skall beaktas till ovan nämnt belopp vid senare justeringar av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Utan hinder av 18 och 18 a § tillämpas på justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna fram till utgången av 2007 de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Kommunernas och statens andelar av kostnaderna för social- och hälsovården bestäms dock så som föreskrivs i 18 § 1 mom.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 19 § 5 mom., 29 och 30 § samt 46 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1389/2001,

ändras 1 § 1 mom. 5 punkten, 9 och 10 §, 11 § 3 mom., 14 §, 16 § 1 mom., 17 § 1 och 2 mom., 18 § 1 mom., 19 § 1, 2 och 7 mom., 20 §, 21 § 2 mom., 23 b § 1 och 2 mom., 24 §, 24 a § 1 och 2 mom., 28 §, 31 § 2 och 3 mom., rubriken för 43 §, 43 § 1 mom., 44 §, 45 § 2 mom., 46 § 5 och 6 mom., 49 § och rubriken för 54 §,

av dem 9, 10 och 14 §, 16 § 1 mom., 19 § 2 och 7 mom. samt 46 § 5 och 6. mom. sådana de lyder i nämnda lag 1389/2001, 11 § 3 mom. och rubriken för 43 § sådana de lyder i lag 1280/2002, 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1140/2003 och 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1186/1998, 19 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1211/2000, 20 § sådana de lyder delvis ändrad i nämnda lag 1389/2001 och i lag 412/2005, 23 b § 1 och 2 mom. samt 24 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1291/2004, samt

fogas till 1 §, sådana de lyder delvis ändrad i nämnda lagar 1186/1998, 1211/2000 och 1389/2001, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till 23 §, sådana de lyder delvis ändrad i nämnda lag 1389/2001, nya 2—4 mom., till lagen en ny 47 a §, till 54 § nya 2—4 mom. samt till lagen en ny 57 b § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

5) lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995),

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

5) yrkeshögskolelagen (351/2003) och lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning (356/2003),

För verksamhet som avses i lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen och lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning

beviljas inte statsandel och statsunderstöd enligt 5 kap. för anläggningsprojekt. För andra kostnader än driftskostnader för lokaler, inventarier och annan lös egendom som används i verksamhet enligt de nämnda lagarna beviljas finansiering så som bestäms i 19 och 20 §. I övrigt tillämpas på finansiering av yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och yrkeshögskolor vad som i denna lag bestäms om finansiering av driftskostnader.

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Kommunens finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader är 43 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

1) för samkommuner och privata utbildningsanordnare de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats enligt 7 § 1 mom.,

2) för statliga läroanstalter de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av de med stöd av 16 § fastställda genomsnittliga priserna per enhet för de funktioner som avses i 5 § 1 punkten, *samt*

3) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av det belopp som fås när produkterna av antalet studerande i yrkeshögskolor och i annan grundläggande yrkesutbildning än i läroavtalsutbildning samt de i enlighet med 16 § fastställda genomsnittliga priserna per enhet för yrkeshögskolor och

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Kommunens finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader åren 2006 och 2007 är 54,70 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

1) för samkommuner och privata utbildningsanordnare de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats enligt 7 § 1 mom., *samt*

2) för statliga läroanstalter de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av de med stöd av 16 § fastställda genomsnittliga priserna per enhet för de funktioner som avses i 5 § 1 punkten.

Gällande lydelse

grundläggande yrkesutbildning minskas med statsandelsgrunderna uträknade med stöd av de i 19 § 5 mom. och 20 § 5 mom. avsedda årshyror som fastställts för utbildningsanordnarna som grund för beräkning av statsandelen.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte de elever som får förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och inte heller, med undantag för elever som får grundläggande utbildning, studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun eller som har sin hemkommun på Åland. Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte heller elever och studerande för vilka ordnas undervisning utomlands med stöd av 7 § 1 mom. lagen om grundläggande utbildning och 3 § 1 mom. gymnasielagen.

Till kommunens finansieringsandel adderas på basis av de för balansering av den offentliga ekonomin genomförda nedskärningarna av statsandelarna årligen per invånare ett belopp, som fås när 103,10 euro omräknas att motsvara den beräknade kostnadsnivån för finansåret. Till kommunens finansieringsandel adderas ytterligare på basis av de kostnader som åsamkats staten av stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesutbildning och finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning årligen per invånare ett belopp, som fås när 5,72 euro omräknas att motsvara den beräknade kostnadsnivån för finansåret. De i detta moment nämnda beloppen har räknats ut enligt den beräknade kostnadsnivån för 1998.

10 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning

Kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och

Föreslagen lydelse

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte

1) de elever som får förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och inte heller, med undantag för elever som får grundläggande utbildning, studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun eller som har sin hemkommun på Åland,

2) elever och studerande för vilka ordnas undervisning utomlands med stöd av 7 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning och 3 § 1 mom. i gymnasielagen, eller

3) studerande i yrkespedagogisk lärarutbildning och inte heller kostnader som föranleds av denna utbildning.

10 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning

Kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och

grundläggande konstundervisning är 63 procent av det belopp som fås när alla kommuners sammanlagda statsandelsgrunder enligt 8 § 5 och 7 punkten divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

11 §

Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader

En utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning beviljas finansiering för driftskostnaderna i annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som avses i 1 och 2 mom. till 90 procent av det belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av det antal studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsandelen och de priser per enhet som bestämts per studerandeårsverke. Inom ett företags eller en annan sammanslutnings utbildning för att utveckla personalen är finansieringen dock 50 procent av det belopp som räknats på nämnda sätt. Bestämmelser om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för finansieringen fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Kommunen beviljas statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när kommunens invånarantal multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för idrottsverksamhet.

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetets driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när antalet

grundläggande konstundervisning är 70,30 procent av det belopp som fås när alla kommuners sammanlagda statsandelsgrunder enligt 8 § 5 och 7 punkten divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

11 §

Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader

En utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning beviljas finansiering för driftskostnaderna i annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som avses i 1 och 2 mom. till 87 procent av det belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av det antal studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsandelen och de priser per enhet som bestämts per studerandeårsverke. Inom ett företags eller en annan sammanslutnings utbildning för att utveckla personalen är finansieringen dock 48 procent av det belopp som beräknas på nämnda sätt. Bestämmelser om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för finansieringen fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Kommunen beviljas statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader till 29,70 procent av det belopp som fås när kommunens invånarantal multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för idrottsverksamhet.

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetets driftskostnader till 29,70 procent av det belopp som fås när antalet

Gällande lydelse

invånare under 29 år i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för ungdomsarbete.

16 §

Genomsnittliga priser per enhet

Statsrådet skall årligen fastställa de genomsnittliga priser per enhet som läggs till grund för finansieringen för det följande finansåret så som bestäms i 3 § 1—3 punkten samt 4, 5 och 15 § lagen om statsandelar till kommunerna. Om fastställande av de genomsnittliga priserna per enhet det år som avses i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna gäller dessutom vad som bestäms i 6 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

17 §

Priserna per enhet för grundläggande utbildning

Priserna per enhet per elev i grundläggande utbildning skall beräknas vartannat år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för den grundläggande utbildningen under året före det då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de elever som får sådan undervisning. Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas 91 procent av antalet elever i förskoleundervisning och 60 procent av antalet elever som fyllt 18 år. I fråga om de elever i förskoleundervisning som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning beaktas dock antalet i sin helhet.

Priserna per enhet för kommunerna graderas, enligt vad som bestäms genom förordning, enligt strukturen på kommunens skolnät, antalet elever som får sådan specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning och kommunens befolkningstäthet. I fråga

Föreslagen lydelse

invånare under 29 år i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för ungdomsarbete.

16 §

Genomsnittliga priser per enhet

Genom förordning av statsrådet utfärdas årligen bestämmelser om de genomsnittliga priser per enhet som läggs till grund för finansieringen för det följande finansåret så som bestäms i 3, 4, 6 och 15 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

17 §

Priserna per enhet för grundläggande utbildning

Priserna per enhet per elev i grundläggande utbildning skall beräknas vart *fjärde* år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för den grundläggande utbildningen under *det år som föregår* året före det då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de elever som får sådan undervisning. Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas 91 procent av antalet elever i förskoleundervisning och 60 procent av antalet elever som fyllt 18 år. I fråga om de elever i förskoleundervisning som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning beaktas dock antalet i sin helhet.

Priserna per enhet för kommunerna graderas *på basis av kommunens befolkningstäthet, tvåspråkighet och karaktär av skärgårdskommun samt på basis av antalet elever i årskurserna 7—9, antalet elever som får sådan*

om de elever för vilka grundläggande utbildning på svenska enligt 4 § 4 mom. lagen om grundläggande utbildning anordnas, höjs priserna per enhet med tio procent. I sådana skärgårdskommuner där över hälften av invånarna saknar fast trafikförbindelse till fastlandet, höjs priset per enhet med 20 procent. I övriga skärgårdskommuner höjs priset per enhet med tio procent. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja det pris per enhet som beräknats så som bestäms i detta moment.

18 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet per studerande i gymnasier skall beräknas vartannat år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för gymnasieutbildningen under året före det då priset per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas skall 60 procent av antalet sådana studerande som inlett studierna efter det de fyllt 18 år beaktas.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vartannat år för varje utbildningsområde genom att de

specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, antalet elever som deltar svenskspråkig undervisning samt antalet elever med ett främmande språk som modersmål. Dessutom graderas priserna per enhet för de glesast befolkade kommunerna och skärgårdskommunerna i fråga om elever i årskurserna 1—6 på basis av skolor som har under 80 elever och i fråga om årskurserna 7—9 på basis av undervisning som ordnas för mindre än 180 elever med samma språk. Genom förordning av statsrådet bestäms om graderingarnas storlek och den exakta beräkningen av priserna per enhet samt om vilka kommuner som anses vara de glesast befolkade kommunerna. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl höja det pris per enhet som beräknats så som bestäms i detta moment.

18 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet per studerande i gymnasier skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har haft för gymnasieutbildningen under *det år som föregår* året före det då priset per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller de studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas skall 60 procent av antalet sådana studerande som inlett studierna efter det de fyllt 18 år beaktas.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vart fjärde år för varje utbildningsområde genom att de

Gällande lydelse

riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

Priserna per enhet graderas enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet, på basis av specialundervisning och andra faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildningen. Priset per enhet höjs i fråga om studerande som åtnjuter inkvarteringsförmån enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet. Undervisningsministeriet kan dessutom höja priset per enhet på basis av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl.

Om utbildningen med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig

Föreslagen lydelse

riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året *som föregår* året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. *I de riksomfattande totalkostnaderna inberäknas de avskrivningar enligt bokföring som yrkesutbildningsanordnarna gjort i anslutning till yrkesutbildningen.* När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga. *Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om beräkningen av priserna per enhet och om medräkandet av avskrivningar i de riksomfattande totalkostnaderna.*

Priserna per enhet graderas *på basis av specialundervisning, inkvarteringsförmån för studerande och andra faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildningen. Dessutom graderas priserna per enhet på basis av goda resultat i utbildningen. Den resultatbaserade graderingen bestäms på basis av sysselsättningen av studerande, övergången till fortsatta studier, avbrytande av utbildning, studietid samt personalens behörighet och åtgärder för personalutveckling. Den andel som bestäms på basis av resultat är högst två procent av de riksomfattande totalkostnaderna enligt 1 mom.* Undervisningsministeriet kan dessutom höja priset per enhet på basis av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl. *Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkningen av priset per enhet så som bestäms i detta moment.*

(5 mom. upphävs)

utsträckning ordnas i hyrda lokaler, kan det pris per enhet som bestämts för utbildningsanordnaren höjas med ett belopp som räknas ut genom att den årshyra som ministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerande i yrkesutbildning som utbildningsanordnaren står för. Hyror enligt detta moment skall inte beaktas när de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom. räknas ut.

Utän hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf är priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning 80 procent av det genomsnittliga priset per enhet som med stöd av 16 § fastställts för yrkesutbildning. Undervisningsministeriet bestämmer årligen inom ramen för statsbudgeten priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, skilt för utbildning som förbereder för en yrkesexamen och specialyrkesexamen och skilt för annan yrkesinriktad tilläggsutbildning. De priser per enhet som avses i detta moment höjs i specialundervisning enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

20 §

Priserna per enhet för yrkeshögskolor

Priserna per enhet per studerande i yrkeshögskolor skall beräknas vartannat år per yrkeshögskoleexamen genom att de riksomfattande totalkostnaderna för utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen vid alla yrkeshögskolor under året före det år då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som avlägger denna examen och utgör grund för beviljande av statsandel nämnda år. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildning som leder till examen, beräknas priset per enhet på basis av de beräknade totalkostnaderna för utbildning som leder till respektive examen.

Priserna per enhet kan graderas enligt vad

Utän hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf är priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning 77 procent av det genomsnittliga pris per enhet som med stöd av 16 § fastställs för yrkesutbildning. Undervisningsministeriet bestämmer årligen inom ramen för statsbudgeten priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, skilt för utbildning som förbereder för en yrkesexamen och specialyrkesexamen och skilt för annan yrkesinriktad tilläggsutbildning. De priser per enhet som avses i detta moment höjs i specialundervisning enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

20 §

Priserna per enhet för yrkeshögskolor

Priserna per enhet per studerande i yrkeshögskolor skall beräknas vart fjärde år så att de riksomfattande totalkostnaderna vid alla yrkeshögskolor under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala kalkylerade antalet studerande som bestäms enligt den överenskommelse som avses i 8 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen och utgör grund för beviljande av statsdel nämnda år.

Till de riksomfattande totalkostnaderna enligt 1 mom. räknas de avskrivningar enligt bokföringen hos huvudmannen för en yrkeshögskola vilka hänför sig till yrkeshögskoleverksamheten. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om medräknandet

Gällande lydelse

som bestäms genom förordning så att de väsentliga skillnaderna i kostnaderna för utbildningsprogram som leder till examen och för andra undervisningsarrangemang beaktas. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja priset per enhet.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när de enligt examen beräknade priserna per enhet multipliceras med antalet studerande som avlägger respektive examen, sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader enligt examen som avses i 1 mom.

När det i en yrkeshögskola ordnas utbildning som leder till två eller flera sådana examina som avses i 1 mom. bestäms priset per enhet för yrkeshögskolan enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande som avlägger olika examina och de priser per enhet som avses i 1 mom. Priset per enhet för yrkesinriktade specialiseringsstudier är detsamma som priset per enhet för yrkeshögskolan.

Om utbildningen med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning ordnas i hyrda lokaler, kan det pris per enhet som bestämts för yrkeshögskolan höjas med ett belopp som räknas ut genom att den årshyra som ministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerande vid yrkeshögskolan. Hyror enligt detta moment skall inte beaktas när de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom. räknas ut.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som bestäms i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

21 §

Priserna per enhet för grundläggande konstundervisning

De priser per enhet för grundläggande

Föreslagen lydelse

av avskrivningar i de riksomfattande totalkostnaderna.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när *priserna per enhet multipliceras med det kalkylerade antal studerande som bestäms enligt 1 mom. sammanlagt motsvarar de enligt 1 och 2 mom. beräknade riksomfattande totalkostnaderna.*

Priset per enhet för en yrkeshögskola består av andelar som bestäms enligt det kalkylerade antalet studerande och antalet examina som avlagts vid yrkeshögskolan så att andelen enligt antalet studerande är 70 procent och andelen enligt antalet examina är 30 procent. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl höja priset per enhet för en yrkeshögskola. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkningen av priset per enhet.

Under andra år än de som avses i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som bestäms i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som använts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

21 §

Priserna per enhet för grundläggande konstundervisning

De priser per enhet för grundläggande

konstundervisning som avses i 13 § skall beräknas vartannat år enligt konstområde genom att de riksomfattande totalkostnader som orsakats av undervisningen på respektive konstområde under året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala antal undervisningstimmar som hållits året före det då priset per enhet bestäms. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för undervisningen inom ett konstområde eller antalet hållna undervisningstimmar, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna och antalet uppskattade undervisningstimmar på konstområdet i fråga. Under andra år beräknas priserna per enhet på basis av de priser per enhet som bestämts för det föregående året.

23 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

konstundervisning som avses i 13 § skall beräknas vart fjärde år enligt konstområde genom att de riksomfattande totalkostnader för undervisningen på respektive konstområde under *det år som föregår* året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala antal undervisningstimmar som hållits *det år som föregår* året före det då priset per enhet bestäms. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för undervisningen inom ett konstområde eller antalet hållna undervisningstimmar, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna och antalet uppskattade undervisningstimmar på konstområdet i fråga. Under andra år beräknas priserna per enhet på basis av de priser per enhet som bestämts för det föregående året.

23 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

De driftskostnader för utbildningsformer enligt 1 mom. för vilka finansiering beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget får räknas som driftskostnader som skall finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för olika utbildningsformer enligt 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 42 § under det år kostnaderna beräknas beviljats utbildningsanordnare för verksamheten i fråga. Från yrkeshögskolornas driftskostnader avdras ett belopp som motsvarar den finansiering som beviljats med stöd av 33 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen.

Utan hinder av 1 mom. 3 punkten gäller i fråga om de avskrivningar enligt bokföringen som huvudmannen för en yrkeshögskola och yrkesutbildningsanordnare gör vad som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bestäms i 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom.

23 b §

Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007

Utän hinder av vad som ovan i detta kapitel bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet och vad som i 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna bestäms om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De genomsnittliga priser per enhet per elev, studerande eller undervisningstimme som utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader beräknas för de olika utbildningsformerna för 2005 jämförs med de genomsnittliga priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda genomsnittliga priserna per enhet för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i de genomsnittliga priserna per enhet för 2005 och 44 procent för 2006. När de genomsnittliga priserna per enhet för 2007 beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med ett belopp som är 39 procent av den skillnad som avses ovan.

24 §

Priserna per enhet för bibliotek

Priserna per enhet för bibliotek skall beräknas vartannat år för kommuner med olika bosättningsstruktur så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för biblioteken under året före det då priset per enhet bestäms divideras med dessa kommuners invånarantal. Vid beräkningen av priserna per enhet skall de kostnader som avses i 23 § inte beaktas.

I fråga om bestämmandet av priset per

23 b §

Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007

Utän hinder av vad som bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet samt om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De genomsnittliga priser per enhet per elev, studerande eller undervisningstimme som utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader beräknas för de olika utbildningsformerna för 2005 jämförs med de genomsnittliga priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda genomsnittliga priserna per enhet för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i de genomsnittliga priserna per enhet för 2005, 44 procent för 2006 och 61 procent för 2007.

24 §

Priserna per enhet för bibliotek

Priserna per enhet för bibliotek beräknas vart fjärde år genom att kostnaderna för drivandet av bibliotek under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med kommunernas invånarantal.

Priserna per enhet för bibliotek graderas

enhet för bibliotek gäller dessutom vad som bestäms i 16 §.

24 a §

Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007

Utän hinder av vad som i 16 och 24 § bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet och vad som i 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna bestäms om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för bibliotek för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

Det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader för drivandet av bibliotek jämförs med det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån det för 2004 fastställda genomsnittliga priset per enhet. Av denna skillnad beaktas 27 procent i det genomsnittliga priset per enhet för 2005 och

i glest befolkade kommuner och skärgårdskommuner. Genom förordning av statsrådet bestäms om graderingarnas storlek och den exakta beräkning av priserna per enhet samt om vilka kommuner som anses vara glest befolkade kommuner. Undervisningsministeriet höjer dessutom priset per enhet för sådana kommuner som i enlighet med ministeriets beslut driver ett centralbibliotek för de allmänna biblioteken eller ett landskapsbibliotek. Undervisningsministeriet kan höja priset per enheten även på grund av en annan särskild uppgift som givits en kommun.

I fråga om beräkningen av priserna per enhet gäller dessutom 23 § 1 och 2 mom.

Vid beräkningen av enhetspriser avdras från kostnaderna ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som under det år då kostnaderna beräknas med stöd av 42 § beviljats kommuner som driver bibliotek för biblioteksverksamhet. I fråga om bestämmande av priset per enhet för bibliotek gäller dessutom vad som bestäms i 16 §.

24 a §

Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007

Utän hinder av vad som bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet samt om justering av kostnadsfördelningen, beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för bibliotek för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

Det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader för drivandet av bibliotek jämförs med det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån det för 2004 fastställda genomsnittliga priset per enhet. Av denna skillnad beaktas 27 procent i det genomsnittliga priset per enhet för 2005, 44

Gällande lydelse

44 procent för 2006. När det genomsnittliga priset per enhet för 2007 beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med ett belopp som är 39 procent av den skillnad som avses ovan.

28 §

Priset per enhet för museer

Vederbörande ministerium skall såsom pris per enhet för museer fastställa det för föregående år för museernas kalkylerade årsverken fastställda priset per enhet, justerat enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som statens åtgärder föranleder.

29 §

Föreslagen lydelse

procent för 2006 och 61 procent för 2007.

28 §

Priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar beräknas särskilt för varje form av konst- och kulturinstitution vart fjärde år genom att driftskostnaderna för institutionernas verksamhet under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med kulturinstitutionernas totala antal faktiska årsverken under samma kalenderår. Priset per enhet bestäms i enlighet med den beräknade kostnadsnivån för finansåret och så att de förändringar i verksamhetens omfattning och art som föranleds av statens åtgärder beaktas i tillämpliga delar så som bestäms i 3 § 1—3 punkten samt 4 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

Under andra år fastställs som pris per enhet det pris per enhet som fastställts för föregående år justerat med i 1 mom. avsedda förändringar i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art.

I fråga om beräkningen av priserna per enhet gäller dessutom 23 § 1 och 2 mom.

Vid beräkningen av enhetspriser avdras från kostnaderna ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som med stöd av 42 § i denna lag, 6 a § 2 och 3 mom. i teater- och orkesterlagen samt 4 a § i museilagen under det år då kostnaderna beräknas beviljats huvudmännen för institutionerna för institutionernas verksamhet.

I fråga om mervärdesskatt gäller vad som bestäms i 23 a §.

29 §

Priset per enhet för orkestrar

Vederbörande ministerium skall såsom pris per enhet för orkestrar fastställa det för föregående år för orkestrarnas kalkylerade årsverken fastställda priset per enhet, justerat enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som statens åtgärder föranleder.

30 §

Priset per enhet för teatrar

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kalkylerat årsverke för teatrarna.

31 §

Anläggningsprojekt

Förvärv av markområden skall inte betraktas som anläggningsprojekt. Som anläggningsprojekt betraktas dock förvärv av gårdsbruksenheter och övningsskog för yrkesutbildning och yrkeshögskolor.

Anskaffning av annan lösegendom än sådan som avses i 1 mom. betraktas inte som anläggningsprojekt. Som anläggningsprojekt betraktas dock på de villkor som anges i 1 mom. anskaffning av apparater för yrkesutbildning och yrkeshögskolor samt anskaffning av bokbussar och bokbåtar.

43 §

Statsunderstöd för lärarutbildning samt undervisning på samiska och i samiska

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas årligen statsunderstöd för lärarutbildning. Statsunderstöden skall sammanlagt ungefär motsvara de totala

Priset per enhet för orkestrar

(upphävs)

30 §

Priset per enhet för teatrar

(upphävs)

31 §

Anläggningsprojekt

Förvärv av markområden skall inte betraktas som anläggningsprojekt.

Anskaffning av annan lösegendom än sådan som avses i 1 mom. betraktas inte som anläggningsprojekt. Som anläggningsprojekt betraktas dock på de villkor som anges i 1 mom. anskaffning av bokbussar och bokbåtar.

43 §

*Statsunderstöd för **trafiklärarutbildning** samt undervisning på samiska och i samiska*

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas årligen för trafiklärarutbildning statsunderstöd till ett belopp som ungefär motsvarar kostnaderna för utbildningen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kostnaderna för lärarutbildningen.

44 §

Beräkning av antalet elever och studerande

Finansieringen för finansåret beräknas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande under året före finansåret. Dessutom kan sådana uppskattade ändringar i antalet elever och studerande beaktas som orsakas av lag eller förordning, en föreskrift eller ett beslut av en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Vid beräkning av priserna per enhet tillämpas dock, enligt vad som bestäms genom förordning, antalet elever och studerande under hösten året före finansåret.

Utan hinder av 1 mom. beräknas finansieringen när verksamheten inleds enligt det uppskattade antalet elever och studerande.

Om beräkning av de elev- och studerandeantal som skall användas vid bestämmandet av finansieringen bestäms närmare genom förordning.

45 §

44 §

Beräkning av antalet elever, studerande och examina

Finansieringen för finansåret beräknas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande under året före finansåret. *Finansieringen för finansåret för den grundläggande yrkesutbildningen beräknas dock högst i enlighet med det totala antalet studerande enligt tillståndet att ordna utbildning.* Dessutom kan sådana uppskattade ändringar i antalet elever och studerande beaktas som orsakas av lag eller förordning, en föreskrift eller ett beslut av en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Vid beräkning av priserna per enhet tillämpas dock antalet elever och studerande under hösten året före finansåret. *När verksamheten inleds beräknas finansieringen enligt det uppskattade antalet elever och studerande.*

Utan hinder av 1 mom. beräknas finansieringen för finansåret och priserna per enhet för yrkeshögskolorna på basis av det antal studerande som bestäms enligt avtalet i 8§ 2 mom. i yrkeshögskolelagen och avlagda yrkeshögskoleexamina.

En elev och en studerande kan samtidigt räknas som en elev eller studerande som utgör grund för finansiering endast i en utbildning inom tillämpningsområdet för denna lag.

De elever och studerande som inte har anmälts till statsbidragsmyndigheten inom utsatt tid kan lämnas obeaktade vid beräkningen av elever och studerande som utgör grund för finansieringen.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om beräkningen av de antal elever, studerande och examina som skall användas vid bestämmandet av finansieringen.

45 §

Beviljande och justering av finansiering

Statsbidragsmyndigheten justerar före utgången av finansåret den finansiering som beviljats enligt 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret.

46 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

Till den finansiering som betalas till anordnare av yrkesutbildning adderas på basis av kostnader för anläggningsprojekt 43 procent av det belopp som fås när produkten av utbildningsanordnarens studerandeantal och de genomsnittliga priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning i enlighet med 16 § dividerat med tio minskas med de statsandelsgrunder som beräknats på basis av de årshyror som fastställts för utbildningsanordnaren med stöd av 19 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen. Härvid beaktas dock inte antalet studerande i yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av antalet studerande vid yrkeshögskolan, det genomsnittliga pris per enhet som fastställts för yrkeshögskolorna i enlighet med 16 § och den årshyra som fastställts för yrkeshögskolan med stöd av 20 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen.

Beviljande och justering av finansiering

Statsbidragsmyndigheten justerar före utgången av finansåret, *med undantag av den finansiering som beviljas yrkeshögskolor*, den finansiering som beviljats enligt 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret. *Inom den grundläggande yrkesutbildningen justeras finansieringen dock högst i enlighet med det totala antalet studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning.*

46 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

(3 mom. upphävs)

Om den statsandelsgrund för kommunen

Gällande lydelse

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken bestäms i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 3 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, den finansiering som beviljas kommunen enligt 11 § 2 och 3 mom. och den statsandel som beviljas kommunen enligt 13—15 § är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

Om den statsandel som enligt denna lag beviljats kommunen för driftskostnader och till vilken adderats det belopp enligt 3 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, är mindre än den i 17 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna angivna andelen av det utjämningsavdrag som kommunen skall betala och vilken hänförs till statsandelarna enligt denna lag, skall kommunen betala skillnaden till staten på de tidpunkter om vilka bestäms i 5 mom.

49 §

*Återbetalning av statsandelar för**Föreslagen lydelse*

om vilken bestäms i 8 §, den finansiering som beviljas kommunen enligt 11 § 2 och 3 mom. och den statsandel som beviljas kommunen enligt 13—15 § är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

Om den statsandel som enligt denna lag beviljats kommunen för driftskostnader är mindre än den i 17 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna angivna andelen av det utjämningsavdrag som kommunen skall betala och vilken hänförs till statsandelarna enligt denna lag, skall kommunen betala skillnaden till staten på de tidpunkter om vilka bestäms i 5 mom.

47 a §

Avbrytande av utbetalning

Statsbidragsmyndigheten kan besluta att utbetalningen av den finansiering som avses i denna lag avbryts, om

1) det är uppenbart att den som får finansiering inte längre ordnar verksamhet som ligger till grund för finansieringen eller att den som får finansiering i väsentlig utsträckning verkar i strid med de lagar eller förordningar som gäller verksamheten i fråga eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av dem,

2) de grunder enligt vilka finansieringen för ett bestämt ändamål har beviljats har förändrats väsentligt, eller

3) avbrytande av utbetalning förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

49 §

Återbetalning av statsandelar för

anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten avslutas eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Det skall inte bestämmas om återbetalning om det förflutit över 30 år sedan statsandelen beviljades.

Om egendom för vilken statsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan det bestämmas att en mot statsandelen svarande del av försäkringsersättning eller någon annan ersättning helt eller delvis skall betalas till staten eller dras av från statsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Om återbetalningsskyldigheten och avdrag för ersättningar beslutar vederbörande ministerium. Den som får statsandel skall inom sex månader underrätta ministeriet om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det senare framgår att något meddelande inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot statsandelen svarande del av egendomens gängse värde betalas till staten med en årlig ränta som bestäms i enlighet med 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982), om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, verksamheten avslutas eller det syfte för vilket egendomen används ändras varaktigt och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. *Om egendomen överläts till någon annan som använder den för verksamhet som berättigar till statsandel, behöver återbetalningen till följd av denna överlåtelse inte påföras, om överlåtaren i samband med överlåtelsen av egendomen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillkor som gäller överlåtaren av egendomen.* Det skall inte heller bestämmas om återbetalning, om det förflutit över 15 år sedan statsandelen beviljades.

Förstörs eller skadas egendom, för vilken statsandel har erhållits, kan det bestämmas att en sådan proportionell del av försäkringsersättningen eller någon annan ersättning som motsvarar statsandelen skall betalas till staten eller dras av från statsandelen för ett nytt anläggningsprojekt. *Det skall inte bestämmas om återbetalning eller avdrag om det förflutit över 15 år sedan statsandelen beviljades.*

Om återbetalningsskyldigheten och avdrag för ersättningar beslutar *den statsbidragsmyndighet som avses i 53 §.* Den som får statsandel skall inom sex månader underrätta statsbidragsmyndigheten om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det senare framgår att något meddelande inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot statsandelen svarande proportionell del av egendomens gängse värde betalas till staten med en årlig ränta som bestäms i enlighet med 4 § 3 mom. i räntelagen (633/1982), om inte *statsbidragsmyndigheten av särskilda skäl beslutar något annat.*

Gällande lydelse

54 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Föreslagen lydelse

54 §

Skyldighet att lämna upplysningar,
granskningsrätt och handräckning

Undervisningsministeriet och, i enlighet med ministeriets beslut, utbildningsstyrelsen har för att konstatera riktigheten av de i 1 mom. nämnda uppgifterna rätt att utföra nödvändiga granskningar av ekonomin och verksamheten hos den som får finansiering. Den som får finansiering skall utan ersättning ge den tjänsteman som utför granskningen alla uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för granskningen samt även i övrigt bistå vid granskningen. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till lokaler som är i finansieringstagarens besittning eller användning och som används för den verksamhet som finansieras samt till andra områden.

Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Över omhändertagandet av material skall ett protokoll upprättas i samband med granskningen. Där skall nämnas syftet med omhändertagandet och det omhändertagna materialet. Materialet skall återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen.

Undervisningsministeriet och utbildningsstyrelsen har rätt att få nödvändig handräckning av polis- och utskökningsmyndigheterna vid utförandet av granskningsuppgifter enligt 2 mom.

57 b §

Tillämpning av vissa bestämmelser i
statsunderstödslagen

Om inte något annat bestäms i denna lag tillämpas på statsunderstöd som beviljas med stöd av denna lag bestämmelserna i

statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Lagen tillämpas första gången hösten 2005 vid fastställandet av genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet för 2006.

De bestämmelser i 17—21 och 24 § som gäller beräkningen av priser per enhet på basis av de förverkligade kostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet beräknas och fastställs för 2008.

I fråga om grunderna för fastställande av statsandel, kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen samt fastställande av kostnadsnivå gäller vad som bestäms i 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna (/2005).

Bestämmelserna i 28 § om beräkning av statsandelar på basis av kostnaderna för varje form av konst- och kulturinstitution tillämpas första gången när statsandelarna för 2008 fastställs. Under 2006 och 2007 beräknas och fastställs priserna per enhet i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Under 2008 och 2009 beräknas priserna per enhet så att de priser per enhet som beräknas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet jämförs med de priser per enhet som beräknas i enlighet med denna lag. I priset per enhet för 2008 beaktas 33 procent av skillnaden och år 2009 beaktas 66 procent.

Utan hinder av 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. skall, om beloppet av sådana avskrivningar för yrkesutbildning som anordnare av grundläggande yrkesutbildning gör enligt bokföringen, 2005 och 2009 är lägre än 831,32 euro om året per studerande och beloppet av sådana avskrivningar för yrkeshögskolor som huvudmännen för yrkeshögskolorna gör enligt bokföringen, 2005 och 2009 är lägre än 487,31 euro om året per kalkylerad elev, det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning och yrkeshögskolor höjas så som vid behov bestäms genom förordning av statsrådet med ett belopp som per studerande motsvarar skillnaden mellan

nämnda belopp och avskrivningar enligt bokföringen Under 2006 och 2007 höjs dock det genomsnittliga priset per enhet med 393,31 euro för yrkesutbildning och med 303,15 euro för yrkeshögskolor. De nämnda beloppen har beräknats enligt kostnadsnivån för 2005 och justeras årligen enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån.

De statsandelar som beräknas per studerande och som före denna lags ikraftträdande beviljats för yrkesutbildningens och yrkeshögskolornas anläggningsprojekt och som betalas varje år samt den per studerande beräknade statsandel för yrkesutbildningen som med stöd av detta moment beviljas för anläggningsprojekt och betalas under året i fråga minskas vid beräkningen av de genomsnittliga priserna per enhet.

Bestämmelserna i 23 § 3 mom. och 24 § 4 mom. om avdrag av statsunderstöd från driftskostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet för 2008 fastställs.

Utan hinder av vad som i 20 § och i 5–7 mom. i denna ikraftträdandebestämmelse bestäms om beräkningen av priset per enhet för yrkeshögskolor begränsas de ändringar som kommer att ske i priset per enhet under 2006–2008 så, att priset per enhet 2006 är högst tre procent mindre eller fem procent större, 2007 högst sex procent mindre eller åtta procent större och 2008 högst nio procent mindre eller elva procent större än det per studerande beräknade belopp av finansieringen för 2005 som beräknats enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet och som ändrats till nivån för det genomsnittliga priset per enhet för året i fråga. När jämförelsen av beloppet av finansieringen görs medräknas det belopp som avses i 46 § 3 mom. men inte kostnaderna för yrkespedagogisk lärarutbildning och deras inverkan på finansieringen, och inte heller de höjningar som genom beslut av undervisningsministeriet av särskilda skäl gjorts av priset per enhet för yrkeshögskolor.

På finansiering som beviljats före denna lags ikraftträdande tillämpas de

bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Bestämmelserna i 49 § om återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt tillämpas på i 49 § avsedda åtgärder som vidtagits eller skador som inträffat efter lagens ikraftträdande.

Utan hinder av vad som i 49 § bestäms om tiden för återbetalning av statsandel som beviljats för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om villkoren för återbetalning av statsandelar för yrkesläroanstalters fastigheter som staten överlåtit utan ersättning vad som överenskommit i överlåtelseavtalen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av 46 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 46 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

46 §

Finansiering

För utbildning enligt denna lag beviljas finansiering för *anläggningsprojekt och driftskostnader* så som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Föreslagen lydelse

46 §

Finansiering

För utbildning enligt denna lag beviljas finansiering för driftskostnader så som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

10.

Lag**om ändring av 3 § i statsunderstödslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statsunderstödslagen av den 27 juli 2001 (688/2001) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas inte på statsandel eller statsunderstöd enligt lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996), lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) eller lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/1975). Denna lag tillämpas inte heller på understöd som beviljas av avkastningen av penningautomater, kasinospel, kasinoverksamhet eller totospel.

Föreslagen lydelse

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag *skall tillämpas* på statsandel eller statsunderstöd enligt lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996), lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992), *om så särskilt föreskrivs i de nämnda lagarna*. Denna lag tillämpas inte på understöd som beviljas av avkastningen av penningautomater, kasinospel, kasinoverksamhet eller totospel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
